

Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola,

Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda

OM 202870

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- 1. ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM**
- 2. ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM ÉS HELYI TANTERVE**
- 3. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PROGRAMJA ÉS HELYI TANTERVE**



„Segíts nekem, hogy magam csinálhassam.”

Maria Montessori

Készítette: Csóborné Nagy Beáta

főigazgató

Készült: Zalaegerszeg, 2014., 2017., 2020.

Felülvizsgálva 2021. 05. 25. nb

Felülvizsgálva 2023. 02. 20.

Felülvizsgálva 2024. 01.10.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Programunk specifikuma – Küldetésünk.....	5
1. ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM	6
1.1. Bevezető.....	6
1.2. Óvodai nevelésünk alapelvei, célkitűzései.....	6
1.3. Az óvodai nevelés feladatai.....	9
1.4. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	16
1.5. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	19
1.6. A gyermekbalesetek megelőzése.....	21
1.7. Az óvoda kapcsolatai.....	21
1.8. Az óvodai élet tevékenységi formái.....	23
1.9. A program tevékenységformái és megvalósításuk.....	26
1.10. Differenciálás, inklúzió, integráció.....	39
1.11. Az óvodapedagógus és a nevelőmunkát közvetlenül segítők együttműködése.....	53
1.12. A program tervezése.....	53
1.13. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	55
1.14. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	56
1.15. Felhasznált szakirodalom.....	57
2. ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM ÉS HELYI TANTERVE	60
2.1. Az iskola nevelési programja.....	61
2.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, értékei.....	61
2.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai.....	64
2.1.3. Pedagógusok, osztályfőnökök feladatai.....	66
2.1.4. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	72
2.1.5. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	75
2.1.6. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	79
2.1.7. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	80
2.1.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	86
2.1.9. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái.....	89

2.2.	Az iskola helyi tanterve.....	93
2.2.1.	Jogszabályi háttér.....	93
2.2.2.	A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői	93
2.2.3.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	101
2.2.4.	A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja,.....	102
2.2.5.	A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése-oktatása.....	106
2.2.6.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	110
2.2.7.	A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás	111
2.2.8.	A tanulók tanulmányi munkáinak ellenőrzése, értékelése	111
2.2.9.	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése.....	119
2.2.10.	A tanulók továbbhaladása, magasabb évfolyamra lépésének feltételei	122
2.2.11.	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	123
2.2.12.	Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének szabályai	125
2.2.13.	A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek	126
2.2.14.	Egészségnevelési program.....	127
2.2.15.	Környezetnevelési program	128
2.2.16.	Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok.....	129
2.2.17.	Csoportbeosztások, összevonások és egyéb foglalkozások szervezésének módjai.....	130
2.2.18.	Montessori rendezvények, hagyományok.....	131
2.2.19.	Felhasznált szakirodalom.....	131
3.	ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PROGRAMJA ÉS HELYI TANTERVE.....	132
3.1.	Az alapfokú művészeti iskola nevelési programja.....	133
3.1.1.	Alapfokú művészeti iskolai nevelés célrendszere, funkciói	133
3.1.2.	Az alapfokú művészeti nevelés a tanulók személyiségfejlesztésében.....	133
3.1.3.	Célrendszere és funkciói	134
3.1.4.	Az iskolában folyó általános nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai, eszközei.....	134
3.1.5.	Az iskolában folyó zenei nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai....	136
3.1.6.	A nevelő – oktató munka személyi és tárgyi feltételei	145
3.1.6.1.	Személyi feltételek	145
3.1.6.2.	Tárgyi feltételek	145
3.1.7.	Pedagógusok iskolai feladatai	149
3.1.8.	Esélyegyenlőségi program	153
3.1.9.	Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok az intézményben.....	154

3.1.10.	Környezeti nevelési és egészségnevelési program	155
3.1.11.	Az iskola ellenőrzési rendszere	155
3.1.12.	Az intézményben folyó pedagógiai munka értékelése, mérése	157
3.1.13.	A tanulói jogviszony, a tanulói jogviszony létesítése	158
3.1.14.	Az iskolai beszámoltatás, a számonkérés, vizsgák rendje	160
3.1.15.	A képzés kimenetele	164
3.1.16.	Költségtérítéses képzés a művészetoktatás	165
3.2.	Az alapfokú művészeti iskola helyi tanterve	166
3.2.1.	A választott kerettanterv és a Montessori pedagógia.....	166
3.2.2.	Az alkalmazható kották (könyvek), egyéb taneszközök	166
3.2.3.	Hangszerek	167
3.2.4.	Pedagógus választás szabályai.....	168
3.2.5.	A tanuló tanulmányi munkájának értékelése	168
3.2.6.	A Montessori Művészeti Iskola zeneművészeti képzési rendje	171
3.2.6.1.	Tanszakok és tantárgyak, óratervek.	171
3.2.6.2.	A Montessori jellegű zeneoktatás és eszköztára	178
3.2.7.	Az intézmény kulturális és ünnepi rendezvényei.....	180
	Záró rendelkezések	181
	Legitimáció	182

Programunk specifikuma – Küldetésünk

Alapítványi fenntartású, többcélú intézmény (óvoda, általános iskola, alapfokú művészeti iskola) vagyunk, amely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy az **Országos óvodai alapprogram**, a **NAT 2020**, **Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának irányelvei**, illetve a **2023.évi LII.Törvény A pedagógusok új életpályájáról** kiadott törvényi változások szerint működik, a Montessori pedagógia szellemiségében és pedagógiájában neveli-oktatja a gyermekeket.

Maria Montessori (1870-1952) olasz orvos és pedagógus a múlt század elejére egy egészen új típusú, gyermekközpontú iskolát teremtett meg, melynek a Casa dei Bambini nevet adta. Az elmúlt évek során Magyarországon, – mind a pedagógusok mind a szülők részéről – egyre gyakrabban merült fel az igény olyan reformpedagógiai módszerek alkalmazására az iskolákban, amely a gyermek kíváncsiságára és érdeklődésére építve hatékonyan elősegíti az egyéni képességek kibontakozását. Iskolánk a "Segíts, hogy magam csinálhassam!" tételből kiinduló Montessori oktatás - nevelés keretében látja megvalósíthatónak fő pedagógiai törekvésünket.

Küldetésünk az alternatív pedagógiai módszer hiteles megvalósítása, a gyermeki személyiség optimális kibontakoztatásához szükséges feltételek megteremtésével. A hátrányok kompenzálása, a tehetséggondozás, az egyéni és különleges bánásmód, a differenciált fejlesztés. A családokkal való együttműködésben fókuszálunk az erkölcsi értékrend, az egészséges életmód, az élethosszig tartó tanulás, az idegen nyelvtanulás megalapozására, a gyermeki képességek differenciált fejlesztésére.

Olyan gyermekéveket biztosítunk, melyben a nyugodt, derűs, családias, élményszerzési lehetőségekben gazdag légkör, a tudatosan kialakított környezeti feltételrendszer önállóságra, örömteli játékokra és tanulásra, baráti kapcsolatokra, aktív részvételre, a szabályok tiszteletére, együttműködésre, kreativitásra, problémamegoldásra inspirálja a gyermekeket.

„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,

Megtanulnak türelmesek lenni.

Ha a gyerekek bátorítva élnek,

Megtanulnak bizalommal lenni.

Ha a gyerekek megdicsérve élnek,

Megtanulják megbecsülve érezni magukat.

Ha a gyerekek méltóságban élnek,

Megtanulják az igazságot.”

Dorothy Law Holtz: Egy élet a kezében

1. ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

1.1. Bevezető

Óvodaépületünk Zalaegerszeg egészséges, zöldövezeti, szép természeti környezetben helyezkedik el. Csoportszobáink tágasak, világosak, kertre néző fekvésűek. A csoportszobán belül tagoljuk a játéktérket, annak érdekében, hogy legyen módja a gyerekeknek a csendes elvonulásra, mesekönyv nézegetésre, szerepjátásra, legyen hely körjátékozásra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezések: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpólcok, játszószőnyeg, szerepjátékra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, mesesarok, vizuális alkotást, rajzolást egész nap lehetővé tévő alkotósarok asztalokkal, természet- és élősarok. A Montessori eszköztár játékkészletével rendelkezünk.

Udvarunkban fák és bokrok pompáznak, amelyek gondozásában a gyermekek tevékenyen részt vesznek. A kialakítottunk egy virágoskertünkben a gyermekek is aktívan tevékenykedhetnek a növénygondozásban. Az óvodánkba járó gyermekeknek egész évben lehetőségük van megfigyelni a fákon, bokrokon, virágokon az évszakok változásait. A kertgondozáshoz gyermekméretű kerti eszközök állnak rendelkezésre. A kertben lévő komposztládában gyűjtjük a kerti munka során keletkező biohulladékot. Udvarunk mentes a legtöbb allergiát és esetleges mérgezést illetve sérülést okozó növényektől.

Jól felszerelt kültéri játszótérrel rendelkezünk. Mászóakák, csúszda, homokozó biztosítja a gyermekek számára a változatos szabadterei tevékenységeket. Udvari játékaink környezetbarát anyagból készültek és többféle módon hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődéséhez. A szabad levegőn történő futkározáshoz, kocogáshoz megfelelő füves területet biztosítunk. Az Udvarunk a napi szervezett mozgásfejlesztés színtere. Az állandó folyadékpótlási lehetőséget kint és bent egyaránt biztosítjuk a gyermekek számára.

A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel szorosan együttműködő óvodai programot készítettünk.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását és a mindennapi tevékenység rendszerünk része a környezettel kapcsolatos értékek felismertetése és azok megóvásának hangsúlyozása.

Programunkban az egészséges életmód fontos eleme az egészséges táplálkozási szokások kialakítása valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a mindennapi mozgásos tevékenységek által.

Óvodai rendezvényeink a családok közösségi életét is gazdagítják.

1.2. Óvodai nevelésünk alapelvei, célkitűzései

- Szeretetteljes, családi, biztosságot adó, tevékeny, élményekben gazdag, óvodai élet megteremtésére törekszünk, melyben biztosítjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelés rendszerében elsődleges a játék (ezen belül is a szabad és kreatív játék), valamint a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, mely áthatja a gyermekek egyéb tevékenységeit.
- Pedagógiai programunk a családi nevelés kiegészítője.
- Célunk a családok aktív bevonása az óvodai nevelőmunkába, melynek kereteit rendezvényeink adják.
- Célunk, hogy nevelésünk hatására a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, kreativitásuk szabadon kibontakozzon.
- *Nevelési célunk, hogy a cselekvő, felfedező tevékenységeken keresztül a gyermekek életkoruknak megfelelő ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek és értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuk fejlődjön.*

- *Célunk, hogy leljenek örömet a felfedezésben, az ismeretszerzésben, szeressék és védjék a természetet, vegyék észre és csodálkozzanak rá mindenütt a szépre. Már egészen kicsi koruktól kezdve önállóságra szoktatjuk a gyermekeket, és ezzel megadjuk nekik az “ezt is tudom” örömezt, és elősegítjük önbizalmuk fejlődését.*
- *Célunk, hogy pedagógusaink példamutató magatartással és a megfelelő környezet kialakításával biztosítsák az egészséges életvitelt, a környezettudatos magatartást, a gyermekek , erkölcsi , közösségi nevelését, szocializációját, képességeik fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.*
- *Célunk olyan harmonikus gyermekközösség kialakítása, amelyet egymás elfogadása, kölcsönös megértése, tisztelete és szeretete hat át.*

Montessori pedagógiai elvek:

A gyermek szabadságának alapelve:

A szabadság fejlődésének következménye egy rejtett vezetés kifejlődése, amelyet a nevelés támogat. A fejlődés aktív, a személyiség felépítését fáradtsággal és saját tapasztalatok segítségével éri el a gyermek. A szabadság jelensége Montessori számára először is a függetlenség és önállóság utáni heves igyekezetben nyilvánul meg. A gyermeknél az emberi méltóság tudata a függetlenség, önállóság tapasztalatából ered. Ha gátoljuk a gyermek tevékenységi vágyát, ez Montessori szerint pedagógiai bűn, megfojtja a gyermek kezdődő szabadságát. Az volt a fiatal Montessori kulcsélménye, hogy a gyermekek egy gyermekotthonban azért voltak rendetlenek és elhanyagoltak, mert nem bocsátottak rendelkezésükre játékokat és más elfoglaltságot lehetővé tevő eszközöket.

Aki ma az intézményes nevelés keretei közötti szabadságról beszél, annak egy, a gyermeknek a szabadságot lehetővé tevő környezetet kell előkészítenie, és ezt felkínálnia. Mivel az ember teljesen szociális lény, ezért a szabadság is csak szociális keretek között létezhet, hiszen csak az ember embertársá válásával valósítható meg. Ezért a gyermeki szabadság a szervezett társadalom alapja.

A gyermek szabadon tevékenykedhet, felfedezhet, kísérletezhet, játszhat, tanulhat, kérdezhet, mozoghat, választhat. Ebben egyedüli korlátja a tisztelet és biztonság megtartása a társaival, illetve az eszközökkel kapcsolatosan.

A munka alapelve:

Montessori pedagógiájában a munka a gyermek minden tevékenységét magába foglalja. Jellemzői azonosak a szabad játék ismérveivel: önkéntesség, öröm, önállóság. A gyerek nem külső célért tevékenykedik, az ő célja maga a tevékenység. A gyermek nem a legcsekélyebb erőfelhasználás szabályát követi, egy céltalan tevékenységre is hatalmas energiamennyiséget használ el.

„A felnőtt segítsen a gyermeknek, de csak abban, hogy saját munkáját elvégezhesse a világban.” Jelmondata: „Segíts nekem, hogy magam csinálhassam.”

Az előkészített környezet alapelve:

A tevékenység aktivitás, és ez csak azoknál a gyermekeknél mutatkozik meg, akik a számukra megfelelő környezetben élnek. Montessori gyermekek méretéhez készített bútorai, a gyermekek számára elérhető módon elhelyezett fejlesztő eszközei az akkori kisgyermeknevelést forradalmasították, ma már természetessé váltak a bölcsődei, óvodai nevelésben, az iskolai életben.

A gyermekek környezetében nemcsak rendnek, hanem egy bizonyos mértéknek is lennie kell. Az érdeklődés és a koncentráció úgy nő, ahogyan a zavaró és fölösleges tényezők csökkennek. Fontos a csoportszoba esztétikus összehatása, a legyen a gyermekek környezete szép, mert a szépség derűt sugároz.

A Montessori eszközök magukban hordozzák a kontroll lehetőségét, ezzel teret engedve az esetleges hibák, tévedések önálló javításának. Segítik annak a felismerését is, hogy mindenki tévedhet, de a hibák javíthatóak. Ezzel párhuzamosan a társas kapcsolatokban is toleránsabbá, elfogadóbbá, megbocsátóbbá válnak a gyermekek.

Gyermekképünk

Óvodai nevelésünk abból a tényből indul ki, **hogy az ember, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.**

- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés és a környezeti hatások egyaránt befolyásolják. Éppen ezért a gyermeknek életkoronként, (életkori szakaszonként) és egyénenként is változó testi, lelki szükségleteit elégítjük ki óvodánkban.
- Gyermekközpontú óvodai nevelésünkben a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatására törekszünk, hogy a gyermekek
 - ✓ megfelelő kommunikációs képességekkel rendelkezzenek.
 - ✓ környezetbarát szokás-és normarendszerrel rendelkezzenek.
 - ✓ kreatívan, bátran mondják el véleményüket, bizalommal forduljanak társaikhoz és az őket körülvevő felnőttekhez.
 - ✓ szerezzenek sokféle közvetlen tapasztalatot, élményt, amelyek hozzájárulnak harmonikus testi, szociális, emocionális és intellektuális fejlődésükhöz, hogy az iskolai életmódra alkalmassá váljanak.
 - ✓ az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés terén megfelelő szokásokkal ismerkedjenek meg
 - ✓ személyiségük szabad kibontakoztatásához válják az önkifejezésük legfőbb formájává a játék, a játékban teljesebben ki kreativitásuk.
 - ✓ testtartásuk, járásuk (mozgáskultúrájuk) legyen harmonikus.
 - ✓ ismerjék és ápolják mindazokat a hagyományokat, ünnepeket, melyekről óvodánkban megemlékezünk. (évszakokhoz fűződő hagyományos ünnepek, óvodánk által kialakított hagyományok).
 - ✓ szerezzenek ismereteket az önkifejezés módjairól, mozgás és művészeti tevékenységekről.
 - ✓ **egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, s meglévő hátrányaik csökkenjenek.**

Óvodai nevelésünk alapelve, hogy nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodaképünk

- A családi nevelésre építve, azt kiegészítve óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek többsége **óvodáskor végére** elérjék az iskolai élethez szükséges megfelelő fejlettségi szintet.
- Mindezt szeretetteljes, nyugodt, derűs légkörben, melyben a gyermeki személyiséget az elfogadás, a tisztelet és a megbecsülés övezi.
- Óvodánk óvó, védő funkciójában rendszeresen együttműködik az egészségügyi intézményekkel, (gyermekorvossal, védőnővel, fogászattal), a pedagógiai szakszolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal.
- Különös gondot fordítunk a gyermekbalesetek megelőzésére.
- A szociális és ellátó funkció keretében a gyermekek gondozása esztétikus óvodai környezetben valósul meg, melyhez egészséges napirend, járul.
- A nevelő, személyiségfejlesztő funkcióban kiemelt szerepet kap a kommunikáció-fejlesztés.
- Montessori pedagógiai elvek, az óvoda-kép kialakításához hozzájárul Montessori pedagógustól elvárt magatartás érvényesülésének alapelve:

- A Montessori pedagógusnak úgy kell türelmesen várnia, mint egy szolgának – aki mindig ott van, ha segítség kell, s ismeri a gyermeket, s pillantásokból, mozdulatokból érti, hogy mire van szüksége. Úgy kell megfigyelnie, mint egy tudósnak, aki tudja, hogy a kísérletek végén meg lesz az eredmény, csak ki kell azt várni. A szentek szeretetének és csodálatának segítségével kell megértenie a gyermeket, önmagát, s a világot. A szeretet szemével kell néznie, s a nem elfogadható viselkedés mögött is a jót kell keresnie. Ezzel fejleszti a teljes személyiséget, kibontakoztatva a gyermek adottságait.
- Indirekt módszerek alkalmazása, az aktivitás radikális eltolása a gyermek és az előkészített környezet aktivitásának növelése irányában.
- A pedagógus aktív szerepe egyre inkább passzívvá válik, ahogy a gyermekek beilleszkednek a közösségbe.
- Megváltozott pedagógus szerep: hosszú magyarázat és szigorúság helyett bölcsesség, mely körültekintő a megfigyelésben, alkalmazkodva az egyes esetekhez és az igényekhez, szolgálat, odasietés, beszéd, vagy éppen visszavonulás és hallgatás. Nyugodtság, türelem, irgalmasság, alázat erényei, és nem szavai jelentik felkészültségét.
- Elsősorban közvetítőként szolgál az eszközrendszer és a gyermekek között, fontos, hogy megfelelő tárgyakat válasszon ki és azokat úgy tudja felajánlani, hogy a gyermekekben mély érdeklődést ébresszen.
- A pedagógusnak saját magát kell nevelnie, hogy a hagyományos irányító szerepet levetkőzze.
- Minden egyes gyermeknek éreznie kell, hogy a pedagógus ott van a háttérben, bármikor hozzá fordulhat segítségért, felvilágosításért. A pedagógus minden egyes gyermek teljesítményét saját előző teljesítményéhez méri és értékeli. Nem az eredmény a fontos, hanem az igyekezet, az elmélyült tevékenység.
- Az alapelvekkel való azonosulás és az alkalmazásukban szerzett tapasztalatok vezetnek azokhoz a finom módszerekhez, melyek az egyéni bánásmód és a differenciálás magas szintű megvalósítását eredményezik.

1.3. Az óvodai nevelés feladatai

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

A gyermekek gondozása, mozgásigényük és testi szükségleteik kielégítése

- A gyermekek gondozásának alapvető feltétele, a gyermek-felnőtt közötti meghitt, elfogadó viszony.
- Óvodapedagógusaink a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákkal együtt, a fokozatosság betartásával törekednek arra, hogy a gyermekek egyre önállóbbak legyenek.
- Tudomásul vesszük, hogy a gyermekeknek egymástól eltérő étkezési szokásaik vannak. Arra törekszünk, hogy a család segítségével megismerjük és elfogadjuk a gyermekek étkezési szokásait. Később fokozatosan ösztönözzük a gyermekeket a különböző változatos és egészséges ételek elfogyasztására (zöldség-gyümölcsnapok).
- Az gyermekek heti étrendjét dietetikus szakemberrel állítatjuk össze, annak érdekében, hogy a vitamindús, zöldségekben, gyümölcsökben gazdag, kellő fehérjét tartalmazó, zsírszegény étrendet tudjunk biztosítani.
- A testápolási tevékenységekhez olyan feltételeket teremtünk, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezhessék el az ezzel kapcsolatos feladataikat.

- A mindennapi szabad és szervezett mozgás fontos eleme pedagógiai programunknak, melyre a csoportszobákban és a játszó udvaron egyaránt lehetőséget biztosítunk.

A gyermek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

- Az óvodában megbetegedett gyermekkel fokozottabb gondoskodással foglalkozunk, mind addig, amíg a gyermek szülei meg nem érkeznek.
- A gondozási feladatok ellátásánál is legfontosabb szempontnak tartjuk a gyermekekkel való tapintatos, szeretetteljes bánásmódot, a szülőkkel pedig a jó emberi kapcsolat kiépítését.
- A gyermekek egészséges életmódját a változatos **egészségfejlesztő testmozgással** biztosítjuk.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.

- Óvodánk helységeinek kialakítása a gyermekek egészséges életmódját szolgálja.
- A csoportszobák és az egyéb foglalkoztató helységek esztétikus, nyugtató hatású díszítése adja a megfelelő környezetet a harmonikus személyiségfejlesztéshez.
- Az óvodánk udvarán minden gyermek biztonságosan használhatja a mozgásfejlesztő játékokat.
- A gyermekek szabadtéri tevékenységei alatt is mindig gondoskodunk megfelelő mennyiségű ivóvízről.
- Az óvoda helyiségein tükröződik az óvodapedagógusok és dajkák esztétikai kultúrája. Ízléses, természetes anyagokból készült díszekkel történik a helyiségek dekorálása.
- A csoportszobák belső terét úgy alakítjuk ki, hogy a különböző tevékenységeknek legyen állandó helye, úgynevezett „kuckókat” képeztünk, melyek lehetőséget adnak a mikro-csoportos elmélyült játékokra és változatos tevékenységekre.

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére
- a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
- a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiéniére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikumára iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.

- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sűrűmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra.
- Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a rendszeres zöldség és gyümölcsnapokon való, nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- A víz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Rendszeres orvosi ellátás szervezése, szűrővizsgálatok
- Rendszeres egészségügyi szűrés: tartás, hallás, látás, fogászat, belgyógyászat.
- Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Óvodánkban SÓ-SZOBA, SÓ-HOMOKOZÓ található, amelyet a gyermekek heti 2-3 alkalommal, rendszeresen látogatnak. A sópárával telített levegőn való játék jótékony hatással bír a gyermekek immunrendszerére, ellenállóbbá teszi őket a betegségekkel szemben. A só-terápia az allergiás megbetegedések esetén is hatékony, enyhíti a tüneteket. Egészségmegővő szerepe mellett a só-szoba kiváló relaxáció szoba, harmóniát, nyugalmat áraszt.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek
- Zsebkendőjüket önállóan használják
- Önállóan eldöntik, hogy miből mennyit fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet (folyadékot) maguknak
- Készség szinten használják az étkezéshez szükséges evőeszközöket.

- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Megfelelően használják a „kérem, köszönöm” szavakat.
- Önállóan öltöznek, ruhájukat képesek ki-be gombolni.
- Cipőjüket be tudják fűzni, kötni.
- Környezetükben a szokásrendszernek megfelelően rendet tartanak, raknak.
- Egészségtudatos magatartás kialakítása

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján.

Szeretetteljes, családias légkör biztosítása.

- Családiás légkörben zajlik óvodai életünk, ennek előfeltétele, hogy óvodapedagógusaink, és a dajkák barátságos, otthonos környezetet teremtsenek a gyermekeknek.
- **Programunk megvalósításának fontos feltétele, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.**
- Az egyes csoportoknak önálló, de egymáshoz kapcsolódó szokásrendszere van, amely elmélyíti a gyermekek közösséghez való tartozásának érzését.
- A csoportszobákban a gyermekek rajzainak saját, jellel ellátott helyet biztosítunk, mellyel el kívánjuk érni, hogy a gyermekek a közösségen belül is, mint egyén, nagy hangsúlyt kapjanak.
- Óvodánkban az „elfogadás” ideje alatt a gyermekek fokozatosan ismerkednek az óvoda épületével, az őket körülvevő felnőttekkel és gyermekekkel. Kezdetben minden megnyilvánulást természetesnek vesszük. Nagyfokú gyöngédséggel és türelemmel vesszük körül a gyermekeket, hogy hozzásegítsük őket az új környezet fokozatos elfogadásához.
- A gyermekek óvodánkba behozhatják magukkal a kedvenc tárgyaikat (mese párna, kedvenc plüss figura), hogy az otthonosságot és a biztonságérzetet ezek a tárgyak is erősítsék.
- A gyermekek neveléséhez a szülőkkel, bizalommal teli kapcsolatra törekszünk.
- Közösségfejlesztő pedagógiai munkánkban az odafigyelést, a meghallgatást fontosnak tartjuk, a gyermekeket a saját érzéseinek elmondására, mások érzéseinek meghallgatására ösztönözzük.
- **Óvodánk egyszerre kívánja elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret engedve az önkifejező törekvéseinek.**
- **Alapelvünk, hogy a gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.**
- **Fontosnak tartjuk, a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozását.**
- **Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja,**

A gyermekek kapcsolatteremtő képességének kialakítása

- Családiás légkörünk elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását, mindehhez gazdag, cselekvő felfedeztető tevékenykedő életet biztosítunk.

- Közös kirándulásokon, programokon együttes élményekkel erősítjük a közösség formálódását. A egyes csoportjainkban arra törekszünk, hogy a kortárs kapcsolatokat is erősítsük.
- Programunk alapelve, hogy az óvodapedagógusaink tudatosan és tervszerűen irányítói és társai is egyben a gyermekek mindennapjainak.
- A gyermekcsoportok előtt álló feladatokat a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével alakítjuk ki.

Erkölcsei normák megalapozása az óvodáskorban

Programunkban nem csak, hogy el kell viselni a „másságot”, de együtt élünk a sokszínűséggel, sőt örülünk a többértékűségből fakadó színes életlehetőségeknek. Ez pedig nem más, mint az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, műveltségek, anyagi lehetőségek összeegyeztetése azon a szinten, amely szinten egy csoport (esetünkben egy gyerekcsoport) együtt kell, hogy éljen napi több órán át. Nem célunk az eltérő értékek összemossa, egyesítése, nem célunk az „egyformásítás”, de célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) készítő légkör kialakítása.

Véleményünk szerint csak az az óvodai csoport válhat közösséggé, amelyikben minden egyes gyermek önmagában biztos, önálló és mindenkinek vállalható szerepet tölt be. Egyént nevelünk tehát, de az egyén érdekei csak a „másik” összefüggésében ér valamit, csak a többiekkel való relációjában válik jelentőssé. A „mi-tudatban” benne van „én-tudat” is, az „én-tudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” alakulhat.

Nevelésünk szerint a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja. Az egyes szokások, együttélési normák „betartatása” tehát nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél sem, viszont az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” eleve ellentmond az erkölcsnek. Ezért pl. mindenképpen fel kell venni a szemetet a földről, mindenképpen segíteni kell, ha valaki elesik stb. A differenciálás tehát abban nyilvánul meg, hogy kitől, milyen szinten várjuk el ezeket a cselekedeteket. Véleményünk szerint az egyes reakciók megerősítése, illetve a sajnálkozás, ha az adekvát cselekvés elmarad, segítheti és meggyorsíthatja a belsővé válást. Véleményünk szerint az igazán hatékony dicséret a megelégedés, az öröm és sosem a tárgyi jutalom, mint ahogy a szokások elmaradásánál vagy be nem tartásánál sem jó, ha büntetést kapnak a gyerekek. A többiek, a gyerekcsoport tagjai amúgy is kifejezik az egyes cselekedetekhez való viszonyukat, ami szintén a pozitív vagy negatív megerősítés egy szocializált formája, és ez az állapot már maga a közösségi érzés állapota.

Nevelésfilozófiánk szerint ebben az életkorban elegendő ha az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban nyilvánul, illetve néhány együttélési szabály betartásában. (köszönés, játékeszközök helyrerakása stb.) A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.

Ebben a teljesítményközpontú, elanyagiasodott és individualizált világunkban fontosnak tartjuk a gyerekek erkölcsi fejlődésének elősegítését.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekeknek belső igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak, szabályainak betartása.
- Egymást megkéri a szabályok betartására.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktushelyzetekben társaikkal egyezkednek, megbeszélik a problémát.
- Érdeklődnek társaik iránt.
- A csoportba érkező társaikat, felnőtteket és vendéget köszönéssel, érdeklődéssel fogadják.
- Ismerik saját képességeiket, de meg tudják fogalmazni hiányosságait is.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, **alkotóképesség**, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. **Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.**

- Az óvodapedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált komplex tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez.
- Feladatunk a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett ismereteinek bővítése, rendszerbe foglalása.

Anyanyelvi nevelés Montessori pedagógiai rendszerében:

Montessori nyelvi programjának alapja a gyermek természetes fejlődése, mely nyelvi stratégiának valamennyi tevékenységi formában meg kell jelennie.

Előkészített, ösztönző környezet biztosítása

A nyelv lehetőséget teremt a kommunikációhoz, a világ megismeréséhez. A nyelv a jeleknek, az elemeknek, a jelentési és szerkesztési szabályoknak a rendszere, összessége. Ha beszélünk, szabályokhoz kell igazodnunk, hogy gondolatainkat közölhessük. A megismerési tevékenységek során a beszédnek egyfajta közvetítő szerepe lesz az egyén és a környezete között. A tárgyak nevükön keresztül rögződnek az ember fejében. Ez a folyamat 10 -12 éves korra tökéletesedik.

A beszélt nyelven kívül szükségünk van az írott nyelv ismeretére is. Az olvasás és írás megtanulása, készségi szintű ismerete elengedhetetlen feltétele a műveltség megszerzésének. Montessori pedagógiai rendszerében a gyermekek érdeklődése alapján már az óvodában megkezdődhet az ismerkedés, illetve az írás - olvasás nyomtatott betűkkel. Eszközei:

- Jelek helyett a gyermekek nyomtatott nagy betűkkel írott nevét alkalmazzuk az öltözőben, illetve a gyermekek személyes tárgyain, eszközein. A csoportszobákban minden eszköz nevét nyomtatott betűkkel kihelyezzük a polcokra.
- Írás előkészítő sablonok, dörzspapír, hangjáték, mozgatható ÁBC, képek a tárgyak, eszközök felirattal

A Montessori - pedagógia szerint a nyelv, mint az emberi kultúra legnagyobb kincse, alapvető fontosságú, mely képessé teszi az embert a gondolatok kicserélésére, egységesíti az egész emberiség gondolkodásmódját a nemzedékek fejlődésén keresztül. Az olvasás és az írás azok a kulcsok, amelyek kinyithatják az összegyűjtött, rögzített és az írás segítségével könyvekben felhalmozott emberi ismeretek végtelen tárházát. Ha képesek vagyunk a nyelvet ebben a megvilágításban látni, nemcsak tantárgyként felfogni, akkor viselkedésünkkel példát mutathatunk és átadhatjuk a gyerekeknek az anyanyelv ismeretét, szeretetét, megbecsülését. Nyitott pedagógusi attitűd és egyenrangú társként való tisztelet alapján erősítjük a kapcsolatot köztünk és a gyerek között, ha meghallgatjuk és támogatjuk abban, hogy sokszor és bátran kérdéseket tegyen föl nekünk.

Montessori tökéletesen kifejlesztett nyelvi programjának alapja a gyerek természetes fejlődése, érdeklődése.

A természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése

- Közvetlen, bizalmas kapcsolatot teremtünk a gyermekekkel és a gyermekek között, amelyben az egymásra figyelés, az egymás iránti érdeklődés, a barátságos, meghitt beszélgetés természetes.
- Modellértékű beszéd és nyelvhasználatot, kommunikációt alkalmazunk, közösen formáljuk nevelőtestületünk interakciós kultúráját, melyben kiemelt szerepet játszik:
a gyermekek értékelése, a pozitívumokra való odafigyelés, a leíró dicséret, a humor, a jó kedv, a felnőttek egymás közötti kommunikációja, (szülőkkel való kommunikáció) különböző tevékenységekhez kapcsolódó szókinccs gyarapítása, nyelvünk szépségének érzékeltetése, az udvariassági formák használatának formálása.
- Változatos tartalmú kérdésekkel segítjük a gyermekek gondolkodását, szövegalkotását, ösztönözzük őket saját kérdéseik megfogalmazására.
- A gyermekek mondanivalójára, kérdéseire minden helyzetben kellő figyelmet biztosítunk.
- Gyakran kezdeményezünk beszélgetést a gyerekekkel érdeklődésüknek megfelelő témákban, páros helyzetekben is.
- Segítjük a nonverbális kifejezőeszközök (hanglejtés, hangsúly, hangerő, ritmus, dallam, szünet, hangszínnel, hangerővel bánni tudás) megismerését, alkalmazását.
- Mintát adunk a kapcsolatfelvételre, a beszédpartner meghallgatására, megértésére, a megegyezés módjának, a konfliktus kezelés szóbeli fordulatainak használatára.
- Támogatjuk az improvizációt, az önkifejező, önérvényesítő törekvéseket, a gyermeki kreativitás megjelenési formáit. (halandzsa, szójáték, ismételtetések, bábozás, dramatizálás, szituációs játék).
- A tehetséggondozás kiemelt területének tekintjük az anyanyelvi nevelést, minden gyermek önmagához mért fejlődését támogatjuk, együttműködésben a családokkal.

Valamennyi tevékenységforma anyanyelvi nevelési lehetőségeinek kibontakoztatása:

- A játék, a tanulás, a munkajellegű tevékenységek, az önkiszolgálás folyamatában egyaránt kiemelt figyelmet biztosítunk a területre jellemző speciális fejlesztési lehetőségekre.
- A báb előadások, színház és múzeumlátogatások, mesélés, verselés, mondókázás, éneklés, rajz, mintázás kézi munka, a művészeti nevelés érzelmi- esztétikai-anyanyelvi fejlesztő hatásait érvényesítjük.
- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztését tudatosan összekötjük a nyelvi kifejezőeszközök gazdagításával. (a megoldások sokféleségének bemutatása, cselekedetek elmagyarázása, műveletek szóval kísérése, okok és következmények megnevezése, döntések megfogalmazása)
- A mozgásos tevékenységek és egyéb feladathelyzetek vezetése során a szóbeli kérések és utasítások, a szövegértés – adekvát viselkedés megfigyelésére, fejlesztésére helyezük a hangsúlyt.
- A napi „Montessori körben” megteremtjük a magyar és angol nyelv egyensúlyát.
- A gyermekek beszédértését, kifejezőképességét, reprodukív képességét (hallás, gondolkodás, figyelem, emlékezet) mindkét nyelven irodalmi alkotásokkal, nyelvi játékokkal, memoriterekkel, képolvasással, dramatizálással, bábozással fejlesztjük.

- A gyermekek érdeklődési körének megfelelően folyamatosan bővítjük anyanyelvi Montessori eszköztárunkat.

Megelőzés, korrekció:

- Az anyanyelvi játékokat tervszerűen, tudatosan alkalmazzuk a mindennapi nevelőmunkában (találós kérdések, nyelvtörők, szólások, közmondások, utánmondás, ellentétpárok, szinonimagyűjtés, főfogalom alá rendezés, szóvonat, barkóba, hangkeresős játékok stb.).
- Az egyes gyermekek fejlettségéhez igazodva, tapintatosan, hibajavítás nélkül alakítjuk a beszédészlelést és megértést, a folyamatos, összefüggő, tiszta beszédet, a nyelvi kifejezőkészséget.
- A differenciált fejlesztés során különös tekintettel vagyunk a csendes, halk szavú, keveset beszélő, beszédgátlásos, a beszédkényszeres, beszédhibás gyermekekre.
- Alakítjuk és fejlesztjük a gyermekek beszédtechnikáját (beszédlégzés, artikuláció, beszédtempó, hangsúlyozás, hanglejtés).
- Figyelemmel kísérjük az egyes gyermekek kiejtésének, beszédének fejlődését, szükség esetén azonnal óvodánk logopédusához fordulunk.
- Hangsúlyozzuk a szülőknek az anyanyelvi nevelés kiemelt szerepét (az otthoni lehetőségek tárházát) a gyermekek személyiségfejlődésében.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Kialakul a gyermekek feladattudata, tudásvágya
- Képesek a tartós figyelemkoncentrációra
- Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van
- Teret adnak alkotó képzeletüknek
- Mozgásuk összerendezetté, finommotorikájuk fejletté válik

1.4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

- Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik, oly módon, hogy a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel.
- **Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésünknek.**
- A pedagógiai munkához szükséges az óvodapedagógusok napi 2 óra átfedési ideje, különösen a mikro-csoportos és párhuzamos tevékenységek megszervezéséhez, a differenciált nevelő-fejlesztő tevékenységhez, valamint a séták, kirándulások, a környező világ megismeréséhez van szükség.
- Munkatársaink személyiségvonásainak legfontosabb jellemzői: elfogadás, hitelesség, tapintat és az empátia.

- **Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt, egymás támogató munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.**
- Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, a továbbképzésekre, és az így megszerzett ismereteket hatékonyan építik be a mindennapi nevelőmunkába.
- A program megvalósításához szükséges továbbképzések témáját, és a továbbképzésekben résztvevő óvodapedagógusok névsorát, az éves továbbképzési terv tartalmazza.
- A pedagógiai munkában a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megteremtéséhez bevonjuk a pedagógiai munkát közvetlenül segítőket is.

Programunk sikeres végrehajtásához az alábbi személyi feltételek szükségesek

BEOSZTÁS	LÉTSZÁM
Óvodapedagógus	a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel.
Pedagógiai asszisztens	„Ha az óvoda reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy is elláthatja.” 326/2013.Korm.rend. 33/B.§ (5)
Dajka vagy helyette gondozónő és takarító együtt	óvodai csoportonként 1

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő

csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

TÁRGYI FELTÉTELEK

megnevezés	Feladatellátási hely	óvodai csoport sz	maximális férőhely
Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola és Óvoda	8900 Zalaegerszeg, Homoktövis utca 21/A.	2	49

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges, jogszabályban rögzített tárgyi feltételekkel. Óvodánk speciális céljainak megfelelően az eszköznormában előírt feltételeken túl, rendelkezünk a teljes Montessori eszköztárral.

A pedagógiai munkánk megvalósulását segítik a következők:

1. Világos, esztétikusan berendezett csoportszoba. Só-szoba.
2. Tágas, zöld udvar, fákkal, bokrokkal. Óvoda-kert.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Napirend javaslat az óvodai programhoz:

Nyitástól – ebédig	Szabad játék
Reggeli kb .09.00-09.30	Reggeli (Előtte és utána testápolási teendők)
(5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése)	Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek - beszélgetés - verselés, mesélés , dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, festés , mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában/ szabadban Mindennapos szervezett mozgásos játék- benne láb- és testtartást javító torna
Ebéd (kb. 12-kor)	Testápolási teendők Ebéd Testápolási teendők
Ebédttől – Uzsonnáig (kb.12:30-14:30)	Mese Pihenés, folyamatos felkelés
Uzsonna (kb.14:30-tól)	Testápolási teendők Uzsonna Testápolási teendők

Üzsonnától- Az óvoda zárásáig (kb.15:00-tól)	Szabad játék Mozgásos játékok a csoportszobában és a szabadban Választható párhuzamos tehetséggondozó gazdagító tevékenységek
---	---

Cselekvő, felfedező kezdeményezett, komplex játékos tevékenységek (Játékba integrált tanulás)

- A tevékenységeket nem választjuk szét foglalkozási ágakra, hanem valljuk, hogy „minden – mindennel” összefügg.
- Az egyes művészeti területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- A szervezett tanulás munkaformái: frontális, mikro-csoportos, egyéni
- A nap folyamán a szabad játék biztosítása mellett, **5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése**: 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete:30 perc, 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete:40 perc, 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete:60 perc
- **Montessori pedagógiai eszközök/játékok:**

Óvodánk rendelkezik a Montessori eszköztár csaknem valamennyi játékával, amelyek szabad polcokon, szigorú rendben vannak elhelyezve a csoportszobában.

A sajátos eszközhasználat célja: a gyermek öntevékenységének biztosítása. Montessori didaktikai eszközei probléma elé állítják a gyermeket. Saját tapasztalataik alapján, önálló tevékenységeik során tehetnek szert ismeretekre. Az eszközökkel való manipulálás során olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek birtokában képessé válnak összefüggések meglátására, az általánosításra, s az elvont gondolkodásra. Az eszközök az önellenőrzést is magukba foglalják, amelyek segítségével a gyermek saját maga javíthatja ki hibáit. Fejleszti a gyakorlati élethez szükséges képességeket is; a kifinomult észlelést. Általuk a dolgok alaptulajdonságaival, a valósággal ismerkednek. Sokoldalúan fejlesztik a finom-motorikus mozgást; elősegítik a szem-kéz koordinációját; a biztos ceruzafogást.

Az eszközök bemutatása

Montessori szerint a helyes bemutatásnak három fokozata van: 1. lépcsőfok: A nevelő létrehozza a kapcsolatot a tárgy és a neve között. Kiemelve a két szélsőértéket, egyenként megnevezi tulajdonságaikat és utána határozza meg a feladatot. 2. lépcsőfok: A megjegyzés, a rögzítés fázisa. A nevelő megnevezi a fogalmat, és megbízásokat ad a gyerekeknek vele kapcsolatban. 3. lépcsőfok: A nevelő mutat egy tárgyat, és rákérdez a nevére. Ezzel a passzív szókincs átalakul aktívvá. A bemutatás lényege: Az eszköz, amelyet be akarunk mutatni, izolált legyen. A bemutatás közben a pedagógus beszéde legyen tárgyilagos; minél rövidebb; vagy szó nélkül tegye.

Az eszközök csoportosítása

A Montessori eszközöket a didaktikai cél szempontjából a következőképpen csoportosítjuk: - praktikus eszközök /a mindennapi élet gyakorlati teendőire felkészítő eszközök/ - az érzékelést fejlesztő eszközök - anyanyelvi nevelés eszközei - matematikai eszközök - a kozmikus nevelés eszközei

Heti rend javaslat az óvodai program nevelési gyakorlatához

A hét 5 napjából: 4 nap játékba integrált tevékenységek komplex módszerrel

1 nap „kiemelt mozgásos” nap

1.5. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek törvényben meghatározott jogainak védelmét. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére.

A gyermekjogi képviselő figyelemmel kíséri az óvodában folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését.

A gyermekjogi képviselő indokolt esetben megkeresi az óvoda fenntartóját, illetve szükség szerint a gyermek érdekében a gyámhatóságnál eljárást kezdeményez.

Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekjogi képviselővel, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A nevelési intézmény igazgatóje felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért.

Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területén működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

Nevelési intézményben a pedagógus számára a kötött munkaidőnek neveléssel le nem kötött részében a gyermekvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtása rendelhető el.

A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.

Gyermekvédelmi felelős tevékenysége:

Kapcsolattartás

- Az óvoda dolgozóival- óvodapedagógusok, dajka
- A szülőkkel, a családokkal
- A segítő intézményekkel:

Tájékoztatás és információ közvetítés

- Ismeri a segítő intézmények feladatait, a tanácsadó és szolgáltató hálózat tagjait, elérhetőségeiket, kapcsolat tartó személyeket. Erről folyamatosan tájékoztatja az óvodapedagógusokat, és a szülőket (faliújságon, szülői értekezleten, fogadóórán)

Programok szervezése

- Tájékoztatót tart különböző kedvezmények igénybevételének lehetőségeiről
- Prevenációs és szabadidős programokat szervez a családoknak.

Jelzőrendszer működtetése

- Felmérést készít a Veszélyeztettség felmérő táblázat segítségével a hátrányos, és veszélyeztetett gyermekről az óvodában
- Tervezi és szervezi az esetmegbeszéléseket.
- Anamnézist készít a szülővel, környezettanulmányt végez.
- Dokumentálja az esetmegbeszéléseket, nyomon követi az intézkedéseket.
- Részt vesz a jelző rendszeri értekezleteken, esetkonferencián, esetmegbeszélésen.

A gyermekvédelmi felelős köteles a gyermekekről szóló belső dokumentációt szolgálati titokként kezelni, személyiségi jogaikat, adataikat a mindenkor hatályos adatvédelmi és személyiségi jogokat védő törvények tiszteletben tartásával kezelni.

Ha a gyermek az óvodai foglalkozásról távol marad, mulasztását igazolnia kell.

A mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha a gyermek a szülő írásbeli kérelmére - a házirendben meghatározottak szerint engedélyt kapott a távolmaradásra.

Ha a gyermek távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt óvodai nevelésben, és egy nevelési évben igazolatlanul öt nevelési napnál többet mulaszt az óvoda igazgatóje - a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban - értesíti

óvodás gyermek esetén a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot és a gyermekjóléti szolgálatot,

Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az óvoda bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a gyermeket veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a gyermek óvodába járásával kapcsolatos, továbbá a gyermek érdekeit szolgáló feladatokat.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és az igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a **tizenegy** nevelési napot, az óvoda igazgatóje a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, az óvoda igazgatóje haladéktalanul értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 247. § c) pontja szerinti szabálysértési tényállás megvalósulásához szükséges mulasztás mértéke az adott nevelési évben összesen az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján óvodai nevelésben részt vevő gyermek esetén tizenegy nap

1.6. A gyermekbalesetek megelőzése

- Az év megkezdésekor, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.
- Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartaniuk.
- Az óvoda SZMSZ-ben meghatározzuk azokat a feladatokat, amelyeket a igazgatónak, az óvodapedagógusoknak illetve az alkalmazottaknak a gyermekbalesetek megelőzésében illetve baleset esetén el kell végezniük.

1.7. Az óvoda kapcsolatai

Óvoda — család

Az óvoda, a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését.

Alapelvünk, hogy a szülőkkel korrekt partneri együttműködést valósítsunk meg.

Óvodánkban a szülők jogainak érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, szülői szervezetet (közösséget) hozhatnak létre. A szülői munkaközösség az óvodai közösség szerves része. Munkájukat az

óvodaigazgató és a csoportos óvodapedagógusok segítségével munkaterv alapján végzik. Nevelési év elején a szülők egy főt választanak a szülői szervezet elnökévé.

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás: a szülőkkel való egyeztetés alapján történik.
- Napi kapcsolattartás a szülőkkel: A gyermekekkel történt napi lényeges eseményekről minden nap lehetőségük van a szülőknek a tájékozódásra, melynek formáját a házirend szabályozza.
- Szülői értekezletek, fórumok: A nevelési év folyamán több alkalommal van lehetőség arra, hogy a szülők az őket érintő pedagógiai kérdésekről tájékozódjanak. (Pedagógiai, pszichológiai, mentálhigiénés kérdések stb.)
- A szülőkkel való kapcsolattartás hagyományos formái óvodánkban:

OVI-NAP— óvodai nyílt nap az óvodai beíratások előtt, lehetőség nyílik arra, hogy az érdeklődő szülők bepillantást nyerjenek óvodánk változatos és tevékenységekben gazdag életébe.

Családi Sportnap.

Játszóházak

- Fogadó óra: A szülők igényeik figyelembe vételével szervezzük. Az év folyamán, előzetes időpont-egyeztetéssel a szülők rendelkezésére állnak az óvodapedagógusok és az óvodaigazgató.
- **A szülő jogszabály szerinti tájékoztatása gyermeke fejlődéséről**

Óvoda — bölcsőde

- Látogatások, tapasztalatcserék.
- Az óvodai beíratások előtt az intézmény igazgatója tájékoztatót tart a bölcsődékben az óvodában folyó nevelési programról a nevelési folyamat biztosítása érdekében.

Óvoda — iskola

- Pedagógiai programunk fontos eleme az iskolákkal való szoros és élő kapcsolattartás, mellyel az iskolába menő gyermekek zökkenő-mentes beilleszkedését kívánjuk elősegíteni.
- Az iskolások vendégszereplésének lehetővé tétele az óvodai ünnepeken, ünnepélyeken.

(pl. Karácsony, Mikulás, Gyermek-nap stb.)

- Részvétel az iskolai bemutató órákon, tapasztalatcsere az iskolai programokról, tanítási módszerekről az óvodásgyermekek és óvodapedagógusok együttes részvételével.
- Az éves munkaterv elkészítésénél tájékoztatjuk egymást programjainkról, időpontokat egyeztetünk.
- Különösen fontosnak tartjuk a kapcsolattartást az iskolákkal
- **Közös projektek szervezése és megvalósítása a környezet- és egészségtudatos magatartás kialakítása érdekében.**

Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal

Kölcsönös tapasztalatcserékre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük nevelési programjukat, és a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait, **jó gyakorlatait. Konkrét megvalósítási gyakorlatát az éves munkaterv tartalmazza.**

Óvoda — közművelődési intézmények

Zalaegerszeg és környéke közművelődési intézményeinek kínálatából óvodánk úgy válogat, hogy az egyes programokat, lehetőségeket, a mindennapi nevelőmunkába beépítve, nevelési programunkat szolgálva használjuk fel.

1. Arborétum, Park-erdő (környezeti nevelés)

2. Színházak (anyanyelvi nevelés)
3. Múzeumok (vers-mese, vizuális nevelés, anyanyelvi nevelés, környezeti nevelés)
4. Könyvtárak (anyanyelvi nevelés)
5. Közeli farm és magántenyésztők (környezeti nevelés)

Óvodánk kapcsolatot tart az alább felsorolt intézményekkel

- Pedagógiai szakszolgálat intézményei
- Pedagógiai szakmai szolgáltatók

Óvodánk egyéb kapcsolatai

- Egészségügyi szervek: védőnő, gyermekorvos, gyermekfogászat, ÁNTSZ
- Gyermekvédelmi intézmények: Gyermekjóléti Szolgálat .A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat óvodapedagógusaink a gyermekvédelmi felelős irányításával végzik. A konkrét feladatokat az éves gyermekvédelmi munkaterv tartalmazza.

Kapcsolattartás a fenntartóval

Az éves munkatervben rögzítettek szerint

1.8. Az óvodai élet tevékenységi formái

A program tartalmát meghatározó ünnepek, hagyományok

Jeles napok, ünnepek

1. Október 23. nemzeti ünnep
2. Advent ünnepi készülődés
3. Mikulás december 6.
4. Karácsony december 24, 25, 26.
5. Farsang vízkeresztől hamvazószerdáig
6. Március 15. nemzeti ünnep
7. Víz világnapja március 22.
8. Föld napja április 22.
9. Húsvét- az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
10. Madarak és Fák napja május 28.
11. Anyák napja május első vasárnapja
12. Gyermeknap május utolsó vasárnapja
13. Ballagó gyermekek búcsúztatása

Hagyományos családi rendezvényeink

1. OVI – nap (nyílt nap)
2. A család-óvodai rendezvényeket az éves pedagógiai munkaterv tartalmazza
3. Környezetvédelmi játszóház

4. Egészségmegőrző játszóház
5. Nevelési programunk része, hogy megünnepeljük az óvodánkba járó gyermekek név, illetve születésnapját.

A programok tartalma évszakonként

Ősz

- Elfogadás időszaka, elfogadjuk egymást és az új környezetet.
- A környező világ megismerése ősszel. (pl. állatok, emberek, környezetvédelem)
- Kerti munkák az óvoda udvarán, növények előkészítése a télre (pl. gyümölcsfák, virághagymák, felszedése, növények befedése, lombtakaró gyűjtése.
- Madáretetők készítése.
- Őszi időjárás, öltözködés.
- Őszi termények, termések, vizuális játékok az ősz kincseivel, matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Az ősz jellemző tevékenységei. (pl. Kóstoló az ősz kínálta zöldségekből, gyümölcsökből.)
- Őszi hangulat az óvodában (pl. üvegfestés, levelek gyűjtése, préselése, ősz színei).
- "Szüreti multság". Őszi népszokások.
- Mesék, versek, mondókák, dramatikus játékok az ősziről.
- Őszi dalok, táncok, zenék.
- Mozgásos játékok.
- Természeti jelenségek megfigyelése: eső, köd, napsütés.
- Környezetvédelmi játszóház.
- Egészségmegőrző játszóház

Tél

- Advent. Adventi koszorú, naptár. Téli ünnepkör népszokásai.
- Az óvoda téli hangulatának kialakítása, üvegfestés.
- Madáretetők feltöltése, madarak megfigyelése.
- Mikulásvárás, keresés, Mikulás - ünnep.
- Karácsonyi ünnepi előkészületek, karácsonyfa állítása, feldíszítése, ajándékozás.
- Téli időjárás, időjárási naptár, téli öltözködés.
- Az óvodában különböző kísérletek. (pl. víz- jég-hó, levegőszennyezés megfigyelése (fakéregre cellulux szalag ragasztása).
- Természeti jelenségek megfigyelése (pl. köd, zúzmara, dér, hóolvadás, sár)
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Téli, ünnepi dalok, zenék, táncok.
- Téli, ünnepi versek, mesék, mondókák, dramatikus játékok. (pl. Betlehemezés).
- Mozgásos játékok, kinn és benn.

- Téli kirándulások, játékok a hóban, állatok, növények télen.
- A környező világ megismerése télen, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Farsangi mulatságok.
- Vizuális játékok az ünnepekhez és a télhez kapcsolva.(pl. A tél színei)
- Karácsonyi mulatság.
- Környezetvédelmi játszóház.
- Egészségmegőrző játszóház

Tavaszi

- Húsvéti népszokások, játékok.
- Kerti munka az óvoda udvarán: ágyások megtisztítása, évelő növények megfigyelése, palánták ültetése, gyümölcsfák
- Éledő állatvilág megfigyelése
- Föld napja: faültetés, gondozás az óvoda udvarán.
- Dalok, táncok, zenék a tavaszról és a tavaszi ünnepekről.
- Mesék, mondókák, versek, dramatikus játékok a tavaszról és a tavaszi ünnepek.
- A környező világ megismerése tavasszal, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés. (pl. Vadaspark)
- Tavaszi hangulat az óvodában a tavasz színeivel (pl. üvegfestés)
- Az óvoda tavaszi hangulatának kialakítása (pl. hajtás, virágültetés.)
- Tavaszi öltözködés, időjárás.
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Vizuális játékok a népszokásokhoz és az évszakhoz kapcsolva.
- Ovi- Nap, (nyílt nap).
- Anyák napi megemlékezések, évváró, dalok, versek, mesék dramatizálása.
- Mozgásos játékok kinn és benn.
- Madarak és fák napjának megünneplése. (pl. rajzverseny.)
- Környezetvédelmi játszóház.(Víz világnapja)
- Egészségmegőrző játszóház

Nyári

- Sport és mozgásos játékok a szabadban és benn.
- Egészséges táplálkozás
- Időjárás, öltözés nyáron.
- Növények öntözése, gondozása.
- Nyári dalok, versek, mondókák, mesék.
- A nyár jellemző tevékenységei (pl. Kirándulások, napfürdőzés, pancsolás, stb.).
- Környező világ megismerése nyáron. (pl. Állatkert)

- Vizuális játékok nyáron.
- Környezetvédelmi játszóház
- Egészségmegőrző játszóház

1.9. A program tevékenységformái és megvalósításuk

A belülről indított játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, továbbá, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, óvodai nevelésünk leghatékonyabb nevelési eszköze.

- A játék a gyermek olyan tevékenységformája, melyet örömszerzés kísér és magáért a tevékenységért folytat.
- Gyermekünk a játékon keresztül ismerkednek a világgal a valósággal, eközben szereznek tapasztalatokat környezetükről.
- A játék személyiségfejlesztő hatását meghatározzák azok az érzelmek, melyek a játékot kiváltják és megjelennek a játéktevékenység folyamatában. A játék öröme növeli a fejlesztő hatásokat, ezáltal válik a játék az érzelmi nevelés színterévé.
- Játékukban megjelenik a felnőttek világának utánzása, eközben tanulják meg a viselkedési formákat, elkezdődik erkölcsi magatartásuk kialakulása.
- A játékban nagy szerepe van a társas kapcsolatoknak, a gyermek-gyermek és a gyermek - felnőtt kapcsolatnak, főként a szerepjátékban fejlődnek társas kapcsolataik
- Pedagógiai programunkban a gyermekek szabad, spontán játéka dominál.
- Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsanak a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz (drámajátékhoz), konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A napirendben megfelelő szerepet kap a gyermekek szabad játéktevékenysége a csoportszobában és az udvari játékban egyaránt.
- Alkotó kedvű légkört teremtve a játékban fejlődik leginkább a gyermekek kreativitása.
- Óvodapedagógusaink a csoportszobákat úgy rendezik be, hogy legyen állandó és variálható helye az úgynevezett játék „kuckóknak”.
- Környezeti nevelésünk fontos eleme a természetsarok, amelynek gyűjteményét évszakoknak megfelelően változtatjuk. Kiemelt fontosságúnak érezzük a természet kincseivel való játékokat.
- Játék keretében a kisgyermek ismerkednek természeti anyagokkal ill. „természettudományos” megfigyeléseket végeznek (pl.csirázttatás játék). Fontos hangsúlyozni, hogy óvodapedagógusaink tudják, hogy ebben az életkorban nem a természeti jelenségek tudományos magyarázata a fontos, hanem sokkal inkább maga a felfedező, cselekvő tevékenység és a játék.
- A játékeszközök kiválasztásánál óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy sok praktikus, félkész játékot szerezzenek be (pl.textíliák, fonalak, más természetes anyagok), melyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek fantáziáját, manuális képességeit és kreativitását.
- Az egyes korosztályoknak eltérő mennyiségű és fajtájú játékeszközt biztosítunk.

- Az udvari játékhoz zömmel a gyermekek nagy mozgásigényét kielégítő természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközöket (pl.fá- játékokra, mászókákra) biztosítunk. Az udvar folyamatos fejlesztése kiemelt feladatunk.
- **A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.**
- **Feladataink az irányított játékok vezetésében, különös tekintettel a Montessori játékeszközökre**
 - ✓ Az irányított játékok között kiemelt szerepet biztosítunk a Montessori játékeszközöknek, mind egyéni, mind csoportos alkalmazásban.
 - ✓ A Montessori játékeszközöket fejlesztendő terület szerint helyezzük el, nehézségi sorrendben. Az eszközök használatát egyénileg és mikrocsoportos körben mutatjuk be.
 - ✓ A háromlépcsős leckét alkalmazzuk: Az első a probléma exponálásának és megoldásának bemutatása, a második a passzív tudás, a harmadik az aktív tudás ellenőrzése. A három tevékenység nem feltétlenül egymás után történik, hanem hosszabb – a gyermekek egyéni fejlettségétől, tevékenységben való elmélyülésétől függő – idő elteltével.
 - ✓ A gyermekek önálló tevékenységét elősegítjük (az eszközöket annyiszor vehessék elő, és addig játszhatnak velük, ameddig kedvük tartja.)
 - ✓ A játékeszközök helye, rendje és védelme szokását kialakítjuk, megerősítjük.
 - ✓ A belső motivációt és a figyelemkoncentrációt tudatosan fejlesztjük.
 - ✓ Arra törekszünk, hogy a Montessori eszközökkel lehetőleg egyénileg vagy kiscsoportban tevékenykedjenek – elsősorban az eszköz céljának megfelelően használják azokat, de alkalmanként a kreatív felhasználási lehetőségeknél is teret adunk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek képesek több napon keresztül zajló játéktevékenységben részt venni.
- Játékukban dominánsan megjelenik a szerepjáték
- Az ismert meséket önálló kezdeményezésük által eldramatizálják, elbábozzák
- Építkezésükre jellemző, hogy bonyolult és fantázia dús
- A szabály játékok alkalmával a szabályok betartására és betartatására törekszenek.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda szokás szabályrendszerének elemei
- Interakciójuk, gazdag, kulturált és érthető

Verselés, mesélés, dramatikus játékok

A tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikus csodákkal teli meseélmények által, a versek zeneiségével és rímeivel.

- A gyermekek érzelmi biztonságának és az anyanyelvi nevelésének legfontosabb színtere a többnyire játékos mozdulatokkal kísért mondókák, dúdolók, versek. A ritmus - mozdulat egysége a gyermeknek közvetlen érzelmi- érzéki élményt ad.
- Az óvodapedagógusok a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből választanak. A felhasznált irodalmi anyagokat az óvodapedagógusok módszertani tudatossággal válogatják, óvodai programunk megvalósításához kapcsolódó kötelező/ ajánlott szakirodalom jegyzék alapján, mert csak a művészi értékű irodalmi alkotás biztosítja a gyermek számára az esztétikai élményt.

- A napirendben is kiemelt helye van a **mesélésnek**. Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő hangulatot és nyugodt körülményeket teremtsenek a mindennapi meséléshez.
- A mese megfelel a kisgyermek szemléletmódjának, világképének. Feloldást és megoldást kínál szorongásaira a hallott és eljátszott mese.
- A mesehallgatáskor a gyermek a mesélővel személyes kapcsolatban, biztonságban érzi magát, a játéktevékenységhez hasonlóan elengedhetetlen intim állapotában, eleven belső képvilágot jelenít meg.
- A már jól ismert, megszeretett meséket a gyermekek szerepekre osztják az óvodapedagógusok segítségével és eljátsszák. A mese-dramatizációkhoz szükséges jelmezeket, kellékeket közösen készítik el, felhasználják hozzá a csoportban összegyűjtött régi öltözeteket, kalapokat, kendőket stb. A drámajátékokat először az óvodapedagógusok kezdeményezik, majd a gyermekek ötleteikkel gazdagítják és beépítik mindennapi játékukba.
- A mese-dramatizációkat a nagyobbak eljátsszák a kisebbeknek, szüleiknek közös ünnepek, rendezvények alkalmával. A mindennapi meséléshez kapcsolódnak a drámajátékok, melyek, egyrészt, mint meseindítatású játékok jelennek meg. (Ez a mesék kreatív feldolgozását, továbbgondolását, előzményük eljátszását stb. jelenti.) Másrészt, a drámajátékokat, mint kreatív képességfejlesztő játékokat alkalmazzuk a tehetséggondozás és a fejlődés elősegítésére. (Fejlesztik a gyermekek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kommunikáció.)
- A mindennapi meséléshez, mondókázáshoz és verseléshez szorosan kapcsolódnak a gyermekek bábjátékai. A hallott meséket és az általuk kitalált történeteket, meséket, elbábozzák társaiknak. A bábjátékhoz közösen készítenek bábokat a felnőttekkel, vagy a kész bábokat használják fel.
- Programunkban lehetőséget teremtünk a gyermekek saját vers- és mesealkotására, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására.

A drámajátékok fejlesztő hatásai

- Fokozzák a közösségért, a közösségben tevékenykedő gyermek aktivitását.
- Segít a gyermeknek önmaga és a világ jobb megismerésében.
- Serkenti a rugalmas gondolkodást, az alkotó képességet.
- A gyermekek időérzékét, térbeli tájékozódását fejleszti
- Beszédkészségük tisztaságát, kommunikációs képességeinek kifejező voltát segíti elő.
- Szókincsüket bővíti.
- Ellensúlyozhatja a tömegkommunikációs eszközök okozta passzivitást, és a lakótelepi környezetből adódó, kevés kommunikációs lehetőséget biztosító létformát.
- Gazdagítja a gyermekek játékkultúráját, kreativitását.

Beszélgetések

- Az anyanyelvi nevelést és kommunikáció-fejlesztését szolgálják a napirendben szereplő beszélgetések, amikor a gyermekek csoportos, szervezett formában megbeszélhetik társaikkal és a felnőttekkel az őket foglalkoztató időszerű kérdéseket, beszámolhatnak a velük történt eseményekről, stb.
- Ezek az alkalmak segítenek a gyermekek toleranciájának kifejlesztésében, az egymásra figyelés a másik meghallgatásának képességének kialakulásában.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek a mindennapi tevékenységeik alkalmával szívesen ismételtetik a mondókákat, verseket, rigmusokat
- Várják, igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak a kisebbeknek és önmaguk szórakoztatására

- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-7 verset, 15-20 mesét
- Tudnak meséket, történeteket, (verseket) kitalálni és azt mozgással megjeleníteni

Mozgás

A tevékenység célja a gyermekek harmonikus mozgásának, testi képességeinek szabad kibontakoztatása, játékos formában. Célunk továbbá a gyermekek térbeli tájékozódó képességeinek, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

- Programunk mozgásos tevékenységeiben együttesen érvényesül a rugalmasság és a kötöttség.
- A heti-rendben egy nap kötött formában szervezünk kiemelt mozgásos tevékenységet.
- Mindennap szervezünk mozgásos játékokat, melybe a láb- és testtartást javító torna elemeit prevenciós és korrekciós jelleggel építjük be.
- Az ismertetett mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.
- A mindennapi mozgás során, a mozgásos játékok szervezésében az óvoda épületét körülvevő nagy füves udvar kínálja lehetőségeket a gyermekek edzésében maximálisan kihasználjuk.
- **A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.**
- **Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.**
- **A jól ismert, készségi feladatok gyakorlására a köredzést, mint az egyik leghatékonyabb foglalkoztatási formát alkalmazzuk.**

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen mozognak, kitartóak a mozgásos játékokban
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni
- Szeretik a szervezett mozgásos tevékenységeket
- Szeretnek futni
- A gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik
- Képesek kreatív mozgásformákat kitalálni
- Képesek labdát pattogatni, vezetni
- Képesek célba dobni, egykezes felső dobással
- Az ugrásokat talajérkezéskor fékezni tudják

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja, a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése;

a gyermekek tér- forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

- Programunkban a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezési mód megtalálására naponta nyílik lehetőség a mindennapi komplex tevékenységekben, a csoportszobában és az udvari játék során is.
- **A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.**
- A vizuális kommunikációt fontosnak tartjuk.
- A vizuális kifejezési forma tervezett témáját az évszakok és az ünnepek befolyásolják, valamint a spontán adódó lehetőségeket is kihasználjuk.
- A csoportszobában viszonylag nyugodt "kuckókat" alakítunk ki, ahol a gyermekek a különböző eszközöket önállóan elővehetik és használhatják.
- Programunkban a gyermekek manuális tevékenységei komplex formában jelennek meg a zenével, dallal, mesével, verssel, mondókával a környező világ megismerésével.
- A vizuális tevékenységekben (pl. rajzolás, festés, gyurmázás barkácsolás, tépés, szövés, fonás, vágás, ragasztás stb.) olyan játékos tevékenység, melyben nem a produktum, hanem a tevékenység öröme a cél.
- A vizuális nevelés a kreativitás, az **alkotó képesség** megnyilvánulásának egyik fontos eszköze.
- Az óvoda épületét és a csoportszobákat gyermekek által készített rajzzal, plasztikai alkotással díszítjük. (pl. OVI- Galéria)
- Fontos, hogy a csoportszobák környezetükkel hozzájáruljanak a gyermekek esztétikai ízlésformálásához, ezért a díszítésükben természetes anyagokat használunk fel, melyek követik az évszakok és az ünnepek hangulati változásait.
- Az óvodapedagógusok feladata változatos kifejezési technikák alapelemeivel és eljárásaival való megismertetése és a feltételek megteremtése, képességeinek legteljesebb kibontakoztatása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, fantáziájukat
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, színek variálása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek
- A téralkotásban, építésben közösen vesznek részt
- Rácsodálkoznak a szép látványára, szeretnek gyönyörködni benne
- Az alkotásokról beszélni tudnak
- Önálló és csoportosan készítenek ajándékokat, kellékeket, játékokat stb....

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja a közös együttjátszás a közös éneklés örömeinek megszerettetése és megéreztetése, ezáltal fejlődik a gyermekek zenei ízlése esztétikai fogékonysága.

- A zenei nevelésre a nap bármely során lehetőség nyílik a különféle tevékenységekhez kapcsolva, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon társul a zenei képességek fejlesztése, zenei ritmusérzék / metrum, ütem, ritmus, tempóérzék / zenei hallás / tiszta éneklés, dinamikai és hangszín érzék / zenei emlékező és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék.
- A csoportszobák polcain játékként helyezük el a különféle ritmus hangszereket, hogy a gyermekek a nap bármely szakában kezdeményezhessék a ritmussal kísért éneklést. (természetes anyagokból készített ritmushangszerek)
- A zenehallgatásnál mind az élőzene mind a művészi értékkel bíró gépzene is helyet kap.
- Programunkban az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen variálják az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű tánclépésekkel, amit a felnőtti minta utánzásával a gyermekek követni tudnak. (táncház)
- **A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.**
- **A gyermektánc a felfogásunkban a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.**
- **Az óvodai táncok elsősorban az ugrások megismertetése jelenti, mert ezek egyszerű motívumokat tartalmaznak. Fontos a tánclépések minta szerű bemutatása.**
- A gyermekek minél tisztább éneklését az óvodapedagógusok mindennapi énekelgetésükkel segítik elő.
- Az énekre, énekes játékokra, zenehallgatásra minden nap a komplex tevékenységekben nyílik lehetőség.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, **táncokat**
- A gyermekek gátlások nélkül, örömmel szeretnek énekelni
- Élvezik a zenehallgatást
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokot
- Tudnak, ritmus, mozgást utánozni és rögtönözni
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dallamok ritmusát

A külső világ tevékeny megismerése

A programunk célja a szűkebb és tágabb környezet felfedezése, melynek során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki a természeti, emberi és tárgyi világ értékeivel. Környezeti nevelésünk célja a környezethez kapcsolódó értékek megismerése mellett a globális és helyi környezeti problémákra való figyelemfelhívás is.

- Olyan környezettudatos szokás- és értékrendszer kialakítására törekszünk, amelyek alapvetően meghatározzák és befolyásolják a leendő felnőtt gondolkodás-és életmódját. (pl. Újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, energia takarékoság, természeti értékein megóvása)
- Környezeti nevelésünknek is két tartópillére a játék és a tapasztalás, kísérletezés
- **Feladatunk, hogy elősegítsük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás megalapozására, alakítására.**
- Környezetvédelmi játszóházaink a legfontosabb környezeti problémák köré épülnek.

- Kirándulásaink segítik környezetünk szűkebb és tágabb megismerést.
- A közlekedésről saját tapasztalataik útján szereznek a gyermekek ismereteket (pl. utazás tömegközlekedési eszközökkel: autóbusz, villamos, metró).
- A gyalogos közlekedésről a szűkebb és tágabb környezetben tett séták alkalmával van módjuk ismereteket szerezni.
- A kulturális intézményi lehetőségek programba épülő kihasználása (pl. Könyvtár, Múzeum, Bábszínház, Színház)
- Az óvodánk közelében található gyógyszertár, piac, bolt, stb. látogatása, melynek során az emberek mindennapi munkáját ismerhetik meg a gyermekek.

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.

- A helyi pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.
- A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)
- A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.
- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, pl. erdei óvoda stb.)
- Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.
- Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti szinterek zöld jeles napi hagyományaihoz. (természet-ünnepek, egészségi jeles napok, madar-fák napja, a víz világnapja).
- Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! ne folyasd a vizet feleslegesen!)
- Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.
- A gyerekek által használt eszközöket vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.
- A csoportszobáknak egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényvel, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el, az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
- Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.

- Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész, a sziklakert stb.
- A gyermekek kertgondozáshoz kerti szerszámokat használnak.
- Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékanak. Udvari árnyékolók és a folyamatos vízivási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.
- Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül világítás megfelel a környezeti és egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.
- A levegő illatosítására gyógynövények használjuk. (nem használunk hajtógázos légillatosítókat).
- A szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.).
- A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, a papír beszerzésekor az újra papír vásárlására törekszünk.

Montessori – kozmikus nevelés

A Montessori módszer egyik fő sajátossága a **kozmosz nevelés**. Ez olyan filozófiai gondolat, mely a világ megismerésének legszélesebb spektrumát próbálja átadni. Ezért a kozmosz nevelés nem tekinthető egy tudománynak, egy tevékenységi területnek, hanem inkább egy gondolatkör, mely a globális, holisztikus szemlélet kialakulásához segít eljutni.

Ez azonban egy olyan folyamat, amelyben a gyerekeknek elsősorban a megoldáshoz igazgató utat mutatjuk meg, nem pedig azok kész változatait.

Piaget ezt így fogalmazta meg: „Minden tanulásban fontos, hogy a tanuló aktív maradjon azáltal, hogy lehetőleg saját, egyéni kísérleteit végezze, saját hipotéziseit állítsa fel, saját megfigyeléseket tegyen, és ezek segítségével jusson el a végső következtetéshez. Mert csak így teljes a felfedezés, és az így nyert tudást nem felejt el olyan gyorsan.”

A természetismerettel való foglalkozásban alapelv a gyakorlati megtapasztalás, a konkrét élmények megszerzése **mind a szűkebb, mind pedig a tágabb természeti, emberi, tárgyi környezetben**. Ezekből kiindulva fokozatosan jutnak el a gyerekek az absztrakt fogalomalkotásig, az elemi fogalmi gondolkodásig.

A **kozmosz ismereteket** Montessori azon tudományok összességének tekinti, melyek a világ természeti jelenségeinek, az ember alkotta civilizációk folyamatainak megismeréséhez segítenek. A természetismerettel, a kozmosz ismeretekkel kapcsolatos tudományágak Montessori rendszerében a következők: zoológia, botanika, geográfia, csillagászat, fizika, kémia, kulturális antropológia, régészet, történelem. A sort tovább is folytathatjuk, a gyerekek érdeklődésének megfelelően. Az a fontos, hogy ne szabadaljuk szét az egyes tudományterületeket, hanem egységben, a Montessori pedagógiára jellemző holisztikus szemléletet követve jelenítsük meg. A kozmosz nevelés a Montessori pedagógia integráns része. A gyerekek nevelésének alapját képezi, és felkészíti őket a morális döntéshozatalra. Amint a gyerekek tudatára ébrednek a világban működő kozmosz erőknek, és így megtapasztalják minden létező összefüggését, idővel képesek lesznek az ember feladatának felismerésére is. Ha a gyerek megtanulja meglátni a dolgok közötti összefüggéseket, és felismeri, hogy a világ egyetlen eseménye sem áll önmagában, hogy minden mindennel összefügg, akkor az érdeklődését is felkeltettük. A kozmosz nevelés egy alapvető rendet akar teremteni a gyerek számtalan, a külvilágról szerzett benyomása között. Szemléletet alakít az egész Univerzumról. Montessori gondolatvilágában ez a harmónia megvalósulása, amelyben a rész szolgálja az egészet.

Számos vizsgálandó területtel természetesen nem az óvodában ismerkedhetünk meg, szükségesek a múzeumlátogatások, az Állatkert, Vadaspark, Fűvészkert, séták, különböző intézményekben tett látogatások, utazások stb.

Az egyes tudományterületek alapjainak közvetítési lehetőségei

Geográfia

A gyerekek megismerkedhetnek a vizek és szárazföldek elhelyezkedésével, a felszíni formákkal, a topográfiával. Beavathatjuk őket a természeti környezet és az emberi kultúra kapcsolatába, ami elvezet egészen a Föld népeinek tanulmányozásáig, az emberi szükségletek vizsgálatáig (kulturális antropológia).

Botanika

Betekintést nyernek a növényvilág változatosságába, megismerik a növények részeit, a felhasználásukat, az évszakok hatását, a továbbiakban pedig a kontinensek növényvilágát, és a növények rendszertanát vizsgálhatják.

Zoológia

Célja az állatvilág változatosságának megismerése. Az állatok élőhelye, valamint életmódjuk, kapcsolatuk a növényvilággal már az óvodában előkerülő témák, a rendszertannal és az evolúcióval az iskolában találkozhatnak.

Csillagászat, fizika, kémia

A körülöttünk lévő anyagi világ törvényszerűségeinek megismerésére, felépítésének tanulmányozására ad lehetőséget. A konkrét kísérletek, tapasztalatok során kialakul a tudományos kísérletező gondolkodás.

Történelem

Az emberi történelem az első civilizációktól napjainkig. Az óvodában más témákhoz kapcsolódva jelenik meg (pl. képzőművészet, irodalom, zene, csillagászat, stb.).

A kozmikus nevelés során átadandó értékek:

- Az emberiség eddig elért vívmányainak, kulturális értékeinek tiszteletben tartása.
- Más népek, nemzetek előítélet nélküli elfogadása.
- A természet ökológikus megközelítése, felelősség a természeti értékek megőrzésében.
- Egymás iránti tolerancia, együttműködés.
- A világ megismerésének igénye, az ismeretek folyamatos újítása.

Matematikai összefüggések az óvodában, matematikai tevékenység

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbéli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása valósul meg.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókincsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célunk:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.

- A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén ráigazgató kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikorcsoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

A matematikai gondolkodás fejlesztése Montessori módszerekkel

Az óvodai matematikai nevelés Montessori rendszerében kézzelfogható, cselekvő megtapasztalást, szenzomotoros befogadást jelent, **azaz a matematikai tapasztalatok, ismeretek tevékenységekben való alkalmazását.** Fontos az életkornak megfelelő, személyes átélés és az érzelmi, akarati motiváltság biztosítása.

A matematika már kicsi kortól megalapozható, ha a tényleges cselekvésből indul ki. A tanulás fő forrása a gyermek saját tapasztalata. Az értelmi fejlesztés folyamatában a matematikai nevelésnek a gondolkodás fejlesztése és a valóság mennyiségi és formai viszonyainak megismerése révén van nagy szerepe. A gyerek fejlettségéhez mért érdekes feladat, problémahelyzet felkelti érdeklődését, mozgósítja találékonyságát. A próbálkozások lehetnek sikeresek vagy sikertelenek, a tévedés is természetes velejárója életünknek, alkalmat ad a megoldások keresésére, a megküzdés gyakorlására.

A számok, és minden, ami velük összefüggésben van, a szellemi aktivitás ösztönzői. Minden korban azt mondták, hogy a matematikai tudományoknak a nevelésben igen fontos szerepük van. Irányítják a gyerekek gondolkodását, és előkészítik gyakorlás során az elvonatkoztatás egy magasabb fokának elérését.

A gyerek elé, ha egy tudományosan átgondolt anyagot teszünk, akkor az a számára, az ésszerű cselekvés világos és egyértelmű módját közvetíti. Ezáltal lehetővé tesszük az aritmetika elsajátítását és a logikus látásmód kifejlődését. Az aritmetika anyaga a "szellemi edzés tornapályájához" hasonlítható.

Matematikai nevelésünkben nagy hangsúlyt kapnak a Montessori matematikai eszközei:

- A piros – kék rudakon már nemcsak a hosszúságot tapasztalják meg, hanem a sorba rendezés után meg is számlálják a piros és kék szakaszokat és biztos fogalmaik alakulnak ki a számokról 1-től 10-ig, megismerik, hogy épül fel a számsor Gyakorolják a kiegészítést, a bontást.
- Az orsós doboz a számjegyek és a mennyiségek párosításával a számfogalmat tovább mélyíti, itt találkoznak a gyermekek a semmi, a 0 fogalmával.

- Színes gyöngyrúd készlet segítségével, a gyöngykígyó kirakásával a tízes átlépését tapasztalják meg. Gyakorolhatják az összeadást is.
- Az aranynégyzet megismerése a száz mennyiségének fogalmát alapozza meg. □ A piros korongok kirakásával játszva felismerik a páros és páratlan számok közti különbséget.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés sok olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A sokrétű tevékenységek aktív átélése lehetőséget nyújt a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A komplexitás ad alkalmat arra, hogy a megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. A matematikai nevelés szoros kapcsolatban van az életre neveléssel. A gyermekeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái a mindennapi élet hozta szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek fejlesztése, mint érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás, szinte észrevétlenül valósítható meg. Játék közben és szabadidőben folyamatosan jöhetnek létre olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tapasztalások közvetítésére, ha az óvodapedagógus képes ezeket a lehetőségeket felismerni és kihasználni. (hányan vagyunk, hány pohárra van szükség, hány ujjunk van összesen, a fiúk vannak többen, vagy a lányok, melyik a magasabb fa stb.)

A geometriai formák megismerésének megkönnyítésére Montessori vonzó eszközöket dolgozott ki:

- síkidomok szekrénye, mértani testek,
- mértani titokzsák.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, úrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód a párosításra, számlálásra, a több, a kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációkban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, úrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel.
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.

- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetőek. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakcímüket, szülei nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét
- Tudják születési helyüket és idejüket
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat
- A gyermekek ismerik a szűkebb környezetük értékeit, műalkotásokat
- Ismernek több a háziállatot, vadállatot, madarat, bogarat

Ismernek néhány környezetükben előforduló növényt és azok gondozását

- Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Gyakorlatot szereztek az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Ismerik a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik, hogy szemétből is lehet valamit készíteni stb..)
- Tudnak legalább 10-ig számolni, össze tudják a tárgyakat hasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint
- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb....
- Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető síkformákat felismerik, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Tapasztalatuk van a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Ismerik a jobbra-balra irányokat értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, mellé, közé stb..)

Munka jellegű tevékenységek

Nevelési programunkban a tevékenység célja, a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait.

- A munka jellegű tevékenységeket az élet velejárájának, tapasztalatszerzésnek és a környezetük megismerésének tekintjük.
- Olyan munkavégzéshez szükséges képességek alakítására adunk lehetőséget, mint rendszeresség kötelesség illetve feladattudat, kitartás, stb.
- A „meg tudom csinálni!” érzése önbizalmát növeli, pozitív énképét erősíti, reális önismeretét alakítja gyermekeinknek.
- A játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka, és munka jellegű játékos tevékenységek, elsősorban a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálást és az élethelyzetekben való közös

együttműködést, a folyamatos megbízások rendszerét jelentik. Örömforrásként sikerélményhez juttatja a gyermekeket, egyre önállóbbak, magabiztosabbak lesznek.

- Minden munka jellegű tevékenységnél fontos, hogy a közösen végzett munka igazi élményt nyújtson.
- **A munka jellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának fontos pedagógiai eszköze, a gyermekek saját és mások elismerésére nevelésének egyik formája.**
- Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, mindig megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- Nagyon fontos a jó szervezés, hogy a gyermekek egyéni képességeikhez igazodó munkamegosztásban vehessenek részt a közös munkában, melyben az óvodapedagógus is közreműködik.
- **Az óvodapedagógus adjon lehetőséget az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítésére, az elvállalt napsi vagy egyéb munkákra, a környezet-, a növény- és állatgondozásra**

A munkafajták helyszínei:	A munkafajták lehetőségei
Épületen belül:	pl. terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása a csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok, szőnyegek átrendezésében való segítségnyújtás ágynemű összehajtogatása délutáni pihenő után rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák fogásra akasztása
Épületen kívül:	pl. virágöntözés, ültetés, sepregetés, száraz falevelek összehordása, szabadtéri játékeszközök helyére hordása, lenyírt fű összeszedésében való segítség, kertművelés (veteményezés, palántázás, locsolás, kapálás, gereblyezés. Madáretetés, madáritatás, madárodúk kihelyezése, nyomon követése. Farmon: segítkezés az állatok gondozásában, megfigyelések.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek a közösségben dolgozni
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik
- Munkavégzésükben az önállóságra törekszenek
- Szíves vállalnak egyéni megbízásokat
- Szívesen vesznek részt a növény vagy állatgondozásban

Tanulás

Az óvodai nevelési gyakorlatunkban a tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékba integrált tevékenység.

Pedagógiai programunkban a tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

- Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Helyi pedagógiai programunk felfogásmódja, hogy a tanulást folyamatosan utánzásos, spontán és részben irányított ismeretszerzésként értelmezi. Ez az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes

és szimulált környezetben, kirándulásokon, séták alkalmával, az óvodapedagógusok által kezdeményezett játékos komplex tevékenységekben valósul meg.

- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele, aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.
- A tanulás lehetséges formái programunkban játékba ágyazott komplex tevékenységekben **valósulnak meg, oly módon, hogy a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk.**

Módjai

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a **játékos**, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének teljes kibontakozását!

Idegen nyelv „tanulás”: Óvodánk lehetőséget nyújt az angol nyelvvel való ismerkedésre, a Montessori pedagógia kozmikus nevelési programjának jegyében. A külső világ megismerése, a más népek, nemzetek, nyelvek és kultúrák megismerése tágítja a gyermek világról alkotott képét. Az angol nyelvi „tanulás” a felkínált kétnyelvi környezetben valósulhat meg. (A gyerekekkel két óvodapedagógus van; az egyik kizárólag angol nyelven beszél a gyerekekkel. Vagy egy óvodapedagógus és egy angolul beszélő pedagógiai asszisztens.)

1.10. Differenciálás, inklúzió, integráció

A differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon bontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmóniát eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

Inklúzió

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás

értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai háttérét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez igazgató utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a

kiemelt figyelmet igénylő gyermek

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- sajátos nevelési igényű gyermek

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek estében.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető.
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- A tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. zene-ovi, néptánc, vizuális nevelés, néphagyomány-ápolás)
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus) útmutatásait.
- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Feladatok:

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Alapelvek a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében

A pedagógiai programban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Célunk

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások a mindennapi nevelési gyakorlat elemévé váljon

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Az együttnevelés - az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével - minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák - pszichológiai, orvosi - terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.

- a) A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmazotthon fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- e) Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- b) A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmentete
- d) A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmazottan fogyatékos gyermek esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- a) A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- b) az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- c) az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- d) a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- e) annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- f) rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- g) az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Az óvodánkban megvalósuló - integrált - nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézményként többet vállalunk, magasabb értéket kínálunk a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált fejlesztésben résztvevő óvodaként:

- a) pedagógiai programunk megvalósításakor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b) külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) a befogadó óvoda igazgatóje támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben részt vállaló óvodaként - a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint - vehetjük igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A jelentősen eltérő kóreredet - végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt benuást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgás-rendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák - és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

- Mozgásfejlesztés

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a helyzet- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükséges szerinti használata kialakításának is.

- Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés. A sérülés függvényében szükség lehet az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

- Játéktevékenység

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyzetváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

- Nyelvi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködésre.

- Éneklés, zenei nevelés

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

- Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítségét célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési

problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más - érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés - is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

A látássérült gyermek

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (0-33%-os látásteljesítmény) közötti. Látássérült az a gyermek is, akinek látótere - tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók. A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkezének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség. A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiénié, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségekre.

a) Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél (vízus: 0) is kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére. Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése. A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a zenei nevelés, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.

Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél. A környezetük valóságghú megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál - színek helyett - elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása. A környezet kialakításakor tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt. A számélmények kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai foglalkozások során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, - olvasásrendszer megtanulását készíti elő.

b) Az aliglátó gyermekek (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

A látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó gyermekek (pl. fényérzékelők, színeket felismerők) nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza [2.2. *a)* pont], de nem hanyagolható el látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése sem.

Az aliglátó gyermekek közül a látásukat praktikusán jól használók számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészítést tűzi ki célul.

A fejlesztés fő területei ez esetben megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel [2.2. *c)* pont].

c) A gyengénlátó gyermekek (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:

A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése

- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

d) A halmozottan fogyatékos látássérült gyermekek esetében a látás hiányán vagy különböző mértékű csökkenésén kívül még más, testi, érzékszervi vagy értelmi sérülés is nehezíti a fejlesztés lehetőségét, amely döntően a látássérültek pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik. Az eredményességet a döntően egyéni vagy kiscsoportos szervezés biztosítja. Ez gyógypedagógiai óvodai ellátásban valósulhat meg. Abban az esetben, amikor az enyhébb látási sérülésekhez enyhébb fogyatékoságok csatlakoznak, akkor az integrált óvodai nevelés is lehet eredményes.

A hallássérült gyermek

A súlyos fokban hallássérült - siket - és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült - nagyothalló - gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt - az állapot fennmaradása esetén - bizonyos esetekben - teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

A megfelelő otológiai, pedoaudiológiai gondozás, a korszerű hallókészülékkel történő ellátás és a hallásjavító műtétek mellett (cochlea implantáció), a speciális pedagógiai segítség eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (siket) kisgyermek érzékeli a hangot. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik. Megindul a passzív és aktív szókinés fejlődése, elhangzanak az első szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli.

Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire, akik nagy része használja a jelnyelvet vagy annak elemeit, mint kifejezőeszközt.

Bár a hallássérült szülő hallássérült gyermekeire az adott intézmény helyi tantervében, pedagógiai programjában előírt kommunikációs forma (beszéd, gesztus) vonatkozik, kívánatos, hogy a (gyógy)pedagógus oly mértékben legyen jártas a jelnyelv használatában, hogy azt szükség esetén fel tudja használni a gyermekekkel való kommunikációban és a hallássérült szülőkkel való érintkezésben.

A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata - a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve - a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénekenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

a) A súlyos fokban hallássérült - siket - gyermekek (a beszéd tartományban mért hallásvesztés 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció.

Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a súlyos fokban hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásával, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait. Környezete igyekezzen a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni.

Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókincset, szájról olvasási készséget. Törekedni kell a beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.

A nyelvi kommunikáció megalapozása érdekében kívánatos, hogy értsék, ismerjék fel hány szó, rövid mondat grafikus képét, hozzájuk intézett leggyakoribb kérdéseket, közléseket.

b) A nagyothalló - gyermekeknél a beszéd tartományban mért hallásvesztés 30-45 dB közötti, közép súlyos esetben 45-65 dB közötti, súlyos esetben 65-90 dB közötti hallásvesztést mutatnak ki. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszéd, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével vagy anélkül), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

c) A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél - egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után - fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától, a család aktív együttműködésétől. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai rehabilitációs és fejlesztési, szülői támogatás, foglalkozás - valamint azzal párhuzamosan -, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.

Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges - a pszichés fejlődés zavara miatti - beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai segítség.

d) A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosítja a fejlesztés lehetőségét. A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek sérülése általában már az óvodáskort megelőzően, közvetlenül születés után vagy kora gyermekkorban felismerhető. A jól szervezett és hatékony korai fejlesztés jelentősen segítheti az óvodai beilleszkedést és az óvodaérettség elérését.

Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások. Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- a) az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
- b) a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésére,
- c) a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- d) a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- e) az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfelődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszéd problémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A nyelvfelődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot háttérében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkéscik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkéscett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nembeszélő, vagy megkéscett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált - vizuálisan segített - kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítségével használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ében töltött idő - különösen a természetes élethelyzetek - használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású - az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő - részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex - gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi - szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A tehetség korai jelei:

Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Éppen ezért óvodás korban érdemes beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret” felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről. Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyerek, hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyerekeknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Kiemelkedő szerepe van tehát:

- a családnak,
- az óvodának,
- a társaknak.

A tehetséget gyakran – tévesen – kizárólag a kiemelkedő képességűekkel azonosították. A képességek azonban bármely fontos is csak egyik összetevőjét alkotják.

Ezek az összetevők, amelyek állandó kölcsönhatásban vannak, a következők:

- Átlagon felüli képességek (általános és speciális).
- Kreativitás (eredetiség, rugalmasság).
- Feladatkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás).

Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában:

Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kőtetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.

Az óvodánkban a gazdagító tevékenység az alábbi területeken zajlik:

- Vizuális tevékenységben
- Zenei tevékenységekben
- Mozgásos tevékenységben

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerekek adottságait feltérképezni, hanem a hétköznapok során gyakorlattá vált megfigyeléseket kell a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Az óvodapedagógusi feladatok, a tehetség felismerésekor

- Továbbra is bátorító felnőttként viselkedik, beszélget a szülővel, tanáccsal, ötlettel látja el, biztatja, meggyőzi.
- Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, fejleszti a gyermeket.
- Tájékoztatja a következő intézményt a gyermekkel kapcsolatos felfedezéséről.

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan **készségek fejlesztése** is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális **készségek** (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülővel az inkluzív pedagógia jegyében

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítsük családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülővel.

- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

1.11. Az óvodapedagógus és a nevelőmunkát közvetlenül segítők együttműködése

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzátartozik. Célunk az óvodapedagógus és a **nevelőmunkát közvetlenül segítő** munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és a dajkák nevelőpartneri rangra emelése.

Programunkban konkrétan körülhatároljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk, a segítségükre egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési, mely pedagógiai kérdésekben van döntési jogkörük.

A dajka kompetens szerepköri feladatai

- Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyermekek tevékenységét, támogassa az önállóságukat.
- Válgják igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.
- A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítjük.

1.12. A program tervezése

A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

- A igazgató éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
- Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
- Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.
- Tervezés 3 hónapra: játék, munka, közösségi élet.
- Tervezés 10 napos ciklusokban: Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a) a gyermek anamnéziséét,
- b) a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat és félévente fejlesztési tervet készítünk.

Elkészítjük a gyermekek portfólióját, amely tartalmáról a szülőt tájékoztatjuk.

- Óvodai nevelési programot vegyes életkor szerint szervezett óvodai csoportokban valósítjuk meg.
- Az 5.-6-7. életévüket betöltött gyermekek esetében DIFER mérést végzünk
- A csoportnapló tartalma

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodaigazgató aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

A csoportnapló tartalma

- a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- f) nevelési éven belüli időszakonként
 - fa) a nevelési feladatokat,
 - fb) a szervezési feladatokat,
 - fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,
 - fd) a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
 - fe) az értékeléseket,
- g) a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,
- h) a feljegyzést a csoport életéről.

1.13. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Szervezési feladatok

- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotonia tőrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja,

Intézményi önértékelés, eredményesség

- Intézményi önértékelés készítése
- Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, DIFER mérésnél a hozzáadott érték, iskolakezdés megfelelő időben az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodaigazgatói beszámolóban

Várható hatások, eredmények

- A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

1.14. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- a) az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- b) az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- c) a teljesítmények értékelésénél
- b) az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- c) a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- d) az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

1.15. Felhasznált szakirodalom

Óvodai nevelés országos alapprogramja	A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve	32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
B.Méhes Vera: Montessori pedagógiai rendszere és alkalmazása az óvodában	Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1997.
Maria Montessori: A gyermek felfedezése	Herder Kiadó Bp., 1995.
Magyarországi Montessori Óvodai Program	Magyarországi Montessori Egyesület
Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel	Szolnok 1997
Nagy Jenőné: Óvodatükör	Szolnok 2001
Mérei Ferenc - Binét Ágnes: Gyermeklélektan	Bp. Gondolat 1975
Dr. Kovács György- Dr. Bakosi Éva: Játék az óvodában	Debrecen 1995

A program megvalósítását szolgáló kötelező szakirodalom jegyzéke

Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény	
Montessori Műhely c.folyóirat minden száma	Magyarországi Montessori Egyesület
Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában	Eötvös József Kk. 2001
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában	Zeneműkiadó 1982

Forrai Katalin: Ének az óvodában	Editio Musica 1993
DIFER Programcsomag – Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer 4-8 évesek számára	Mozaik Kiadó 2004.

A program megvalósítását szolgáló ajánlott szakirodalom jegyzéke

Mészáros Vincéné: Óvodai bábjátékok	Tankönyvkiadó 1982
Maria Montessori – Egy élet a gyermekekért életrajzi film	2007Rendező:Gianluca Maria Tavarelli
Barbara Stein: A Montessori általános iskola	Saxum Kiadó Kft., 2015.
Dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában	Okker 2003
Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk	Okker2001
Antal Judit: Mentálhigiéne az óvodában	Barbori BT. 2008
Gabnai Katalin: Drámajátékok	Helikon 2005
N.Kollár Katalin - Szabó Éva: Pszichológia Pedagógusoknak	Osiris Kiadó 2004
Michael Cole - Sheila R. Cole Fejlődéslélektan	Osiris 2006
Atkinson - Hilgard: Pszichológia	Osiris 2006
Dr. Balázsné Szűcs Judit A gyermekközpontú vizuális nevelés	SZORT Bt. 2005
Montágh Imre: Tiszta beszéd	Holnap Kiadó Kft. 2006
Tóth Erika Katalin: Szó-beszéd Beszédjavító mondókák	Móra könyvkiadó 2011
Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban	Okker 1999
Zsámboki Károlyné-Horváthné Szigligeti Adél: Matematika kézzel, fejjel, szívvel	Okker 2008
Farmosi István: Mozgásfejlődés	Dialóg Campus 2002
Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánzó gyakorlatok - Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok	Flaccus Kiadó 2005
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A babzsák	Flaccus Kiadó 2008
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika	Flaccus Kiadó 2007
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Sokmozgásos testnevelési játékok - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2001
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Kondicionális képességek fejlesztése és mérése - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2004
Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés	Az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, Budapest 2003
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólyamadár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010

Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Esik a hó, fúj a szél, varjúkáró, itt a tél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)	Flaccus 2011
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések)	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Mosolyog a napsugár, madárdalol, itt a nyár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)	Flaccus 2011
Bihariné Dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Labancz Györgyi: Környezetkultúra az óvodában	Magyar Szakképzési Társaság, Budapest 2005
Természetismeret az óvodapedagógus szak hallgatóinak	ELTE Tanító. és Óvóképző Főiskolai Kar jegyzete Budapest 2006
Környezeti nevelés az erdőben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2006
Komposztálás az iskolakertben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2000
Franz Lohri és Astrid Schwyter: Találkozzunk az erdőben!	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2004
Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex prevenció óvodai program – kudarc nélkül az iskolában	Trefort Kiadó Bp. 2004.
Dr. Szivák Judit: Minőség az óvodában	OKKER Kiadó 2001
Dr. Dorothy Eion Kreatív gyermek	Alexandra 2002

2. ISKOLAI PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS HELYI TANTERVE

Bevezetés - Az iskola jelene

A göcseji dombok ölelésében, Zalaegerszeg kertvárosi részén 2017 szeptemberétől működtetjük iskolánkat, a már meglévő óvoda mellett. Az elmúlt évek szülői igényei és saját belátásunk alapján jutottunk arra az elhatározásra, hogy a Montessori óvoda folytatásaként, 2017-től egy első és egy ötödik évfolyamos osztályt indítunk, majd **felmenő rendszerben** teremjük meg a 8 osztályos általános iskola személyi és tárgyi feltételeit, amely a **NAT 2020 szabályai szerint** működik, de emellett szemléletében és tanítási-oktatási módszerében **Maria Montessori pedagógiáját** követi. Intézményünk 2021 nyarán székhelyváltásra kényszerült, de nagy örömünkre a közelben találtunk megfelelő épületet, gyönyörű, tágas környezettel. Az új engedélyek megszerzése óta, 2021 szeptemberétől intézményünk útja, fejlődése stabil.

Maria Montessori (1870-1952) olasz orvos és pedagógus a múlt század elejére egy egészen új típusú, gyermekközpontú iskolát teremtett meg, melynek a Casa dei Bambini nevet adta. Az elmúlt évek során Magyarországon, – mind a pedagógusok mind a szülők részéről – egyre gyakrabban merült fel az igény olyan alternatív illetve reformpedagógiai módszerek alkalmazására az oktatási-nevelési intézményekben, amely a gyermek kíváncsiságára és érdeklődésére építve hatékonyan támogatja, elősegíti az egyéni képességek kibontakozását.

Intézményünk a "Segíts, hogy magam csinálhassam!" tételből kiinduló Montessori oktatás - nevelés keretében látja megvalósíthatónak fő pedagógiai törekvésünket, hogy mind óvodás gyermekeink, mind diákjaink humánus pedagógiai környezetben, életkoruknak megfelelő gondoskodást, odafigyelést és törődést kapva tudják megszerezni az életben való boldoguláshoz, a továbbtanuláshoz és a sikeres pályafutáshoz szükséges ismereteket, készségeket. Nevelőtestületünk minden tagja nagy szaktudású, a korszerű ismeretek átadásának módszereit jól ismerő pedagógus, akik folyamatos képzéssel bővítik tudásukat. Az eszköznormában előírtakon túl, rendelkezünk a teljes Montessori eszköztárral.

Hisszük, hogy a gyermekek napi 8 órás, következetesen felépített napirendje kiegyensúlyozottabb személyiséggé teszi a diákokat. A kötelező tanórák mellett, **gyakorló órák, szakkörök** (énekar, furulya, sakk, sportfoglalkozás, angol és német nyelv) és szabad foglalkozások, kirándulások váltják egymást a gyerekek napirendjében.

Az iskola kis létszámából adódóan mind a **felzárkóztatást** igénylő gyermekekre, mind pedig a **tehetségek** korai felismerésére és fejlődésük biztosítására kiemelt figyelmet fordít, így ezek a diákok fejlesztő, illetve tehetség gondozó foglalkozásokon vehetnek részt.

Sajátos nevelési igényű gyermekek, illetve **beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel** küzdő tanulók oktatását, nevelését is felvállalja iskolánk.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink is eljussanak a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház **bábszínházi** és **ifjúsági színházi előadásaira**, de nagyon sok különböző témájú (pl. földrajzi, csillagászati, egészséges életmóddal kapcsolatos, irodalmi és zenei stb.) előadást és programot szervezünk az intézményben is a gyerekek érdeklődésére alapozva.

Nyaranta **ökotáborokat** szervezünk, Zala megye valamely szép természeti értékeket felmutató tájára, igyekszünk az erdő-mező-vadvizek élővilágát, illetve a tanyasi/falusi élet világát közelebb hozni a gyerekekhez.

Iskolánk **erősségének** tekinti a **kis létszámú osztályokban** való nevelést – oktatást, ahol **személyre szabott figyelem** és **egyéni bánásmód** illet meg minden gyermeket, akik barátságos, családias környezetben tanulhatnak és tölthetik szabadidejüket.

Közös programokkal nyitunk az óvodák, a leendő elsősök felé, segítünk a szülőknek az iskolaválasztásban. Ennek keretében **Montessori Tanodát** indítottunk a nagycsoportos óvodások számára, akik novembertől havonta egy délutánt a leendő tanító nénikkel - játékos iskola előkészítő, kézműves, sport, ének- és drámaórákon – töltenek együtt, megismerve így iskolánkat és pedagógusainkat.

Iskola jövőképe

Intézményünk jövőképe szoros összhangban van Pedagógiai Programunkkal. Intézményünk pedagógusaival és minden dolgozójával szeretnénk elérni, hogy tanulóink társadalmilag hasznos, boldogulni tudó, harmonikusan kiegyensúlyozott emberekké váljanak. Minden gyermekünk számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő optimális fejlesztést igyekszünk biztosítani megértő és barátságos környezetben.

Nevelőtestületünk egységes pedagógiai értékrendet, elveket alkalmazva végzi pedagógiai nevelő és oktató munkáját. Milyen iskola szeretnénk lenni?

- Olyan, ahová a gyerekek szívesen járnak, mert megértő, védelmező és szerető légkör veszi körül őket.
- Ahol a természetes gyermeki kíváncsiságot megőrizve, az életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerekkel tanulhatnak a diákok.
- Ahol a tanulás motivációs alapja a sikerélmény.
- Ahová a szülők szívesen hozzák gyermekeiket és együttműködnek nevelési-oktatási céljaink elérésében.
- Ahol a tantestület minden tagja fontosnak érzi magát, megtalálja azt a tevékenységet, amelyhez a legjobban ért és alkotói szabadsága kibontakozhat.
- Amelyben a gyermekek, diákok néhány év távlatából visszagondolva, büszkék lehetnek arra, hogy ennek az intézménynek voltak a diákjai, itt szerezték meg azt az ismeretbázist, mely megfelelő alapot adott az eredményes önmegvalósításukhoz.

Iskolánk nevelőtestülete és minden dolgozója együttes erővel arra törekszik, hogy a Montessori általános iskola fennmaradjon hosszú távon, létjogosultságot szerezzen Zalaegerszegen. A meglévő zalaegerszegi iskolák mellett gazdagítsa a város pedagógiai palettáját!

2.1. Az iskola nevelési programja

2.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, értékei

Intézményünk cél és feladatrendszerét a kerettanterv és az érvényben lévő **NAT 2020** határozza meg (**110/2012 (VI.4.) Kormányrendelet**), illetve a **2023.évi LII. Törvény A pedagógusok új életpályájáról** kiadott törvényi változások szabályozza. Ezek a célok kiegészülnek az iskola egyéni céljaival, a **Montessori pedagógia** elveivel, eszköztárával, tanulási módszerével.

Pedagógiai alapelveink

- Iskolánk legyen mindenkor olyan oktatási intézmény, melyben gyermek, szülő, pedagógus egyetértésben, egymás jogos igényeit figyelembe véve, **nyugodt légkörben** dolgozhat.
- Tanulóink érezzék jól magukat iskolánkban, fedezzék fel önmagukat és környezetük értékeit. Tudjanak különbséget tenni az őket érő pozitív és negatív hatások között. Megértéssel forduljanak minden ember felé. Tiszteljék az **általános emberi értékeket**.
- Váljanak **művelt emberré**, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá és boldogságra képes egyénné. Legyen érték a tudás és a műveltség.
- Ismerjék meg nagy magyarjainkat, azok alkotásait, **népünk történelmét!** Ismerjék és becsüljék anyanyelvüket, nemzetünk jelképeit, szűkebb hazájuk történelmi emlékeit!
- Iskolánkból kikerülve tudjanak érvényesülni és **beilleszkedni társadalmunkba**. Szerezzék meg a továbbtanuláshoz szükséges ismereteket, eszköztudást.

- Készítsük fel diákjainkat arra, hogy képesek legyenek **helytállni Magyarországon, Európában és a globalizálódó világban.**
- Tanulóink ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, védjék a **természet és az élet** értékeit.
- Ismerkedjenek más népek, **kultúrájával**, szokásaival.
- Igényük legyen **idegen nyelvek elsajátítására.**
- Szerezzék meg a szükséges ismereteket és gyakorlati tapasztalatokat az **egészséges életvitelhez.**
- Iskolánk magas színvonalú ismeretközléssel emelje tanulóink tárgyi tudását, problémamegoldó képességét, kreativitását, mindezt kompetencián alapuló munkamódszerek alkalmazásával.

Kulcskompetenciák / tanulási területeken átvívelő általános kompetenciák NAT 2020

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kulcskompetenciák egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

Műveltségi területek NAT 2020

A Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak. Ezek a következők: az alapfokú nevelés-oktatás szakasza:

– 1–4. évfolyam: Az első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését. A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak – a negyedik évfolyam végére már meghatározóan – az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A motiválás és a tanulásszervezés a Nat fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

– 5–8. évfolyam: Funkciója elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása. A 7–8. évfolyam alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése. A Nat a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

Pedagógiai céljaink

Célok az alapfokú nevelés-oktatás első-második szakaszára (1-4. évfolyam):

- Átvezetni a gyermekeket az óvoda játékközpontú világából az iskolai tanulás rejtjelmeibe.
- Az iskolába lépő kisgyermek fejlesztése: a megismerést, megértést, a tanulás iránti nyitottságot.
- Megteremteni az elemi műveltség alapfokú feltételrendszerét.
- Kiemelt feladat az olvasás, szövegértés és írás készség fejlesztése.
- Megtanítani a tanulási stratégiák alapjait.

- Teret adni a gyermekek játék és mozgás iránti szeretet-megnyilvánulásainak.
- Segíteni a kisgyermek kiegészülözött testi és lelki fejlődését.

Célok az alapfokú nevelés-oktatás harmadik-negyedik szakaszára (5-8. évfolyam):

- Az "egymásra épülés" elve alapján folytatni az első-második szakasz nevelőoktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését.
- Bővíteni a tanulási stratégiák körét az alpműveltség továbbfejlesztésével.
- Az eltérő életkori sajátosságok figyelembevételével eljuttatni tanulóinkat az érzékelés útján szerzett tapasztalatoktól (10-12 éves tanulók) az elvont fogalmi és az elemző gondolkodásig (13-14 éves tanulók).
- Megfelelően felkészíteni tanulóinkat érdeklődésük, képességük alapján a továbbtanulásra, a társadalomba való beilleszkedésre.
- Megalapozni tudásukat, hogy a továbbtanulás megkezdésekor rendelkezzenek megfelelő alapokkal, tantárgyi tudással.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai értékei

- **Pedagógiai munkánk alapvető feladata**, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képvisellete váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.
- **Az élet tisztelete, védelme.** A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
- **Az ember testi és lelki egészsége.** Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességének kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
- **Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye** (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
- **Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra.** Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- **A család tisztelete**, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- **Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben.** Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- **A világ megismerésének igénye.** Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességének kialakítására.
- **A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása.** A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
- **A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás.**
- **Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete.** Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

2.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai

A NAT 2020 szabályozása szerint a pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Alapfeladataink

- Az egészséges nemzeti önbecsülés érdekében meg kell ismerni tanulóinknak népünk történelmét, művészetét, a hazai természeti adottságokat, gazdasági lehetőségeinket, a tudományos életben elért eredményeinket, szokásaink, ünnepeink lényegét.
- Mindennapi gyakorlatban tanulóinknak találkozniuk kell a természeti és társadalmi környezet megismerésével és megóvásával.
- Szükséges, hogy belső késztetést érezzenek arra, hogy az őket körülvevő világot a teljesség igényével megismerjék:
 - Megfigyelés megtanítása.
 - Kísérletezés fontossága.
 - Kommunikáció fejlesztése.
 - Ismeretszerzés eszközeinek birtoklása.
- Önefejlesztésre való törekvés.
- Megalapozzuk az egészséges és kulturált életmód, személyi higiéné, környezet tisztasága iránti igényességet.
- Megtanítjuk gyermekeinket, hogy óvják, védjék egészségüket, és felismerjék az ártalmas hatások elkerülésének szükségességét.
- Megismertetjük tanulóinkat idegen népek kultúrájával, szokásaival.
- Törekszünk az előítélet-mentesség, a tolerancia, vallási, világnézeti semlegesség megtartására és megtanítására.
- Újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetésével a tanulók motiváltságának növelése.
- Montessori pedagógia elvei,
- Az infokommunikációs technológia alkalmazásának folyamatos fejlesztése (internet, e-tananyagok, digitális projektmunkák).
- Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása.
- Szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása (inkluzivitás).

Feladatok az alapfokú nevelés-oktatás első-második szakaszára (1-4. évfolyam)

- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre építve fejlesztjük a felelősségtudatot, a kitartás képességét.
- Előmozdítjuk érzelemviláguk gazdagodását.
- Megalapozzuk tanulási szokásaikat.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, feladat- és problémamegoldáshoz.
- Elősegítjük a tanulási nehézségek leküzdését.
- Figyelembe vesszük a gyermekek szociális-kulturális környezetét, és eltérő ütemű érési szakaszait.
- Támogatjuk az egyéni képességek kibontakozását.

- Tudatosítjuk a humánus magatartásmintákat, szokásokat.

Feladatok az alapfokú nevelés-oktatás harmadik-negyedik szakaszára (5-8. évfolyam)

- Törekszünk arra, hogy tanulóink rendelkezzenek megfelelő alapismeretekkel, melyeket sok gyakorlással, az ismeretek gyakorlati alkalmazásával koncentráltan állítunk össze.
- A tanulási tevékenységek folyamán tanulói közösségben fejlesztjük önismeretüket, együttműködési készségüket, szolidaritásérzésüket, empátiájukat.
- Olyan feltételeket teremtünk, amelyekben tanulóink gyakorlati módon igazolhatják megbízhatóságukat.
- A gyengébb képességű tanulóinkat a differenciálás eszközeivel juttatjuk el a kívánt feladatszintre.
- A kiemelkedő képességűek számára lehetőséget biztosítunk a megmérettetésre (versenyek). Kellő figyelmet fordítunk a tehetséggondozásra (szakkör).
- Pedagógusaink rendszeresen használják, alkalmazzák a segítő együttműködés formáit (közös feladatmegoldás, közös kirándulás, programok).
- Megfelelően orientáljuk a tanulmányaikat befejező diákjainkat, hogy képesek legyenek alkalmazkodni a középfokú oktatási intézmények értékrendjéhez, elvárásaihoz.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai

- Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.
- Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek, mindenek előtt a Montessori pedagógia elvei.
- Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.

Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelőhatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	Következetes számonkérés Gyakoroltatás Segítségadás Ellenőrzés Ösztönzés	A tanulói közösség tevékenységeinek megszervezése Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása Hagyományok kialakítása, ápolása, újrateemtése Következetes számonkérés Ellenőrzés Ösztönzés

2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	Elbeszélés Tények és jelenségek bemutatása Műalkotások bemutatása. A nevelő személyes példamutatása	A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	Magyarázat, beszélgetés A tanulók önálló elemző munkája	Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról Vita

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a kilencven százaléka a nyolcadik évfolyam végén:

- Minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége - vagyis több mint ötven százaléka - a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)
- Rendelkezik olyan bővíthető, biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen.
- Ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.
- Határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

2.1.3. Pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

A pedagógusok iskolai feladatai

A pedagógusok alapvető feladatai

- A jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és igazgatói utasításában előírt pedagógiai és munkaköréhez tartozó adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az igazgató által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelés-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést látson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, a szakmai közösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.

- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás, egyéb feladatok

- **Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.**

A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).

Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.

A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon.

Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon, a csoportos és egyéni munka előtérbe helyezése

A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.

A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.

Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátítása, gyakoroltatása a tanítási órákon.

A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

- **A tehetséges tanulók gondozása**

Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.

Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.

A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

- **A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése.**

Egyéb (tanórán kívüli) **fejlesztő foglalkozások** szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.

A **gyermekvédelmi feladatok ellátása** a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók **korrepetálása, segítése, mentorálása.**

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók **felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.**

Az eredményes **középiskolai felvétel elősegítése** a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

- A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása**

Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).

Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdélután, karácsonyi ünnepség).

Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.

A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.
- Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel**

Az iskolai diákönkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.

Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.

Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.
- Munkafegyelem, a munkához való viszony**

A munkaköri kötelességek teljesítése.

Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.

Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.

Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.
- Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai közösségek tevékenységében**

Feladatvállalás a közösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.

Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.

Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása. Montessori eszközök használata, folyamatos készítése.

Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.
- Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés**

Másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel.

Továbbképzéseken való részvétel.

A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.

Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.
- Az iskolai munka feltételeinek javítása**

Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.

Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.

Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése, megvalósítása (innováció).

Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.

Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában**

Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.

Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.

Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

- **Aktív részvétel a tantestület életében**

A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.

Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének, rendezvényeinek szervezésében.

Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiken.

- **Az iskola képviselete**

A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.

Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.

Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a helyi médiában, illetve a Montessori Műhely hasábjain

Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.

Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviseleti szervezetek tevékenységébe.

A város rendezvényein, eseményein való részvétel.

Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

- **A igazgatói feladatok ellátása**

Igazgatói feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.

Az egyes igazgatói feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.

A igazgatóra bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

- **Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal**

A tanulók, a szülők és a pedagógus és más kollégák személyiségének tiszteletben tartása.

Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.

Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.

Kellő figyelem, érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása)

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatainak összefoglaló meghatározása:

- a tanítási órákra való felkészülés
- a tanulók dolgozatainak javítása
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése
- javító- és osztályozó vizsgák lebonyolítása
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése

- a tanulmányi versenyek lebonyolítása
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken
- iskolai kulturális és sportprogramok szervezése
- diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
- szertárrendezés, a szakleltárak és tantermek rendben tartása
- osztályterem rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök feladatai

- Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve. Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Megfelelő magaviseletű, az iskolai diákönkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
- Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettél kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.

- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadóórákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket (pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti.

Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.

- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervzetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.

- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Bevezeti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi a tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

Az osztályfőnöki munka tervezése

- Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.
- Az osztályfőnöki munkaterv felépítése
- A tanév elején összeállított munkaterv
 - Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
 - Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
 - Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
 - Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
 - Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
 - Az osztály diákközösségének igazgatói.
 - Az osztályban működő szülői szervezet igazgatói.
- Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán
 - Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
 - Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről, a tanulók egyéni haladásáról.
 - Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

2.1.4. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét széles körűen fejlessze, így az értelmi nevelés területén nagy hangsúlyt fektetünk a kulcskompetenciák fejlesztésére a Nemzeti Alaptanterv alapján:

- **Anyanyelvi kommunikáció**

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

- **Idegen nyelvi kommunikáció**

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek, az egyén szükségleteinek megfelelően.

- **Matematikai, gondolkodási kompetencia**

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést az alkalmazásra.

- **Természettudományos és technikai kompetencia**

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előre jelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előre jelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását tekintjük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

- **Digitális kompetencia**

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

- **Hatékony, önálló tanulás**

Minden műveltségi területen az önálló, hatékony tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

- **Szociális és állampolgári kompetencia**

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan vegyen részt a közösségekben.

- **Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

- **Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség**

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, amely minden műveltségterületen jelentkezik. Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások

és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

- **További releváns kompetenciaterületek**

- **Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség**, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épülve, továbbá az egészségmegőrzést is szervesen magában foglalja.
- **Környezettudatos magatartás**, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál.
- Társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása (**szociális kompetencia**).
- **Tanulásirányítás** – önálló tanulás képessége.
- **Aktív állampolgárságra nevelés** (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), amelynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás.
- **Értékkorientációk, beállítódások kialakítása** (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák), elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája.
- **Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre** nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok diszkriminációjára.
 - A **személyiség** az ember egyéni tulajdonságainak összessége, amelyek a külső környezeti hatásokra alakulnak ki, és amelyekeken keresztül az újabb környezeti hatások átszűrődnek.
 - A személyiség fejlesztésében nagy jelentősége van az egyénre ható nevelési tényezőknek, viszont ugyanazokat a pozitív hatásokat más személyiségnél más-más nevelési eszköz segítségével érhetjük el. Ezért fontos a tanulók adottságainak, tulajdonságainak minél jobb megismerése, a nevelőmunka mozzanatainak, céljainak, feladatainak megtervezése.
 - **Iskolánk Pedagógia Programja a NAT2020 -ra épülő kerettantervi ajánlásnak megfelelően leírt és képviselt értékekre, a helyi sajátosságokból adódó hagyományokra és szükségletekre, illetve a Montessori pedagógia elveire épül.**

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Kiemelt feladataink:

A NAT2020 -ra épülő kerettantervi ajánlásnak megfelelő, alapvető, egységes tartalmak átadása

Az ezekre épülő egyéni és közösségi szempontú differenciálás.

Célunk, hogy tanulóink minél teljesebben bontakoztassák ki személyiségüket, összhangban:

a különböző szintű adottságaikkal

eltérő mértékű fejlődésükkel

az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal

egyéb, érdeklődési körüket érintő tevékenységeikkel és spontán tapasztalataikkal.

A tananyag feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók műveltségét, világszemléletük formálását, társas kapcsolataikat, eligazodásukat saját testükön, lelki világukban, tájékozódásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- A tanulók **erkölcsi nevelése**.

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

- A tanulók **értelmi nevelése**.

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

- A tanulók **közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése**.

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

- A tanulók **érzelmi (emocionális) nevelése**.

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

- A tanulók **akarati nevelése**.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

- A tanulók **nemzeti nevelése**.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

- A tanulók **állampolgári nevelése**.

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek

megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

- A tanulók **munkára nevelése**.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

- A tanulók **egészséges életmódra történő nevelése**.

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

2.1.5. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A **teljes körű egészségfejlesztési program** az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgálja, amelynek célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása, olyan problémakezelési módszer, amely az iskola közösségének aktív részvételére épít.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alapeladat rendszeres végzését jelenti a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálójában szereplők ésszerű bevonásával:

- **egészséges táplálkozás** megvalósítása (lehetőleg a helyi termelés helyi fogyasztás összekapcsolásával);
- **mindennapi testnevelés/testedzés** minden tanulónak (ennek részeként sok más szakmai elvárás közt tartásjavító torna, relaxáció és tánc is);
- a tanulók érett személyiséggé válásának elősegítése **személyközpontú pedagógiai módszerekkel** és a **művészetek** személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok stb.);
- számos egyéb téma között **környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést** is magában foglaló egészségfejlesztési tematika oktatása.

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A teljes körű **egészségfejlesztés célja**, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

- Kiemelt felelősséggel tartozik az iskola, mint olyan intézmény, amely a tanulók ismereteinek, képességeinek és viselkedéseinek fejlesztésére hivatott. Az egészséges életmódra nevelést már kisgyermekkorban el kell kezdeni és az életfordulókon, főleg a serdülőkorban fokozottabban megerősíteni. A nevelési folyamatban nélkülözhetetlen az alapvető értékek mellett – a testi-lelki-szociális egészség közvetítése, az élet egészségvédelme.
- Jelentős szerepet kap benne a szülő, a család, az ifjúságvédő, a civil közösségek, sport- és egyéb egyesületek, média stb.
- Az egészségkultúráltság maga az életmód. Az egészségvédelem szoros kapcsolatban áll az erkölcsi értékekkel, magatartással.
- Már korai gyermekkortól kezdve számos befolyás éri a gyermeknek az egészségről alkotott fogalmát, de számos hatás éri viselkedésüket, magatartásukat is. Sokszor nincsenek tisztában a befolyásokkal, amelyek érik őket. Ezért fontos része az egészségnevelési programnak az is, hogy segítsen a tanulóknak kialakítani olyan készségeket, amelyek lehetővé teszik saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását.
- Az **egészségfejlesztési program** hozzásegíti a tanulókat az egészséges életvitel kialakításához, a helyes értékrend felépítéséhez, az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez, az életmóddal kapcsolatos biológiai-pszichés tennivalók elsajátításához, képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez, az egészségre káros szokások megismeréséhez, kiküszöböléséhez.
- Mindennek legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló szerepe az egészségérték tudatosításában. Ezek birtokában képesek lesznek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes egészségmagatartás kialakítására.
- A programba beépül a folyamatkövetés és az eredményvizsgálat. Ehhez idő kell, fontos a többszintűség, a célok, feladatok követhetősége.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen az egészséges táplálkozás, a mindennapos testnevelés, testmozgás, a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez igazgató szerek fogyasztásának megelőzése, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,

a balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás,
a személyi higiéné területére terjednek ki.

- Az egészségvédő életvitelhez szükséges képességek kialakítása hosszú folyamat, ezért elválaszthatatlan a nevelési folyamat egészétől.

Alapelve, célja:

- az egészségkultúráltság emelése,
- olyan tulajdonságok kifejlesztése, amelyek hozzásegítenek a tudás hasznosításához,
- a tanulók segítése a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában,
- az életvezetési képességek fejlesztése,
- a tanulók felelősségérzetének fejlesztése egészségük megőrzéséért,
- a tanulók felkészítése a stressz-hatások feldolgozására,
- a környezeti- és egészségtudatosság erősödésének előkészítése,
- a mindennapi testedzés megvalósítása a tanulók számára,
- a mentálhigiénés nevelésre való kiterjedése.

Tartalma:

- az egészségfejlesztéssel összefüggő célok, feladatok,
- a feladatok végrehajtását szolgáló program, □ az iskola egészségügyi szolgálat munkája.

Kapcsolódó szakanyagok:

- módszertani szakanyag a tanulók fizikai állapotának méréséhez és minősítéséhez,
- módszertani anyag a mindennapos testneveléshez, □ az egész napos iskola programja.

Az egészségnevelés fő jellemzői:

- az egészség megtartása, fokozása,
- az egészség visszaszerzésére irányuló és a
- személyiség formálását elősegítő tevékenység.

Területei:

- Egészségmegőrzés, a helyes életmód kialakítása
- Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség
- Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében
- Öltözködés
- Higiénia, tisztálkodás
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta, egyéb szenvedélybetegségek és függőségek) megelőzése
- Ésszerű napirend kialakítása

Szűrővizsgálatok

Iskolánk minden tanulóját a védőnő és a gyermekorvos egy általuk elkészített, az iskola igazgatóságával egyeztetett terv szerint szűr a következő területeken:

- Hallás
- Látás
- Gerinctartás
- Lúdtalp
- Fogászat

Ennek eredményeképpen a tanulók időben szakorvosi ellátáshoz jutnak.

A vonatkozó ágazati jogszabályok alapján az alábbiak szerint foglalhatjuk össze az iskolai egészségvédelem főbb feladatait:

- Ismertesse meg az emberi szervezet működésének és a természeti, társadalmi, pszichés környezet kölcsönhatásának törvényeit.
- Fejtse ki az egészséges táplálkozásra, életmódra, valamint az egészséges környezet megteremtésére vonatkozó tudnivalókat, buzdítson azok megtartására.
- Valósítsa meg a személyes testi és lelki higiénia követelményeit.
- Szorgalmazza a testmozgás, aktív életmód, a sportolás rendszeressé tételét.
- Szolgáltasson módszereket (döntési helyzetmegoldásokat) a stresszhelyzetek megelőzésére és feloldására, a konfliktusok kezelésére.
- Ismertesse a szexuális kultúrával és a családtervezéssel, a nemi úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat.
- Tudatosítsa a szenvedélybetegségek káros hatásait és a rászakás elkerülésének módját.

- Ismertesse meg a tanulókkal az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének feltételeit és lehetőségeit.
- Adjon gyakorlati tanácsot, az egészséget és a testi épséget veszélyeztető tényezők, balesetveszélyek elkerülésének módjára, a lehetőségekhez mérten tanítsa meg az elsősegélynyújtás elemi tennivalóit.
- Fejlessze ki a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

Egészségfejlesztést segítő hasznos módszerek:

Játékok
 Foglalkoztató előadások
 Közösségépítés
 Művészetek
 Programok
 Projektek
 Relaxáció, só-terápia alkalmazása

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők:

Belső (iskolai) résztvevők: pedagógusok, osztályfőnökök, szaktanárok, iskolaorvos, védőnő, hitoktató

Külső partnerek: családsegítő szolgálat, szakszolgálati intézmény, egészségügyi szolgáltatók (pl. fogászati prevenciócsoport), sportlétesítmények igazgatósága, szakrendelők.

Egészségnevelés az iskolánkban:

Fontos szabály:

- a tájékozottság,
- a tanulók életkori jellemzői, adottságai, az évfolyamonkénti egymásra épülés.

Az egészségfejlesztés iskolai feladatai:

Egészségfejlesztéssel összefüggő kiemelt feladataink:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- testi és lelki egészség fejlesztése
- a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné.

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés feladatai:

Az egészséges életmód a szeretet, a pszichikum, a kulturált életmód, a személyes szükségletek, vágyak kialakulását segíti elő. Mindezerért fontos:

- Az **egészséges életmód megismertetése a tanulókkal, az** életkori sajátosságoknak megfelelően:
 - egészséges és kulturált étkezés
 - öltözködés
 - tisztálkodás, testápolás
 - a lakás, az iskola berendezéseinek rendben tartási igénye
 - a háztartási és a házkörüli munkák
 - a közlekedési szabályok ismerete, balesetvédelem - a tudatos, felelős fogyasztói magatartás fontossága.

- **A testi képességek fejlesztése:**
 - gazdag diáksportköri munka
 - a település sportolási lehetőségeinek kihasználása
 - közügyesség fejlesztése
 - mozgáskultúra fejlesztése tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokkal.
- **A lelki egészség** fontosságának megismertetése
 - az igaz értékek
 - a megfelelő viselkedésformák erősítése
 - a konfliktushelyzetek megoldásának technikái
 - a stressz hatások mérséklése.

Az önértékelő képesség fejlesztése.
- Az **önismeret** fokozatos fejlesztése:
 - jó tulajdonságaiknak, öröklött adottságaiknak felismerése, ami alapján kialakulhat az irányultság, hogy mire van tehetségük, rátermettségük.
- **A testi-lelki betegségek elleni védekezés** módjai.
- **Drogmegelőzési ismeretek** átadása.
- **A művészeti befogadóképességek** fejlesztése:
 - zenei, képzőművészeti alkotások megismertetése, elemzése.
- Fontosnak tartjuk, hogy az iskola legyen minden részletében igényes, **esztétikus környezet**, ahol a tanulók jól érzik magukat, ami fejleszti ízlésüket, igényességüket.

2.1.6. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

- **Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításának célja**, hogy a tanulók
 - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát
 - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat
 - ismerjék fel a vészhelyzeteket
 - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit
 - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegélynyújtási módokat
 - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
- Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos **kiemelt feladatok**:
 - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegélynyújtási alapismeretek területén
 - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk az elsősegélynyújtási alapismereteket
 - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkozzanak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
- Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos **feladatok megvalósításának elősegítése érdekében**
 - az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálat zalaegerszegi központjával és a helyi védőnővel
 - tanulóink bekapcsolódnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe
 - támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegélynyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

- Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő **tevékenységformák** szolgálják:

A helyi tantervben szereplő alábbi **tantárgyak tananyagaihoz** kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
fizika	- égési sérülések - forrázás
testnevelés	- magasból esés

Az ötödik-nyolcadik évfolyamon az **osztályfőnöki** órákon feldolgozott elsősegélynyújtási ismeretek:

teendők közlekedési baleset esetén

segítségnyújtás baleseteknél

a mentőszolgálat felépítése és működése

a mentők hívásának helyes módja.

Az iskolai **egészségügyi szolgálat** (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegélynyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Az egészségnevelést szolgáló **egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:**

- szakkörök
- minden évben egy alkalommal elsősegélynyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat zalaegerszegi központjával vagy a helyi védőnővel
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

2.1.7. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.
- A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

- **A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:**

A különféle iskolai **tanulói közösségek megszervezése**, nevelői irányítása.

- *Feladata:* Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

A tanulók **életkori fejlettségének figyelembevétele** a tanulóközösségek fejlesztésében.

- *Feladata:* A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

Az **önkormányzás képességének kialakítása**.

- *Feladata:* A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A **tanulói közösségek tevékenységének megszervezése**.

- *Feladata:* A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség **egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása**.

- *Feladata:* A tanulói közösségre jellemző az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

Tanítási órán megvalósítandó feladatok:

- Az iskola nevelői a **tanítási-tanulási folyamat megszervezése** során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.
 - A **motiválás** célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.
 - A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis **állandó aktivitását** biztosítják.
 - Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a **differenciálás**, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- **Az egységes alapokra épülő differenciálás**
 - Intézményünk pedagógiai tevékenysége teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához.

- A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési céloknak megfelelő tanítási folyamat, tanulási tevékenység.
- A tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.
- A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő **szempontokra** kell figyelemmel lenni:
 - Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációjának, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
 - A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása.
 - Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
 - Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
 - Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportmunkában, a tanulók páros és egyéni oktatásában) a tanulók tevékenységét, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldását, alkotóképességét kell előtérbe állítani.
 - A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.
 - A feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikák, alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.

Az egyéb (tanítási órán kívüli) foglalkozások:

- **Hagyományőrző tevékenységek:**

Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor:

- Tanévnyitó
- A zene világnapja (október 1.)
- Az aradi vértanúk napja (október 6.)
- Köztársaság kikiáltásának napja (1956. október 23)
- Mikulás, karácsony
- Szavalóverseny / mesedélután
- Megemlékezés a kommunisták és egyéb diktatúrák áldozatairól
- 1848-as forradalom és szabadságharc évfordulója
- Föld napja
- Megemlékezés a holokauszt áldozatairól (április 16.)
- Anyák napja
- Madarak, fák napja (május 10.) - Gyereknapi
- Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.)
- Tanévzáró/ballagás
- **Diákönkormányzat (DÖK).** A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselője, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Évente egyszer Diákközségi ülést is tartanak. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 1-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diák-önkormányzati igazgatóság irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti. Évente egy alkalommal a DÖK által meghatározott időpontban Gyereknapiot szerveznek a DÖK-ot segítő pedagógus vezetésével.

- **Diákétkeztetés.** A tanulók számára – igény esetén – napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) vagy kétszeri étkezést (tízórai, ebéd), illetve ebédet (menzát) biztosít az intézmény. Az étkezési térítési díjakat a fenntartó által meghatározott módon kell befizetni.
- **Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.** Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.
 - Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti egy felzárkóztató korrepetáló órát szervezünk.
 - További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.
 - A felzárkóztató foglalkozások sajátos formái az **egyéni foglalkozások**. Az egyéni foglalkozásokon a köznevelési törvény előírása alapján heti két órában elsősorban azok a tanulók vesznek részt,
 - akiknek az első-negyedik évfolyamon az eredményes felkészülése ezt szükségessé teszi,
 - akik második vagy további alkalommal ismétlik ugyanazt az évfolyamot.
- **Iskolai sportkör.** Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Szakkörök. A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziak, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – az igazgató beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

- **Versenyek, vetélkedők, bemutatók.** A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a szaktanárok végzik. A versenyek éves rendjét a Munkatervben rögzítjük minden tanév elején.
- **Témanapok (projektnapok).** Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára projektoktatást (témanapokat) szerveznek. A projektoktatás egy iskolai napon legalább három órát meghaladó foglalkozás. Ennek során – elsősorban – a tantárgyi rendszerbe nehezen beilleszthető ismeretek feldolgozása történik egy-egy témakör köré csoportosítva a gyerekek aktív részvételével zajló közös, sokféle tevékenységre építve. Iskolánkban évente ismétlődnek azok a témanapok, amelyek az egészségvédelemmel, az elsősegélynyújtással, a természet- és környezetvédelemmel, hagyományőrzéssel, pályaválasztással kapcsolatos ismereteket dolgozzák fel.

A témanapok ideje, témája:

- Október hónap: „Szüreti vigasságok” – közösségépítő nap
- November hónap: „A tisztaság fél egészség!” – az egészség napja
- December hónap: „Adventi készülődés” - a karácsony jegyében
- Március-április hónap: „Nyuszi ül a fűben.” – húsvéti projekt

Tanulmányi kirándulások. Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára gyalogos vagy kerékpáros tanulmányi kirándulásokat szerveznek az iskola környékének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából. Minden évben meglátogatjuk a Göcseji Falumúzeumot.

- **Osztálykirándulások.** Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal osztálykirándulást szerveznek. Az osztálykiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy

ezekon a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Az alsó tagozatosok elsősorban Zala megye, a felső tagozatosok a Dunántúl megyéinek látóival ismerkedhetnek meg a tanulók.

- **Erdei iskolák, táborozások.** A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó **erdei iskolai foglalkozások**, melyeken főleg egy-egy tantárgyi téma feldolgozása történik, illetve az iskolai szünetekben szervezett **táborozások**, ahol az ország különböző tájegységeinek nevezetességével, természeti csodáival ismerkedünk meg.

Az erdei iskolai foglalkozásokon és a táborozásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok gyermekei is részt tudjanak venni.

- **Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás.** Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Szabadidős foglalkozások. A szabadidő hasznos és kultúralt eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok gyermekei is részt tudjanak venni.

- Az alsó tagozatosok a zalaegerszegi **bábszínház**, a felső tagozatosok pedig a Hevesi Sándor Színház **bérletes előadásait** látogatják több alkalommal az év folyamán.
- Év elején minden osztály a szülőkkel közösen **tanévnnyitó „piknikpartit”**, év végén pedig az iskola tanulói közösen **tanévzáró „piknikpartit”** tartanak a szabadban egy közös főzés keretében.
- Igény szerint június hónapban **nyári napközit** szervez az iskola a délelőttök folyamán az alsó tagozatosok részére, ha magatartásuk a nevelőtestület véleménye szerint megfelelő.

Hit- és vallásoktatás. Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

- Az általános iskolában az erkölcsstan óra helyett választható **hit- és erkölcsstan oktatás megszervezésére** vonatkozó szabályokat a 22/2013 (III. 22.) EMMI rendelet tartalmazza.
- Az igazgatónak hozzáférhetővé kell tennie az egyházi jogi személy által rendelkezésére bocsátott hit- és erkölcsstan oktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumokat, különösen a tantervet, a tananyagot, a tankönyveket és a hit- és erkölcsstan oktatás munkamódszerét.
- Beiratkozáskor, átiratkozáskor az egyházi jogi személy nyilvánosságra hozott adatait az iskola írásban is a szülők rendelkezésére bocsátja, ez alapján a szülő a hit- és erkölcsstan oktatással összefüggő adatkezeléshez történő önkéntes írásbeli hozzájárulással egyidejűleg írásban nyilatkozhat az iskolának arról, hogy
 - a) valamely, a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatást, vagy
 - b) az erkölcsstan oktatást igényli a gyermeke számára.

- Beiratkozáskor, átiratkozáskor a szülő a hit- és erkölcsstan oktatással összefüggő adatkezeléshez történő önkéntes írásbeli hozzájárulással egyidejűleg írásban igényelheti olyan egyházi jogi személy hit- és erkölcsstan oktatását is, amely egyházi jogi személy nem tartott tájékoztatót az iskolában. Az ilyen igényről az igazgató írásban értesíti a szülő által megjelölt egyházi jogi személy képviselőjét.
- Abban az esetben, ha a szülő nem tesz nyilatkozatot, az iskola a tanuló számára erkölcsstan oktatást szervez.
- A beiratkozáskor a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését a következő tanévben vállaló egyházi jogi személy képviselője is jelen lehet, a szülőnek – igénye esetén – hit- és erkölcsstan oktatással kapcsolatban tájékoztatást nyújthat. Amennyiben valamelyik egyházi jogi személy képviselője a beiratkozáskor nem tud megjelenni, az igazgatónak biztosítani kell az egyházi jogi személy által rendelkezésére bocsátott hit- és erkölcsstan oktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumok megismerhetőségét.
- A beiratkozást követően az igazgató egyeztetést folytat a tanulócsoporthoz kialakításáról azon egyházak képviselőivel, amelyek által szervezett hit- és erkölcsstan oktatás iránti igényről a szülők nyilatkoztak, és amelyek a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállalták.
- Az egyeztetés során a tanulócsoporthoz kialakításával kapcsolatban figyelembe kell venni, hogy
 - a) a hit- és erkölcsstan oktatásban részt vevő **tanulócsoporthoz összevonhatók,**
 - b) az erkölcsstan helyett választott hit- és erkölcsstan órákat elsősorban az erkölcsstan órák számára az órarendben meghatározott időben kell megtartani.
- Az iskola tanév közben nem változtathatja meg az érintett szülők nyilatkozata alapján és az egyházi jogi személy képviselőjével a lefolytatott egyeztetés eredményeként a hit- és erkölcsstan oktatás vonatkozásában meghatározott csoportbeosztást.
- Amennyiben a szülő a következő tanévre vonatkozóan az erkölcsstan vagy a hit- és erkölcsstan tantárgyra vonatkozó választását **módosítani kívánja**, az erre vonatkozó szándékát minden tanév **május 20-ig írásban közli** az igazgatóval és az érintett egyházi jogi személy képviselőjével.
- Amennyiben a szülő vagy törvényes képviselő a tanuló számára a második–nyolcadik évfolyamokon erkölcsstan helyett hit- és erkölcsstan vagy más egyházi jogi személy által tartott hit- és erkölcsstan oktatást választ, a tanulmányok megkezdésének feltételeit az újonnan választott hit- és erkölcsstan oktatást folytató egyházi jogi személy határozza meg.
- A hit- és erkölcsstan tantárgy értékelése és minősítése az Nkt. 54. § (2)–(3) bekezdésének megfelelően történik. Az iskola a tanügyi dokumentumaiban az „Erkölcsstan/Hit- és erkölcsstan” megnevezést használja.
- Amennyiben az egyházi jogi személy nem tud gondoskodni a hitoktató, hittanár szakszerű helyettesítéséről, az iskola köteles a hit- és erkölcsstan órán részt vevő tanulók felügyeletéről gondoskodni.
- A hit- és erkölcsstan órákra vonatkozó csoportnaplót a hitoktató, hittanár vezeti, az iskola egyéb tanügyi dokumentumaiban a hit- és erkölcsstan oktatással kapcsolatos további adminisztrációt az egyházi jogi személy által az Nkt. 35. § (4) bekezdése szerint foglalkoztatott hitoktató, hittanár tájékoztatása alapján minden tanítási órát követő tanítási nap végéig az érintett tanulók osztályfőnöke végzi el.

2.1.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban. Munkánk során kiemelten kezeljük

- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók
- a sajátos nevelési igényű tanulók
- a kiemelten tehetséges tanulók egyéni fejlesztését.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők

- A hátrányos helyzetű tanulók nevelése az integráció módszertani elemeinek adaptációja alapján folyik az iskolában.
- **Pedagógiai rendszerünk kiindulópontja**, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, és nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatózó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a tanulóhoz, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek tanulóink részesei.
- **Alapelveink:**
 - Olyan emberek nevelése a cél, akik egész életükön át nyitottak a folyamatos tanulásra, információk szerzésére.
 - A tanulókkal szemben az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat és ezzel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni, biztosítani.
 - A tanulókat alapvető, korszerű kompetenciák (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) birtokába kell juttatni.
- **Általános céljaink:**
 - Az iskolai program alapvetően fontosnak tartja a tanuló szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, illetve érdekeltté, motiválttá akarja tenni őt saját nevelődési, tanulási folyamataiban. Az egyén fejlesztésén keresztül – azzal kölcsönhatásban – fejleszti a befogadó közösséget, s a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.
 - A program a mások iránti nyitottságot és elfogadást, a szorgalmat kiemelt értéknek tekinti. Az egész személyiséget fejlesztve tanít. Meghatározó benne a gyermekközpontúság, a pedagógus és a tanuló kapcsolata. A tanulókon keresztül az iskolába járó gyermekek családjaira is hat.
 - Tudatos pedagógiai munkával arra törekszünk, hogy nevelési- és oktatásszervezési keretünket mihamarabb az alábbi kívánalmak jellemezzék:

Biztosítjuk minden gyermek számára a lehetőséget
képességei kibontakoztatásához.
Az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értéként képviselheti.
Tudatosan figyeljük és fejlesztjük a gyermekek csoport-szociális készségeit.
 - A szülő, a család (mint partner) résztvevője az iskolai folyamatoknak, erős a család-iskola-gyermek közötti kommunikáció.

- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk.
- Megvalósul az oktatásban, nevelésben érintett intézmények szervezett, tudatos együttműködése.
- Az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk.
- Pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani repertoárjukat.
- **A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek**
 - szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
 - az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
 - felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások,
 - egyéni foglalkozások,
 - nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai,
 - az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
 - a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése,
 - iskolai sportkör, szakkörök,
 - a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
 - szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások),
 - a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
 - a szülőkkel való együttműködés,
 - családlátogatások (szükség esetén),
 - szülők és a családok nevelési gondjainak segítése,
 - szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő tanulók

- A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavar az elfogadott társadalmi normáktól való eltérő viselkedés, valamint a tanulási képességek zavara. Fontos feladatunknak tartjuk időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő tanulókat.
- Az iskola feladatai között az egyik legfontosabb a helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás, speciális csoportba való javasolás. Elvárt az együttműködés a gyógypedagógusokkal, pedagógiai szakszolgálatok szakembereivel és az egészségügyi intézményekkel.
- A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarok enyhítését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:
 - szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, pedagógiai szakszolgálattal és gyermekjóléti szolgálattal,
 - fejlesztőpedagógus támogatásával egyéni fejlesztés, tanulmányi támogatás,
 - többségi órákon támogató légkör kialakításával, békéltető, konfliktusmegoldó stratégia alkalmazásával,
 - a felnőttek és a serdülők közötti barátságos viszony kialakításával, amely lehetővé teszi, hogy a tanuló problémáival, érzelmi konfliktusaival, kritikus élethelyzeteiben bizalommal fordulhat tanítójához, tanáraihoz,
 - személyes szeretetteljes bánásmód kialakításával,
 - teljesíthető, reális követelmények támasztásával, a pozitív énkép kialakulásának támogatásával (dicsérlettel, biztatással),
 - a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartással,
 - az egy osztályban tanító tanárok együttműködésével, egységes nevelési elvek alkalmazásával,
 - az osztályközösség segítő erejének mozgósításával,
 - a közös iskolai és iskolán kívüli programok során a peremhelyzetű tanulók bevonásával,
 - következetes – a fegyelmi vétségek súlyával arányos büntetési rendszer kialakításával,
 - a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógussal való együttműködéssel,

- szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének igénybevételével,
 - az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
 - felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások,
 - egyéni foglalkozások,
 - képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés,
 - az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
 - a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése,
 - iskolai sportkör, szakkörök,
 - a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
 - szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások),
 - a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
 - a szülőkkal való együttműködés,
 - családlátogatások (szükség esetén),
 - szülők és a családok nevelési gondjainak segítése,
 - szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.
- A tanulók fejlesztése a rendelkezésre álló törvényi óraszámok alapján, az éves tantárgyfelosztásban meghatározott módon történik. A fejlesztést fejlesztő pedagógus/szaktanár végzi.

Sajátos nevelési igényű tanulók

- Iskolánk fogadja a sajátos nevelési igényű tanulókat, kiemelt feladatunknak tekintjük az iskola életébe való maradéktalan integrálásukat.
- Az SNI tanulók nevelése-oktatása állapotuknak megfelelően a vonatkozó jogszabályi előírások szerinti speciális implementációjú tanterv szerint történik. A használt módszerek igazodnak hiányosságaihoz, fogyatékoságukhoz. Értékelésük egyéni elbírálás alapján, a vonatkozó szabályozók által megfogalmazott metódusnak megfelelően folyik.
- Azoknak az SNI tanulóknak kerül sor a többségi tanulókkal történő együttnevelésére, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált osztályban javasolják. Ezek a tanulók többségi társaikkal együtt végzik iskolai feladataikat, de a szükséges területeken támogatást kapnak. Ez jelenti a fokozott toleranciát, az egyéni fejlesztést, más munkaszervezési formák alkalmazását, speciális tankönyv használatát, az ellenőrzés és értékelés szigorú igazítását a tanuló képességeihez, s az egyéni foglalkozásokat.
- A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával speciális szakemberek igénybevételével folyik.
- **Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését szolgáló tevékenységek:**
 - A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.
 - A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
 - Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, és/vagy gyógypedagógust von be fejlesztésükhöz.
 - A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
 - gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
 - a fogyatékoság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
 - a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,

a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
képességfejlesztő játékok, eszközök,
számítógépek fejlesztő programokkal.

Tehetséges tanulók fejlesztése - tehetségondozás

- Kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése.
- Minden pedagógus, de elsősorban az osztálytanító, szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt, együttműködést tételez fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.
- **A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban**
 - Differenciált tanórai munka
 - Tehetségondozó programok
 - Felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre
 - Felkészítés középiskolai tanulmányokra
 - Személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
 - Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről.
 - Versenyeztetés: tantárgyukhoz köthető, sport, művészeti és komplex versenyek megszervezése, és azokon való részvétel intézményi, illetve területi szinten.
 - Egyéni foglalkozások
 - Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
 - A középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
 - Iskolai sportkör, szakkörök
 - A tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)
 - Szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások).
 -

2.1.9. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskola közösségeinek együttműködése

- **Az igazgatóság és a nevelőtestület együttműködése**
 - A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével a megbízott pedagógus igazgatók, illetve a választott képviselők útján valósul meg.
 - Az együttműködés fórumai: (Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.) az igazgatóság ülései – a különböző értekezletek – megbeszélések.
 - Az igazgatóság az aktuális feladatokról a nevelői helyiségben elhelyezett hirdető táblán, valamint szóban és írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket.
 - A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal, az iskola igazgatóságával.
- **A szakmai munkacsoportok együttműködése**
 - Az iskolában tevékenykedő szakmai munkacsoportok folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért az igazgató a felelős.
- **A Szülői Munkaközösség és az iskola közösségeinek együttműködése**

- A Szülői Munkaközösség (SZM) az iskola közösségeivel az SZM teljes jogú tagjain keresztül tartja egymással a kapcsolatot.
- Az SZM tagjai rendszeres időközönként – évente legalább kétfő alkalommal – kötelesek tájékoztatni az általuk képviseltet az SZM tevékenységéről, valamint kötelesek az általuk képviseltet kérdéseit, véleményét, javaslatait az SZM felé továbbítani.
- Az SZM ülésein állandó meghívottként az alábbi személyek vehetnek részt:
 - az iskola igazgatója
 - a Diákönkormányzatot segítő pedagógus.
 - Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola igazgatója rendszeresen – évente legalább kétfő alkalommal – köteles tájékoztatni az SZM-et.
- **A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése**
 - A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzatot segítő pedagógus és az osztályfőnökök tájékoztatják: az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat ülésén a diákönkormányzatot segítő pedagógus a diákönkormányzat ülésén és a faliújságon keresztül folyamatosan az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
 - A tanulókat és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban) tájékoztatják.
 - A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz vagy az SZM-hez fordulhatnak.
 - A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel, illetve az SZM-mel.
- **A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje**
 - A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.
 - A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje.
 - A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
 - A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.)
 - tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer
 - sportélet
 - túrák, kirándulások szervezése
 - kulturális, szabadidős programok szervezése – a tanulók tájékoztatása.
 - Ezekben a kérdésekben az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük a diákönkormányzat véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.
 - Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat javaslattal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
 - A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni: az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt a házirend elfogadása előtt

- A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzatot segítő pedagógus képviseli.

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetésének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten ; az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez, valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

Családlátogatás

Feladata a tanulóval felmerülő probléma esetén a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

Szülői értekezlet

Feladata: a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása a szülők tájékoztatása:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról
- a saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról, szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

Fogadó óra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egyegy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

Nyílt tanítási nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

- A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
- A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik útján az iskola igazgatóságához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz, illetve az SZM –hez fordulhatnak.

- A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével, illetve az SZM-mel.
- A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőtől az iskolai munkatervben évenként meghatározott fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.
- Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.
- A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya megtekinthető: az iskola fenntartójánál, az iskola igazgatójánál, az iskola nevelői szobájában

Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel

Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatóságának **állandó munkakapcsolatban** kell állnia a következő intézményekkel:

Az intézmény fenntartójával, működtetőjével:

Bandi Cica Játékpedagógiai Alapítvány 8900 Zalaegerszeg, Zrínyi Miklós út 59.

A területileg illetékes önkormányzati hivatallal: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala és Önkormányzata

Zala Vármegyei Kormányhivatal Hatósági Osztály

Oktatási Hivatal Zalaegerszegi Pedagógiai Oktatási Központ 8900 Zalaegerszeg, Kinizsi P. u. 74.

Zala Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat 8900 Zalaegerszeg, Apáczai Csere János tér 5.

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató a felelős.

Az egyes intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatot tartó nevelőket az iskola éves munkaterve rögzíti.

A tanulók egészségi állapotának megóvásáért az iskola igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart fenn a **Zalaegerszegi Egészségügyi Alapellátási Intézmény (8900 Zalaegerszeg, Kis u. 8.)** dolgozóival és segítségükkel megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát.

A tanulók veszélyeztettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fenn a **Zalaegerszegi Család-és Gyermekjóléti Központ (8900 Zalaegerszeg, Apáczai tér 5.)** munkatársaival. A munkakapcsolat felügyeletéért az igazgató a felelős.

2.2. Az iskola helyi tanterve

2.2.1. Jogszabályi háttér

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet, valamint az annak mellékletét képező Nemzeti alaptanterv 2020.
- A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet, valamint az annak mellékleteként kiadott kerettantervek
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

2.2.2. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői

Megnevezése: a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók keretén belül meghatározott:

- **Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára**
- **Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára**

Az iskola célja az, hogy az iskolában zajló tanítási-tanulási folyamatot ténylegesen a tanulók életkori sajátosságaihoz, érdeklődésükhöz igazítva lehetőséget biztosítson az egyéni adottságok, a fejlődési ütem tiszteletben tartására a tanulási folyamat egyénre szabott, differenciált szervezésével.

Feladatvállalásunk megegyezik az állam illetve a fenntartó által előírt köznevelési feladatokkal, ám működésünket és szellemiségünket tekintve a Montessori pedagógia elveit irányadónak tekintjük.

Az iskola általános tantervű osztályaiban https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat oldalon elérhető kerettantervek szerint készült el **az óraháló és a helyi tanterv** 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben. 1., 5., évfolyamokon bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozásnak megfelelnek.

A helyi tanterv készítéséhez a NAT 2020 *Alapóraszámok tanulási területenként kétéves bontásban* (II.2.1.1. táblázat) és *A tanulók heti kötelező alapóraszámja és maximális óraszámja évfolyamonként* (II.2.1.2. táblázat) az irányadóak.

Alapóraszámok tanulási területenként kétéves bontásban

	A	B	C	D	E
1	Tanulási területek (<i>tantárgyak</i>)				
2		1–2.	3–4.	5–6.	7–8.
3	Magyar nyelv és irodalom (irodalom, magyar nyelv)	14	10	8	6

4	Matematika – (matematika)	8	8	8	6
5	Történelem és állampolgári ismeretek – (történelem, állampolgári ismeretek, hon- és népismeret)			5	5
6	Etika / hit- és erkölcsstan	2	2	2	2
7	Természettudomány és földrajz – (környezetismeret, természettudomány, integrált természettudomány, biológia, kémia, fizika, földrajz)	0	2	4	12
8	Idegen nyelv – (első és második idegen nyelv)	0	2	6	6
9	Művészetek – (éneke-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret)	8	7	5	5
10	Technológia – (technika és tervezés, digitális kultúra)	2	4	4	3
11	Testnevelés és egészségfejlesztés – (testnevelés)	10	10	10	10
12	Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	0	0	2	2
13	Kötelező alapóraszám	44	45	54	57
14	Szabadon tervezhető órakeret	4	4	2	3
15	Maximális órakeret	48	49	56	60

A **hon- és népismeret tantárgy** a felső tagozat bármelyik évfolyamán választható. A hon- és népismeret tantárgy oktatásához a történelem és állampolgári ismeretek műveltségi terület alapóraszámában a II.2.1.1. táblázat D:5 mezőjében, az 5–6. évfolyamra meghatározott érték egy tanórát tartalmaz, amely átcsoportosítható az E:5 mezőben, a 7–8. évfolyamra vonatkozó alapóraszámába.

A **dráma és színház** a felső tagozat valamely évfolyamán kötelezően választandó. A dráma és színház tantárgy oktatásához a II.2.1.1. Táblázat E:9 mezőjében a 7–8. évfolyamra meghatározott érték egy tanórát tartalmaz, amely átcsoportosítható a D:9 mezőben, az 5–6. évfolyamra vonatkozó alapóraszámába.

A tanulók heti kötelező alapóraszámja és maximális óraszámja évfolyamonként

1	évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2	alapóraszám	22	22	22	23	27*	26*	28*	28*
3	maximális óraszám	24	24	24	25	28	28	30	30

Az 5–8. évfolyam alapóraszámjai a hon- és népismeret, valamint a dráma és színház tantárgyak 1–1 tanórájával növekednek az intézményi döntés alapján meghatározott évfolyamokon. Az 5–8. évfolyamok esetében a hon- és népismeret, illetve a dráma és színház tárgyak közül egy évfolyamra egyszerre csak az egyik tervezhető.

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	évfolyam/óraszám							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Magyar nyelv és irodalom								
magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	4	4	3	3
Matematika								
matematika	4	4	4	4	4	4	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek								
történelem					2	2	2	2
állampolgári ismeretek								1
hon- és népismeret*						1		
Etika / hit- és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Természettudomány és földrajz								
környezetismeret			1	1				
természettudomány**					2	2	4	5
kémia							1	2
fizika							1	2
biológia							2	1
földrajz							2	1
Idegen nyelv								
első élő idegen nyelv				2	3	3	3	3
második idegen nyelv								
Művészetek*****								
ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
dráma és színház*							1	

mozgókép-kultúra és médiaismeret*								
Technológia								
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés								
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
kötött célú órakeret***	-	-	-	-	-	-	-	-
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret****	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30

A hon- és népismeret tantárgyat heti 1 órában, intézményi döntés alapján, az 5–8. évfolyamok egyikén kell tanítani. A dráma és színház tantárgyat heti 1 órában az 5–8. évfolyamok egyikén kell tanítani. A dráma és színház tantárgy szervezése megvalósulhat projektnapok, témahét vagy tematikus hét keretében, továbbá tömbösítve is. A dráma és színház tantárgy órakeretben történő oktatását csak szakirányú végzettséggel rendelkező személy végezheti.

** A természettudomány tantárgyak a 7–8. évfolyamon diszciplináris bontásban vagy egy integrált természettudomány tantárgy moduljaiként is oktathatók. Diszciplináris bontás esetében az egyes tantárgyak heti 3–3 órában taníthatók a két évfolyamra vetítve. A fizika, kémia, biológia tantárgyak óraszámait a kerettantervek szabályozzák.

2.2.2.1. Óratervek kerettantervhez

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf. 2020/2021.	2. évf. 2021/2022.	3. évf. 2022/2023.	4. évf. 2023/2024.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Idegen nyelvek	0	0	0	2
Matematika	4	4	4	4
Etika/ Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	0	0	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1

Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Digitális kultúra	0	0	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5.évf. 2020/2021.	6. évf. 2021/2022.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	4	3	3
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
állampolgári ismeretek	0	0	0	1
hon- és népismeret	0	1	0	0
Etika/ hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Természettudomány	2	2		
Biológia	0	0	2	1
Fizika	0	0	1	2
Kémia	0	0	1	2
Földrajz	0	0	2	1
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház	0	0	1	0
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	0
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30

2.2.2.2. A nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

Szabadon tervezhető órakeret

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. Mivel a kerettantervek által előírt tananyagok a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeretnek csak a kilencven százalékát fedik le, a fennmaradó **tíz százalékot** iskolánk pedagógusai a kerettantervben szereplő tananyag, **követelmények elmélyítésére, gyakorlásra**, a tanulói képességek, a tantervben meghatározott kompetenciák fejlesztésére használják fel.

A kerettanterv által meghatározott kötelező órakeret és a tanulók számára előírt kötelező órakeret közötti, **szabadon tervezhető órakeret** a következő tantárgyak tanítására fordítjuk.

Tantárgyak	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
Magyar nyelv és irodalom	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	1
Matematika	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	1
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)						1		
Dráma- és színház (kötelezően választandó)							1	
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2

2.2.2.3. Helyi tanterv tantárgyai és az iskola helyi óraterve

Évfolyamok/tantárgyak	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	8	8	6	6	4,5	4,5	3,5	4
Angol nyelv				2	3	3	3	3
Matematika	5	5	5	5	4,5	4,5	3,5	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	-				2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1

Hon- és népismeret						1		
Etika/ Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret	0	0	1	1	-			
Biológia							2	1
Fizika							1	2
Kémia							1	2
Földrajz							2	1
Természettudomány	-				2	2		
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Dráma és színház							1	
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	-				1	1	1	1
Összesen	24	24	24	25	28	28	30	30

Megjegyzés:

- A nem kötelező tanórai foglalkozások tananyagát és követelményeit a tantárgyak helyi tanterve tartalmazza.
- A **magyar nyelv és irodalom tantárgy 2 tantárgyra bontva** az 5-8. osztályban: magyar nyelv; irodalom
- A **természettudomány** tantárgyat az 5. és a 6. évfolyamon a következő szakokkal rendelkező pedagógusok taníthatják intézményünkben: földrajz vagy biológia vagy kémia vagy fizika szakos.

- **Etika / hit-és erkölcsstan (etika)** tanórákat minden évfolyamon szervezünk. Az etika tantárgy oktatása kötelező tanórai keretben történik. A tantárgy megnevezése: Etika / hit-és erkölcsstan. A tantárgyból nincs osztályozás, csak kötelező részvétel.

- Iskolánk a hatodik évfolyamon a **Hon- és népismeret** tantárgyat, hetedik évfolyamon a **Dráma és színház** tantárgyat tanítja. A tantárgyakból nincs osztályozás, csak kötelező részvétel.

- Iskolánkban idegen nyelvként az **angol nyelvet** tanítjuk a negyedik évfolyamtól kezdődően a nyolcadik évfolyamig bezárólag. Az alsó tagozat első három évfolyamán szakköri foglalkozás keretében van lehetőség angol nyelvet tanulni. A **német nyelvet** negyediktől nyolcadik osztályig szakköri foglalkozás keretében választhatják tanulóink heti 1 tanóraban. Az első idegen nyelv megválasztásakor biztosított, hogy azt a felsőbb évfolyamokon is folyamatosan tanulhassák.

- A **mindennapos testnevelés** megvalósítása **heti öt testnevelés tanórán** történik. Versenyekre felkészítés heti egy sportköri foglalkozáson valósul meg.

2.2.2.4. Kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámjai

Kötelezően választandó tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámjai

Tantárgy/osztály	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Kompetencia fejlesztő foglalkozás magyar nyelv és irodalom					0,5	0,5	0,5	0,5
Kompetencia fejlesztő foglalkozás matematika					0,5	0,5	0,5	0,5

Megjegyzés:

Kompetencia fejlesztő foglalkozás: felkészülés az országos kompetencia mérésre

Célja: kulcskompetenciák fejlesztésének elősegítése: anyanyelvi kommunikáció, szövegértési –szövegalkotási és matematikai kompetencia fejlesztése

- Kerete: ötödik-hatodik és hetedik-nyolcadik évfolyamon heti 1 – 1 kompetencia fejlesztő foglalkozás tanóra keretébe

Egyéb foglalkozások

Foglalkozás	Csoport	Minimális heti órakeret	választás szintje
Angol	1-8. osztály	2	csoportos
Német	1-8. osztály	2	csoportos
Önvédelem	1-8. osztály	1	csoportos
Jóga	1-8. osztály	1	csoportos
Sakk	1-8. osztály	1	csoportos
Kézműves/nemezelő	1-8. osztály	1	csoportos

Fejlesztő és tehetséggondozó foglalkozások

Foglalkozás	Csoport	Minimális heti órakeret	választás szintje
Korrepetálás, felzárkózás	1-8. osztály	2	egyéni/mikrocsoportos
Fejlesztő foglalkozás (BTMN-tanulók)	1-8. osztály	szakvélemény szerint	egyéni
Tehetséggondozó (alsó tagozat)	1-4. osztály	1	egyéni
Tehetséggondozó (felső tagozat/ humán és reál)	5-8. osztály	2	egyéni

Délutáni foglalkozások

Tanulólétszámtól függően a következő csoportos formában kerülnek megvalósításra:

alsó tagozat: napközi délutáni foglalkozás

felső tagozat: tanulószoba délutáni foglalkozás

A foglalkozások heti időkerete csoportonként 10 óra

A tanuló napi és heti terhelésével összefüggő szabályok:

- A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak száma egy tanítási napon nem több hat tanítási óránál az első-negyedik évfolyamon.
- A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak száma egy tanítási napon nem több hét tanítási óránál az ötödik-nyolcadik évfolyamon.
- A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten az első-harmadik évfolyamon nem több, mint huszonnégy.
- A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten a negyedik évfolyamon nem több, mint huszonöt.
- A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten az ötödik és a hatodik évfolyamon nem több, mint huszonnyolc.
- A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten a hetedik és a nyolcadik évfolyamon nem több, mint harminc.

2.2.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó és az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozat.

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe:
- az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése
- az iskolai fegyelemhez való hozzászoktatás és figyelem koncentrációjának megerősítése
- kötelességérzet kialakítása
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- törekszünk a mozgásigény kielégítésére, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésére, a koncentráció képességének alapozására.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény- elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok:
- a tanulók egyéni tanulási módszereinek és szokásainak megalapozása;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátítása
- a mentális képességek célirányos fejlesztése
- az önálló tanulás és az önművelés alapozása
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempontnak tekintjük: az életkori jellemzők figyelembevételét, az ismeretek tapasztalati megalapozását
- digitális kultúra megalapozása.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat 5-6. évfolyamán folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása:

- együttműködési készség fejlesztése
- a tanulói tudás megalapozása
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása
- az önismeret alakítása, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése, az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- a kreativitás fejlesztése
- az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés
- a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása
- helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- digitális kultúra bővítése

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata
- a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra:
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- a mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozása
- az egészséges életvitel kialakítása, az egészségtan gyakorlati jellegű oktatása;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatívinteraktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat
- digitális kultúra fejlesztése

2.2.4. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés célja

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátítani az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének legalább alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.
- Megismertetni a tanulókat a társadalmi élet alapvető elvárásaival, a megfelelő viselkedéskultúrával, az alapvető erkölcsi követelményekkel, az önvédelem alapjaival.

Egészségügyi és pedagógiai elvárások

- Minden tanuló minden tanítási napon részt vesz a testmozgás-programban.
- Minden testnevelési órán és sportfoglalkozáson figyelünk a keringési és légző rendszer megfelelő terhelésére.
- Minden testnevelési órán, foglalkozáson van gimnasztika, valamint a helyes testtartást szolgáló gyakorlatsor, légző torna.
- A testnevelési tananyag egészében betartandóak a gerinc- és ízületvédelmi szabályok.
- A testnevelés órák, sportfoglalkozások támogassák a teljeskörű egészségfejlesztés céljait, alapozzák meg a tanulók egészségtudatos, jövőorientált életvezetés kialakítását.
- Fontos feladat a tanulók fizikai állapotának mérése a NETFIT-tesztprogram alapján. A szülőket tájékoztatjuk a szöveges visszajelző rendszer segítségével a mérés eredményéről, felhívjuk figyelmüket a gyermekük fizikai állapotának gyengeségeire.
- Fontosnak tartjuk, hogy minden testnevelési óra, sportfoglalkozás örömet, sikerélményt jelentsen az eltérő adottságú tanulóknak is.
- Alapvető, hogy érvényesüljenek a sport személyiségfejlesztő hatásai.
- Fontos, hogy minden foglalkozáson szerepeljenek életmód-sportok, amelyeket egy életen át lehet folytatni.

A mindennapos testnevelés megszervezése

- Az iskola a **mindennapos testnevelést** a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg. Ennek alapján:
 - az iskola minden osztályban megszervezi a mindennapos testnevelést **heti öt testnevelés óra** keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:
 - a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel
 - iskolai sportkörben való sportolással
 - kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.
- A mindennapos testnevelés megszervezése intézményünkben az iskola adottságainak, az eddigi tevékenységeinek, **hagyományainak** figyelembe vételével történik.
 - A testnevelés órák szakrendszerű ellátása biztosított.
 - A mindennapos testnevelés megvalósításához szükséges feltételekkel rendelkezünk.
 - A téli időszakban a tornaszobában, az őszi-tavaszi időszakban az iskola sportudvarán tartjuk a testnevelés órákat.
 - A mindennapos testnevelés megvalósításához szükséges eszközök rendelkezésünkre állnak.
- A mindennapos testnevelés **gyakorlati megvalósítása:**

Alsó évfolyamon 1-4. évfolyam: heti 5 testnevelés óra

Felső évfolyamon 5-8. évfolyamon: heti 5 testnevelés tanóra, A választható foglalkozások iránti érdeklődést minden tanév májusában mérjük fel, ennek figyelembevételével heti 1 órában sportköri foglalkozásokat szervezünk.

A tanulók fizikai állapotának, edzettségének mérése

- A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelő végzi el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal mérési időszakban. (A felmérés az országosan egységes NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) alapján került összeállításra).

- A NETFIT- tesztek egyéni mérési eredményeit a testnevelő tanár feltölti az elektronikus online adatkezelő rendszerbe. A mérési eredmények alapján a tesztprogram egészségzónákba sorolja a tanulókat.
- Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő célja

□ Az oktatás területén

- az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése, és tudatosítása az iskoláskorú fiatalok körében
- az általános fizikai teherbíró- képesség egységes mérése, értékelése és minősítése
- a tanulók fizikai fittségi állapotának figyelemmel kísérése, egészségének fejlesztése
- a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepének tudatosítása

Az egészségügy területén

- a tanulók fizikai állapotának mérésével/ minősítésével lehetőség nyílik arra, hogy a fittségi mérés mért eredményei alapján az egészségügyiek (orvos, védőnő) is képet kapjanak a tanulók fizikai állapotáról
- ha az iskolaorvos, védőnő évközi szűrővizsgálati eredményei kiegészülnek a fittségi mérés során mért adatokkal, akkor a két vizsgálati módszer esetleges összefüggéseinek feltárásával, szoros orvos- pedagógus együttműködéssel tudatosan járulhatunk hozzá a rendszeres testedzés prevenció hatásának növeléséhez

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének gyakorlati haszna

- felfedi az egészség, a terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságokat, felhívja a figyelmet a fejlesztendő területekre
- a rendszeres mérés, folyamatos visszacsatolás, segítséget ad a hibák kiküszöböléséhez
- az egyén fizikai állapotában bekövetkezett változás értelmezése pszichikai hatása miatt nagymértékben fejleszti az akaratot, a fegyelmet, az önfegyelmet, az önismeretet, az önbecsülést
- a fittség vizsgálat során a tanár egészség- és test-kulturális alapismereteket ad át, ezen ismeretek elsajátítása a rendszeres, tudatos testedzésre mozgósít, így nagymértékben hozzájárul, hogy fiataljaink mind nagyobb hányada felismerje, megtapasztalja, hogy a rendszeres fizikai aktivitásra szánt idő és anyagi ráfordítás többszörösen megtérül, ha az egészség, a cselekvő-képesség és a jó közérzet egész életünk folyamán megmarad
- a fizikai fittség mérés során már a kisiskolás korúak körében felszínre kerülnek, kitűnnek az egyes kondicionális képességek területén elért kimagasló eredményükkel a genetikailag kiváló – testi, biológiai, fiziológiai – adottságokat öröklő sportolni vágyó fiatalok

A tanulók fizikai állapotának mérése: NETFIT tesztek

- A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelő tanár végzi mérési időszakban.
- A NETFIT-et alkotó tesztek:

Testösszetétel és tápláltsági profil: Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI) Testmagasság mérése
Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil: Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fitességi profil: Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil: Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem □
Mérő eszközök:

- mérési útmutató,
 - hanganyag az ingafutás, hasprés és fekvőtámasz gyakorlatokhoz,
 - oktató DVD,
 - tesztek lebonyolításhoz szükséges eszközök (mérleg, testmagasságmérő, hajlékonyságmérő eszköz, kézi szorítóerő-mérő, mérőcsík, 20 m-es szalag, bioimpedencia-analizátor)
- A NETFIT helyes felhasználásakor az alábbi **alapelveknek** kell megfeleltetni az alkalmazott módszereket:
 - Fizikai és érzelmi szempontból egyaránt biztonságos környezet megteremtése.
 - A NETFIT a tanmenet tervezett része, amelyre megfelelő tanóraszám áll rendelkezésre. Felhasználása az őszi időszakban tipikusan diagnosztikus célú, míg az év közbeni alkalmazással folyamatközpontú értékelési lehetőséggé válik.
 - A NETFIT felmérések előtt fontos a diákok felkészítése az „éles” teszthelyzetre .
 - A NETFIT felméréseit megelőzően a diákoknak ismerniük kell saját fizikai teljesítőképességük határait, a balesetvédelmi szempontokat, a bemelegítés szerepét és az eszközök célszerű használatát.
 - Nem szabad elfelejteni, hogy a teszteredményeket a testnevelésórán végzett „munka” mellett számos genetikai és környezeti tényező befolyásolja, amelyre a diákoknak nincs ráhatásuk.
 - Az egyes felmérések alkalmával (kivéve a kötelező mérést) nem szükséges minden egyes NETFIT tesztelemet elvégeztetni a diákokkal.
 - A NETFIT folyamatos alkalmazása lehetőséget teremt az eredmények portfóliószerű gyűjtésére és speciális szempontok szerinti összeállítására, amely kiváló tanulást támogató eszközzé formálja azt.
 - A fitességhez, fitességi állapot fejlesztéséhez kapcsolódó ismeretek, a tesztek pontos végrehajtási módjainak ismerete, a hibák felismerése, a saját eredmények értelmezése az öntesztelés és önértékelés módja, az önálló edzésprogramok tervei, a társaknak nyújtott megfelelő segítség mind-mind képezhetik a szummatív értékelés alapját. Megfelelő szempontrendszer alapján így alkalmasak osztályozásra, szöveges értékelésre, vagyis beszámíthatók a féléves és év végi értékelésbe egyaránt.
 - **A tanulószervezés lehetőségei a következők:**
 - egyéenkénti pedagógusi felmérés;
 - felmérés tanulópárokban, együttes formában;
 - felmérés tanulópárokban, csoportos formában,
 - felmérés tanulópárokban vagy 3-4 fős csoportokban, önállóan;
 - felmérés “vegyes” tanulószervezési eljárásokkal;
 - **Értékelési rendszer az általános fizikai teherbíró- képesség minősítéséhez**

Személyre szabott visszajelentő és értékelő modul

- A NETFIT jellemzője, hogy a fizikai fittségi állapotról személyre szabott, önálló, pedagógiai célú visszajelentést és értékelést biztosít minden tanuló számára.
- A komplex visszajelző funkció a NETFIT informatikai rendszerének **pedagógiai szempontból legfontosabb tartalmi eleme**.

2.2.5. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése-oktatása

Intézményünkben a sajátos nevelési igényű gyermekeket integráltan oktatjuk a többségi nevelési – oktatási intézményt látogató gyermekekkel.

Az integrált nevelés feltételei:

Tárgyi és személyi tényezők:

- szakmai alapidokumentum, pedagógiai program, speciális tanterv
A szakmai alapidokumentumban dönteni kell arról: milyen típusú és milyen súlyossági fokú fogyatékoszt integrálhatunk.
- a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus szakember
- fogadóképzés, felkészült pedagógusok, ehhez továbbképzések, önképzések
- a tárgyi szükségletek (speciális taneszközök, segédanyagok, munkafüzetek, játékok, szakirodalom) biztosítása
- korlátozott osztálylétszám

Módszerek:

- A nevelés akkor megfelelő a gyermek számára, ha igazodik:
 - a gyermek aktuális tudás és fejlettségi szintjéhez
 - fejlődési üteméhez
 - fejlődési perspektívájához
 - fejlődése szociális beágyazottságához.
- Azoknál a gyermekeknél, akik nehezen vagy nem tudják a követelményeket elérni, a következő pedagógiai módszerrel dolgozunk:
 - követelmények módosítása,
 - nagyobb mértékű, speciális pedagógiai segítséget nyújtása.

A differenciálásnak a nevelés – oktatás minden területén meg kell jelennie:

- **Segítségadás** módjában, idejében, az alkalmazott módszerekben, közvetítési módban:
 - egyéniesített megsegítés
 - feladat megisméltése a nekik megfelelő nyelvi szinten
 - feladat kis lépésekre bontása – a tanulók egy csoportja egységekben kapja a feladatot, míg mások lépésről lépésre haladnak
 - példa bemutatása, mintaadás
 - a tanítási stílusok váltakozása
 - több szemléltetés, több érzékelési terület (vizuális, auditív, motoros) bekapcsolása, megtapasztalás, eszközhasználat
 - szükség esetén több ellenőrzés - bizonyos gyermekek haladását hosszabb ideig segíti, követi nyomon a pedagógus, a tanulóra fordított idő differenciálása
 - kompenzatórikus lehetőségek használata
 - azonos feladatokon belül különböző fejlesztési területek hangsúlyozása.
 - azonos tevékenység gyakorlása egyéni érdeklődés alapján, a tevékenység azonos, de az információt közvetítő csatorna (auditív, vizuális, kinezetikus) különböző
 - a tananyag feldolgozásának sorrendje szorosan összefügg az érdeklődés szerinti differenciálással, az azonos tananyagot a tanulók a maguk által választott megközelítéssel dolgozzák fel

- a válaszadás módjának különbözősége (pl.: lerajzolás, leírás, szóban...)
 - fontos a tanítási program érdekes, változatos feldolgozása, a gyermekek sokoldalú tevékenykedtetése
- A pedagógustól nagyobb módszertani felkészültséget igényel az együttműködés.

- **Tananyag tartalmában**

- változtatás
- kiváltás
- elhagyás és eltolás
- kompenzálás
- kevesebb feladatmennyiség ugyanannyi idő alatt

- **Óraszervezésben**

- frontális helyett csoport, pár és egyéni munka
- az együttműködő, kooperatív tanulás előtérbe helyezése
- a társ jó példát, ösztönzést jelenthet, oldja az elszigetelődést

A tanulók különböző csoportokba rendezése: pl.: azonos teljesítményű tanulók, eltérő teljesítményű tanulók, egymással jól dolgozni tudók, tanulók választanak, véletlenszerűség, egyéb.

- **Tanítási, tanulási ütemben**

- lassítás
- az egyéni tanulási stílus figyelembe vétele, képesség szerinti terhelés
- minden tanulási folyamat természetes velejárójának tekintendők a nehézségek és az olykor előforduló kudarcok, ezért nagyon fontos az egyéni sajátosságok megismerése, az egyéniesített megsegítés, a képesség szerinti terhelés

- **Célokban, a megkövetelt szintben**

- irreális elképzelés, hogy az eltérő előzetes tudással rendelkező, eltérő fejlődési ütemű gyermekek számára azonos célokat tűzzünk ki
- mérlegelni kell, mi az a minimális és szilárd tudás, amit egy – egy szakaszhatárra el kell érni, amelyre a további tudás épülhet

- **Számonkérés, értékelés módjaiban, típusában**

- a hagyományos értékelési rendszerek azt feltételezik, hogy minden tanulót ugyanahhoz a standardhoz vagy társaihoz viszonyítjuk
- az egyénhez alkalmazkodó tanulásszervezés esetében a tanulót önmagához mérjük fejlődésében (erősségei, gyengeségei, fejleszthetősége)
- szöveges értékelés a legalkalmasabb, a teljesítményszintek szélesebb sávjának elfogadásával.
- nagyon fontos a tanulói önértékelés fejlesztése
- szükség esetén tantárgyi, tananyagrészi mentesítések a minősítés és értékelés alól.

- **A differenciálás céljai:**

- képességfejlesztés
- helyes tanulási szokások gyakorlása
- önmálló tanulás megtanítása
- sikerélményhez juttatás
- egyéni lehetőségek fejlesztése
- önellenőrzésre szoktatás
- reális önértékelés kialakítása

További fontos tényezők:

- **Tanterem kialakítása:**

- Többféle kisebb tér a kiscsoportos munkához, egyéni tanuláshoz külön asztalok, különböző szintereken dolgozhatnak, 2 – 3 asztalból álló csoportok, olvasósarok párnákkal. Állandó és változó helyek, de átlátható, egyszerű téri elrendezéssel. Erőteljesebb ingerek biztosítására van szükség értelmi,

érzékszervi sérült gyermekek estében: élénk színű tárgyak, dekoráció, több helyi megvilágítással, különböző alapanyagú textíliák alkalmazása (párnák, függönyök), zenesarok, nagyobb méretű játékok, könyvek, tárgyak elhelyezése.

➤ Nagyobb térre és kevesebb ingerre van szükségük a nyugtalan, agresszív, hiperaktív gyermekeknek: tompább színek, kevés tárgy és visszafogott dekoráció.

- **Csoportok összetétele:**

➤ Optimális esetben 15 fő a maximum osztálylétszám, ebből 1 – 2 a sajátos nevelési igényű tanuló.

- **Nevelőtestületben:**

➤ Közös tervezés, közös elemzés, szupervízió, teljes tantestület támogatása.

➤ Gyógypedagógus (állandó vagy utazó) megosztásban, team munkában a tanítóval, tanárral, fejlesztő pedagógussal.

➤ A befogadó iskolának és pedagógusainak sok szakemberrel, intézménnyel való többértű együttműködést (pl.: koordináció, szupervízió, krízisintervenció,...) kell felvállalniuk, külső segítséget igénybe venniük:

- gyógypedagógus
- pedagógiai szakszolgálatok, pszichológus
- szaktanácsadók
- szakirodalmak, tanfolyamok, továbbképzések
- szociális intervenció intézményei: gyermekjóléti szolgálat, családsegítő központ, szociális munkás, gyermekvédelmi felelős.

- **A leghatékonyabb tanárok azok, akik:**

➤ a megértés fontosságát hangsúlyozzák

➤ olyan feladatot tűznek ki, amelyek kapcsolódnak a mindennapi élethez, és kihívást jelentenek a tanulók számára; biztosítják, hogy a gyermekek munkájában folyamatos legyen a fejlődés

➤ elősegítik a tanulási tapasztalatok sokféleségét

➤ megadják a tanulóknak a választás lehetőségét

➤ inkább magas, mint alacsony elvárásokat támasztanak

➤ pozitív légkört teremtenek

➤ megközelítésük következetes

➤ elismerik a tanuló erőfeszítéseit és teljesítményét

➤ a tanulás megkönnyítésére pihenést is szerveznek

➤ bátorítják a tanulók közös tevékenységeit, az együttműködést figyelemmel kísérik a tanuló fejlődését és biztosítják a rendszeres pozitív visszacsatolást.

Az integráció ott sikeres, ahol az iskolára nyílt és kooperatív vezetés jellemző, az érintettek szerep-meghatározása világos. A többletteljesítéseket értékelik és díjazzák, elkerülve a túlterhelést.

A gyógypedagógus feladatai az integrációban

- Megismerkedik a fogadó pedagógussal és a gyermekcsoporttal.
- Tájékoztatja a pedagógust az adott gyermek ellátásához szükséges szakirodalomról és módszertani útmutatással látja el.

- Tájékoztatót tart az intézmény többi pedagógusának.
- Rendszeres időközönként hospitál az adott osztályban, csoportban.
- Az eltérő követelményrendszer meghatározásában segít, annak megvalósulását figyelemmel kíséri.
- Folyamatosan konzultál a pedagógussal, szaktanácsot ad a továbblépéshez.
- Nyomon követi a gyermek fejlődését, esetleges felzárkóztatását a fejlesztési terv alapján és a visszahelyezését kezdeményezheti.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel.
- Közvetlenül foglalkozik a gyermekkel – rehabilitációs órákon, kultúrtechnikák tanítása során, elsősorban olyan területen, ami csak az ő szaktudásával oldható meg.
- Koordinálja a rehabilitációs foglalkozásokban esetlegesen még részt vevő más szakemberek munkáját (logopédus, gyógytornász,...).

Az ideális szülő – iskola kapcsolat alapelvei

- minden szülő részletes tájékoztatása szükséges – intenzívebb, rendszeresebb kapcsolat, szoros együttműködés
- kölcsönös tisztelet, a szülők és a szakemberek közötti egyenlőség felismerése
- az információ és az ismeretek megosztása
- az érzelmek megosztása
- közös döntéshozatali folyamatok, a célok, prioritások megvitatása a családdal
- a családok jellemzőinek és a gyermek egyediségének tiszteletben tartása

Osztálytársak

- Megkönnyíthetik vagy hátráltatják az integráció sikerét.
- A pedagógus attitűdjét fogják követni.
- A „más” gyermek befogadását meg kell beszélni a többi gyermekkel, akikkel együtt fog élni.
- Minél fiatalabbak, annál könnyebb az elfogadás.
- Pedagógustól kellő információt kapjanak, anélkül, hogy megcímkéznék a gyermeket, röviden és egyszerű, érthető szavakkal ismerjék meg a fogyatékosság mibenlétét.

Diszkrétan, az erősségek, pozitívumok felhasználásával, kiemelve, miben ügyes, más könyvből tanul, más módon értékelődik a teljesítménye,...

- Személyiségük gazdagodik, a természetes együttélést sajátítják el, megismerik erősségeiket, pozitív tulajdonságaikat, a segítségnyújtás lehetőségeit.
- Fontos azután az intézmény minden gyermekét tájékoztatni, felvilágosítani, így megelőzhető a csúfolódás.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjának előnyei

- **Az integráció előnyei a sajátos nevelési igényű gyermek számára:**
 - átveheti az ép társak magatartásmintáit, követendő szokásait
 - a gyermek önbizalmát erősíti az a tény, hogy a normál közösség teljes értékű tagja
 - jobban fejlődik az önállósága, nagyobb mértékben várják el tőle, hogy saját maga tegye meg azokat a dolgokat, amire képes

- nagyobb eredmények elérésére törekszik, felgyorsul a fejlődési tempója, könnyebben visszahelyezhető
 - egészséges és pozitív énképe alakul ki, és ez az énkép realisabb lesz, mivel ép gyermekek között lehetősége van, hogy sokkal realiztikusabban ítélje meg saját képességeit
 - hátráltatja az iskolai kudarcok kialakulását, de az életben elkerülhetetlenül előforduló frusztrációk tolerálási gyakorlata is korán kiépül, a gyermek hozzászokik ahhoz, hogy valamiben más, mint a többiek
 - a pedagógusok megfelelő hozzászólása esetén számos alkalma lesz annak megtapasztalására, hogy sok vonatkozásban ugyanarra, sőt egyes dolgokban jobb teljesítményekre képes, mint a többiek
 - nem kell kiszakítani abból a szociális környezetből, gyermekközösségből, amelyben eddig élt.
- **Az integráció előnyei a sajátos nevelési igényű gyermek szülei számára:**
 - lakóhelyén marad gyermekük, nem kell utazniuk, kísérni a gyermeket vagy kollégiumba adniuk
 - zavartalan anya – gyermek, szülő, rokoni kapcsolatok
 - nem kell fokozottan érezni azt, hogy a gyermek abban is különbözik a többiektől, hogy más nevelési-oktatási intézménybe kell járnia
 - továbbra is aktív résztvevői maradnak gyermekük fejlődésének
 - kevésbé érzik magukat elszigeteltnek, szorosabb kapcsolat a pedagógusokkal
 - összevethetik gyermekük fejlődését a többiekével, így realisabb képet alakítanak róla.
 - foglalkozás a felső tagozaton
 - Célja: kulcskompetenciák fejlesztésének
- évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

2.2.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

- Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.
- A pedagógusok nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.
- A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a testnevelés, a vizuális kultúra, valamint a technika, életvitel és gyakorlat.
- Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
- A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában, szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége. Tájékoztató található a kölcsönözhető tankönyvekről is, illetve arról, hogy milyen feltételek mellett kaphatnak ingyenesen tankönyvet, illetve támogatást a tanulók (szülei) a tankönyvek megvásárlásához.
- A taneszközök kiválasztásánál a szaktanárok a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
 - az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak;

- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be;
- az életkori sajátosságokat figyelembe véve dolgozzák fel a követelményeket;
- adjanak lehetőséget a differenciálásra.

Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból (pályázatokból) egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára.

2.2.7. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

- Az iskola bizonyos tantárgyak/tantárgycsoportok esetében választást kínálhat fel a tanulóknak. Ebben az esetben a tanuló, tanuló szülője az iskolába lépéskor a jelentkezéssel egy időben választ e tárgyak közül. Ez a választás a tanulmányi idő végéig tart.
- Az intézmény – felmenő rendszerben – akkor tudja biztosítani az idegen nyelv választásának a lehetőségét, amennyiben a választás következtében létrejövő csoportok létszáma eléri a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény mellékletében meghatározott minimális csoportlétszámot.
- Amennyiben valamilyen oknál fogva a szülő e választását felülbírálja és élni kíván változtatási jogával, úgy ezt írásban kell kezdeményeznie a megelőző tanév május 20-ig a törvényes előírások alapján.
- A tanuló az iskola kínálatából egyéb foglalkozásokat is választhat. Ezekre a tantárgyválasztás szabályai vonatkoznak. Abban az esetben, ha a foglalkozáson való aktív részvétel előzetes ismeretekhez is köthető, úgy a változtatásnál előzetes ismeretek felmérése szükséges.
- A tanuló abban az esetben választhat a pedagógusok közül, amennyiben a téma és képességek szerinti csoportalakítás során legalább két azonos csoport jön létre külön pedagógus vezetésével.

2.2.8. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Ellenőrzés és értékelés

Az ellenőrzés feladata és célja:

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről. Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés a Montessori iskolában nem kizárólag a pedagógus feladata. A taneszközöknek lehetőséget kell nyújtani az önellenőrzésre, a hibák önálló korrigálására és önértékelésre. A diák tehát a rendelkezésre bocsátott eszközökkel dolgozik, **saját magát ellenőrzi**, és ha szükséges, javítja. Amennyiben nem érti a hiba okát, utána néz szakkönyvekben, vagy kéri a társa vagy a pedagógus segítségét.

A pedagógus is állandóan ellenőrzi. Ez a szisztematikus megfigyelés, amit nem kívülállóként, hanem egy, az eseményekben aktívan résztvevő személyként végez. A közös munka folyamatában a pedagógus folyamatosan érzékeli a gyerek fejlődési ütemét és szintjét. Így megvalósul a normatív és tapasztalati irányítás egyensúlya a tanulásszervezésben. A megfigyelés eredményeit feljegyzi az adott gyerekről készített adminisztrációjában (fejlődési lap) és az elkövetkezendő időszakban a feladatok, tevékenységek megajánlásánál ezekre támaszkodik. A megfigyelés nem időszakosan, hanem állandóan zajlik, tehát nem elsősorban az egyes időszakok teljesítményeit térképezi fel, hanem kiterjed az egész személyiség fejlesztésére, annak különböző megnyilvánulásaira, így a tanulási szokásokra, a haladási ütemre, az ebben mutatkozó esetleges nehézségekre, zavarokra. Mindez naprakész információkat nyújt az adott gyerek fejlettségéről, a kognitív (tantárgyi), az affektív (neveltségi) és pszichomotoros (tevékenységi) követelmények megvalósulása folyamatában. Mindezek következtében **a hagyományos értelemben vett beszámoltatás és számonkérés (feleltetés, felmérők írása) nem a leghatásosabb ellenőrzési forma.**

A Montessori oktatási forma sajátos szervezésből fakadóan minden gyerek az általa választott és vállalt feladatok megszervezéséért és elvégzéséért felelősséggel tartozik. Az alsó tagozatban naponta beszámol annak sikeres, és esetleg sikertelen végrehajtásáról. Az önálló tanulás folyamatában minden feladat megoldását a gyerek önellenőrzése követi. Ez a pozitív vagy negatív megerősítés forrása és hozzájárul az önellenőrzés kialakulásához. Szükséges viszont a helyes tanulási technika és a szervezés önálló irányításának kialakítása, megerősítése, illetve korrekciója az egyes tanulóknál.

Fajtái:

- szóbeli beszámoló
- házi feladat, füzetvezetés ellenőrzése,
- írásbeli számonkérési formák:
 - írásbeli felelet (egy anyagrészből),
 - beadandó (nagyobb elmélyülést igénylő házi dolgozat)
 - dolgozat (előző órán bejelentett, kisebb anyagrészből)
 - témazáró dolgozat (legalább egy héttel korábban bejelentett, összefoglalással előkészített, teljes témakört felölelő).
- a tanuló produktumának (pl.: rajz, technika órán előállított tárgy, testneveléssel összefüggő mozgásforma előadása) ellenőrzése.

Funkciói:

- folyamatos munkára készíti a tanulókat,
- folyamatos visszajelzést ad a tanárnak az egyes tanulók, illetve az egész csoport (osztály) adott anyagrészből elért tudásszintjéről,
- a tanulók reális önértékelésének, következésképpen a reális pályaválasztáshoz igazgató út megtalálásának eszköze.

Az értékelés

A tanuló tevékenységének értéke magában a tevékenységben rejlik, beleértve annak esetleg hibás produktumát is. A hibák segítségével a pedagógus bepillantást nyerhet a tanulási folyamatba, levonhat olyan következtetést, hogy túl magasra tette a mércét (lásd diagnosztikus értékelés).

A javítás, korrigálás akkor helyénvaló, ha ezzel felhívja a diák figyelmét, hogy másképp közelítsen a dologhoz (lásd: formatív értékelés). Mindezek legfontosabb következményének az önértékelő képesség kialakítását tekinthetjük, mely a személyiségfejlődés szerves részét képezi. A folyamatos megfigyelés lehetőséget biztosít a diagnosztikus (feltáró) és a formatív (tanulási folyamatot fejlesztő) értékelés megvalósításához.

A számonkérésnek, a tanulói teljesítmény értékelésének, minősítésének követelményei:

- Számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott.
- A számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése. Lehetőséget kell adni a tanulónak a számonkérés során feltárt hiányosságok pótlására, hibák javítására.
- A tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás–képesség–teljesítmény egységében kell értékelni.

- Az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy vagy szöveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze (és ne az osztályban, csoportban kialakult tudásbeli rangsorban elfoglalt helyét).
- A tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a meg- erősítés útján történő fejlesztése az irányadó elv.

Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése. A pedagógiai program **értékelési koncepciójának** célja, hogy az értékelés:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségét mennyire használta ki.

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg:

diagnosztikus (prognosztikai, korrekciós funkció):

- megmutatja milyen tudásra támaszkodhat a pedagógus a tanítás-tanulás megkezdése előtt.
Első évfolyamon: DIFER teszt (iskolakészültségi fok megállapítására)

formatív (fejlesztő, szabályozó funkció):

- nem minősít, hanem megerősít, korigál, fejleszt
- nevelő-oktató munkánk minden mozzanatát átszövi: mindig értékelünk, de nem minden teljesítményt osztályozunk
- tudatosítjuk a gyermekben, ha jó úton halad, de feltárjuk hiányosságait is.

szummatív (lezáró, összegző funkció):

- globális képet mutat arról, hogyan tett eleget a tanuló a tanulási követelményeknek
- formái: évközi osztályozás: felelet, röpdolgozat, témazáró felmérés, félévi értesítő és évvégi bizonyítvány

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik.

- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.
- **A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:**

Az első évfolyamon, valamint a második évfolyam első félévében minden tantárgy esetében csak **szöveges értékelést** alkalmazunk.

- Alapelvek:

- személyre szóló, ösztönző, fejlesztő hatású legyen
- rendszeres és folyamatos legyen
- a pozitív megerősítést szolgálja, derüljenek ki a gyermek erősségei gyengeségei
- konkrét, egyénre szabott javaslatokkal jelölje meg a továbblépés útját és módját
- alakítsa a helyes önértékelést, segítse a reális önismeretet o nyelvi megformáltságában legyen közérthető mind a tanuló, mind a szülő számára

- A szöveges értékelés formája:

Előzetes szempontok alapján megfogalmazott szöveg, ahol a megfelelő rész aláhúzandó, szükség esetén kiegészítve személyre szabott megjegyzéssel. (Lásd Melléklet: Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyamig című fejezetben)

- A szöveges értékelés gyakorisága:

Első évfolyam: I. negyedéves értékelés: november hónap eleje

Féléves értékelés: január

Tanév végi értékelés: június hónap

Második évfolyam:

Féléves értékelés: január

A második évfolyamon a második félévben, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból **érdemjegyekkel** minősítjük.

- Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét **szöveges minősítéssel** értékeljük.
- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét **osztályzattal** minősítjük.
- Az egyes **tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai** a következők:
 - jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).
- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább egy érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.
- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az értesítő könyvön keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.
- A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek.
- A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz ellenőrzésénél:
 - a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik
 - az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
- A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – csak egyszer kerülhet sor írásbeli számonkérésre, de minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban:
 - az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva
 - a többi tantárgy esetében pedig egy-egy témakörön belül.
- A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.

Tanulók teljesítményének értékelése:

- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének **egységes értékelése** érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

2. osztály második félévétől és 3-8. osztályban:

91-100 %	jeles (5)
76-90 %	jó (4)
51-75 %	közepes (3)
31-50 %	elégséges (2)
0-30 %	elégtelen (1)

Ezekről a százalékoktól néhány százalék erejéig saját belátása szerint eltérhet a pedagógus, ha ezt a feladatsor nehézsége indokolja. A feladatoknak olyan arányban kell a minimum követelményeket tartalmazni, hogy az elégséges szintet ezeknek a megoldásával el lehessen érni.

- Az osztályzatot a magatartás és a szorgalomjegy kivételével a szaktanár állapítja meg.
- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból **félévente legalább három jeggyel kell rendelkeznie tantárgyanként** ahhoz, hogy félévkor és év végén osztályozható legyen.
- Félévkor (3-8. osztályig) a tájékoztató füzetben 1-5-ig számmal értékeljük a tanulók előmenetelét, év végén a bizonyítványban betűvel (jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen) írjuk.
- Az érdemjegyek nem egyenértékűek. A témazárók, összefoglaló jellegű teljesítmények érdemjegyei a félévi/tanév végi osztályzatok alakításában nagyobb súllyal esnek latba, ezeket az osztályozó naplóban meg kell különböztetni más érdemjegyeiktől (piros színnel).
- Ha a tanuló félévi vagy év végi osztályzata jeles és a tanuló tanulmányi munkája kiemelkedő, akkor a tanító, ill. a szaktanár döntése alapján az osztályozó naplóba és a tájékoztató füzetbe **"5D"** -, a bizonyítványba és a törzslapra pedig **"..... tantárgyból dicséretet kapott"** megjegyzés kerül.
- A 2. évfolyam tanév végétől a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban az órateremben megjelölt valamennyi tantárgyból elért eredményt minősítjük:

Kivétel: Az **Erkölcstan/Etika ; Dráma és színház; Hon-és népismeret tantárgyak**, mert ezek minősítése iskolánkban nem érdemjeggyel és osztályzattal történik, hanem a félévi értesítőbe és az év végi bizonyítványba a **„Részt vett”** beírás kerül.

- **Színek használata a naplóban:**

Érdemjegyek a naplóban: A naplóban megkülönböztetett színnel jelöljük a tanulói teljesítmény értékelését.

Felső tagozat:

- témazáró dolgozat: piros
- egyéb (órai munka, csoportmunka, pontok, szereplés, verseny, szóbeli és írásbeli számonkérés): kék
- szorgalmi, kiselőadás esetenként : zöld (nem kötelező használni)

Alsó tagozat:

- magyar nyelv és irodalom tantárgy esetében:

magyar nyelv: dolgozat: piros

tollbamondás: zöld

írás: fekete

irodalom: dolgozat: piros

vers: zöld

fogalmazás: fekete

A félévi osztályzatok a naplóban zöld színű kiemeléssel kerülnek átírásra. Az év végi osztályzatok kiemelése piros.

A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel.

Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot.

Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz.

Fogalmai pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja.

A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti.

Fogalmai tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan.

Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat.

Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti.

Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt.

Fogalmai nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges.

Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi minimum követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

Az írásbeli és szóbeli feladatok, az önálló felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátjai.

Alapelvei:

- Helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése.

- Minden tanuló számára a legoptimálisabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása.
 - A figyelem, akarat fejlesztése, irányítása.
 - A tanulók természetes érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, elmélyítése, az egyéni érdeklődés és az egyéni képességek kibontakoztatása.
 - Az önművelési igény felkeltése.
 - A hátránnyal induló tanulók következetes fejlesztése, felzárkóztatása.
 - A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése.
 - Segédkönyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának megismertetése, segítségnyújtó szerepének, hasznosságának felismertetése.
 - Önképzésre nevelés.
 - Önálló gyűjtőmunka végzése.
 - Csoportos feladat elvégzése a tanítási időn kívül.
 - Önellenzésre, önértékelésre nevelés.
 - A tantárgyakhoz kötődő, differenciált képességfejlesztést szolgáló feladatok.
- **Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:**
 - A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.
 - Az első-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére - a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.
 - A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.
- **Házi feladatok kiadásának szempontjai:**
 - illeszkedjen a NAT 2020 által megadott életkori szakaszoláshoz, illetve a pedagógiai feladatokhoz
 - figyelembe kell venni:
 - a tanulók napi és heti terhelését,
 - az egyes diákok képességeit, adottságait,
 - az életkori sajátosságokat,
 - az értelmi fejlettséget,
 - a fejlődés ütemét,
 - házi feladat előkészítettségét
- **Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai**
 - A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

➤ Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.

➤ Hétfégre és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik tanórától a másikra.

Iskolánkban arra törekszünk, hogy tanulóink a napi iskolai feladataikat 8-16 óra között elvégezzék. Otthonra feladatuk már ne maradjon.

Az írásbeli beszámoltatás fajtái

Az írásbeli beszámoltatás formája	Funkciója	Gyakorisága	Rendje	Az értékelés	Korlátai
Röpdolgozat (írásbeli felelet)	Az előző 1 óra anyagának számonkérése	Tanóránként	Tanóránként max. 15-20 percben	Felelet értékű	
Dolgozat	A legutóbbi maximum 3 óra tananyagának számonkérése	Hetente	Max. 45 perc	Felelet értékű	Egy nap max. kettőt – előre jelezve /Házirend/
Témazáró dolgozat	Egy-egy témakör, tananyag lezárásakor	Tantárgyanként változó	Max. 2x45 perc	Döntően számít	Minimum egy összefoglaló és gyakorló órát követően lehetséges. Egy nap max. 2x45 perces dolgozat előre jelezve /házi rend/
Záró dolgozat (tanév végi szummatív)	Az éves tananyag számonkérése	Év végén	Max. 2x45 perc	Szaktantárgyanként meghatározva	

Oktatási eredményvizsgálatok

- „Bemenetkor” az első osztályosok (belépő gyermekek) ismeretanyagának, képességeinek felmérése:

- írásmozgás koordináció,
- beszédhanghallás,
- szókinccs,
- elemei számolási készség,
- szociális motívumok, készségek vizsgálata.

- „Átmenetkor” a 4. és 5. osztályban tanítók és a szaktanárok közösen összeállított anyagon mérik az alapkészségek helyzetét (hangos és szövegértő olvasás, nyelvtan/helyesírás, matematika).

- Országos mérések a mindenkori jogszabályok szerinti tantárgyakból, évfolyamokon és időpontokban.

- Helyi tanterv követelményeinek teljesítését vizsgáló mérések év végén.

2.2.9. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

- Legfőbb célunk, hogy a gyermek belássa a fegyelem és az önfegyelem megteremtésének szükségességét.
 - Értékelésünk segítse a tanuló önismeretének fejlődését, adjon lehetőséget az önnevelésre
 - Mindig legyen személyre szabott.
 - Segítse az iskola oktatási, nevelési céljainak elérését.
- A tanuló magatartását az iskolában töltött teljes időszakra vonatkozóan értékeljük.
 - Az értékelésre minden hónapban az osztályfőnök irányításával, munkaértekezleten kerül sor a többi pedagógus bevonásával.
 - A félévi, év végi minősítést az osztályozó értekezleten állapítják meg a nevelők. A magatartás és szorgalom minősítésére félévkor és a tanév végén az osztályfőnök tesz javaslatot az osztályban tanító pedagógusok közösségének. Az osztályfőnök javaslatát a testület többségi döntéssel véglegesíti. Szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök véleménye a mérvadó.

A magatartás értékelése, minősítése

Iskolánkban a **magatartás** értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik
- kötelességtudó, feladatait teljesíti
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti
- tisztelettudó
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- a Házirendet betartja
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
- nincs írásbeli intője vagy megrovása

c) **Változó (3)** az a tanuló, aki:

- az iskolai Házirend előírásait nem minden esetben tartja be
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik
- feladatait nem minden esetben teljesíti
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik
- igazolatlanul mulasztott
- osztályfőnöki intője van

d) **Rossz (2)** az a tanuló, aki:

- a Házirend előírásait sorozatosan megsérti
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Szorgalom értékelése, minősítése

- A tanulók **szorgalmának** értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.
- A tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök szövegesen minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzik.
- A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalom osztályzatát az első félév és a tanév végén az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület állapítja meg.
- A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.
- Az iskolában a **szorgalom** értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi
- munkavégzése pontos, megbízható
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik
- a tanórákon többnyire aktív
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti
- taneszközei tiszták, rendezettek

d) **Változó (3)** az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik

e) **Hanyag (2)** az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
- feladatait többnyire nem végzi el
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Tanulók jutalmazásával és elmarasztalásával összefüggő elvek

Tanulók jutalmazása

- Azt a tanulót, aki képességeihez mérten
 - példamutató magatartást tanúsít
 - vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el
 - vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez
 - vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt
 - vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomban részesítheti.
- **Az iskolai jutalmazás formái:**
 - Az iskolában **tanév közben** elismerésként a következő dicsérek adhatók:
 - szaktanári dicséret
 - osztályfőnöki dicséret
 - igazgatói dicséret
 - nevelőtestületi dicséret
 - Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a **tanév végén**
 - szaktárgyi teljesítményért
 - példamutató magatartásért
 - kiemelkedő szorgalomért
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.
 - Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
 - Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
 - Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.
- A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

A tanulók elmarasztalása

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti
- vagy a házirend előírásait megszegi
- vagy igazolatlanul mulaszt
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

• Az iskolai büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés
 - osztályfőnöki figyelmeztetés
 - igazgatói figyelmeztetés
 - tantestületi figyelmeztetés
 - eltiltás közösségi iskolai programokról.
- Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől azonban indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.
 - A tanuló súlyos köteleességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább igazgatói figyelmeztetésben kell részesíteni.

Súlyos köteleességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása
 - az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása
 - a szándékos károkozás
 - az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése
 - ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.
- A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.
 - Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, ellene a *nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény* rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

2.2.10. A tanulók továbbhaladása, magasabb évfolyamra lépésének feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a helyi tantervben "A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén" című mellékletben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.
- Nem léphet tovább az a tanuló, aki valamelyik tantárgy követelményrendszerét – neki felróható vagy fel nem róható okokból – nem teljesítette.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók évközbéli tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az „elégéses” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon tanév végén egy vagy két tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
- Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon a tanév végén három vagy több tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, az évfolyamot ismételni köteles, ha a nevelőtestület másképpen nem dönt.

2.2.11.A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

- Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz osztályozó vizsgákra, javítóvizsgákra, pótló vizsgára vonatkozik.
- Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:
 - aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
 - akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
 - akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.
- Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira, valamint a vizsgabizottság megbízott tagjaira.
- **Osztályozó vizsgát** kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:
 - a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
 - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet, osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet.
- **Pótló vizsgát** tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.
- **Javító vizsgát** tehet a tanuló
 - ha a tanév végén legfeljebb kettő tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott,
 - ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, azt nem fejezte be,

- ha a tanuló az osztályozó vizsgán, különbözeti vizsgán legfeljebb kettő tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott.
- Javítóvizsga augusztus 15-től augusztus 31-ig szervezhető.
- A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.
- A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel
 - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két héttel
 - javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor), illetve papír formátumban ajánlott levélként a vizsga előtt minimum két héttel postai úton továbbítva közölni kell.
- Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a szaktanárok állapítják meg a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben a helyi tantervek minimum követelményeit alapul véve: (Lásd: „A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén" című mellékletben)

A követelmények elfogadásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt. A **tanulmányok alatti vizsgákon** az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak (NAT 2020.)

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ALSÓ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Etika		SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI
FELSŐ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Etika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Történelem	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	

Állampolgári ismeretek		SZÓBELI	
Hon-és népismeret		SZÓBELI	
Természettudomány	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Fizika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Kémia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Biológia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Földrajz	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI
Dráma és színház		SZÓBELI	
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI

2.2.12. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének szabályai

- Iskolánk minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz, lakóhely területi elhelyezkedésétől függetlenül, amennyiben a szülővel kialakítható hosszútávú együttműködéshez szükséges kapcsolat. (Vitatható helyzetekben a fenntartó dönt.)
- Az első osztályba történő **beiratkozás feltétele**, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse (kivétel, ha erre külön engedélye, szakvéleménye van.)
- **Az első évfolyamba történő beiratkozásakor be kell mutatni:**
 - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát (nem kötelező, de ajánlott)
 - a szülő személyi igazolványát
 - a gyermek lakcímkártyáját
 - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást
 - a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával
 - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
- **A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:**
 - a tanuló anyakönyvi kivonatát
 - a szülő személyi igazolványát
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
- A tanulók felvételéről, a **tanulók átvételéről** az iskola igazgatója dönt.
- A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – **szintfelmérő vizsgát** kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló bármely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel

meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

2.2.13. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek

Iskolánk rendelkezik Esélyegyenlőségi Programmal, amelynek alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Ezen belül alapvető, hogy az intézmény biztosítsa a szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, de helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálására.

Mindezek biztosítása érdekében **kiemelt figyelmet kell fordítani:** a beiratkozásnál, oktató-nevelő munka során, a gyerekek egyéni fejlesztésében, az értékelés gyakorlatában, a tanulói előmenetelben, a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában, a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében, a továbbtanulásban, pályaaorientációban, a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében, valamint a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

Helyzetelem - zés	Cél	Intézkedés	Felelős	Határidő	Indikátor rövidtávon	Indikátor középtávon	Indikátor hosszútávon
SNI tanulók felmérése	Pontos képet kapjon az iskola az SNI tanulók számáról	Szakértői vélemények áttekintése, családlátogatások, új vizsgálatok kérése	Osztályfőnök	Szept. 15. Folyamatos	Felzárkóztató programok eredményességének vizsgálata	Adott tanév sikeres befejezése	Nyomon követés
Hátrányos helyzetű tanulók felmérése	Pontos képet kapjon az iskola a hátrányos helyzetű tanulók létszámáról	Szakértői vélemények áttekintése, családlátogatások	Igazgató, Osztályfőnökök	Szept. 15. Folyamatos	Felzárkóztató programok eredményességének vizsgálata	Adott tanév sikeres befejezése	Nyomon követés
Évfolyamismétlők fejlesztése	Bukások számának csökkentése	Felzárkóztató programok indítása	Igazgató, szaktanárok	Folyamatos	Egyéni fejlesztő programok kidolgozása	Adott tanév sikeres befejezés.	Nyomon követés
Fejlesztő foglalkozás a szoruló tanulók ellátása	Tanulásban akadályozottak eredményes fejlesztése	Organikus, pszichés és egyéb részképességek feltárása, fejlesztés	Szaktanár, fejlesztő pedagógusok	Szept. 30., illetve folyamatos	Felzárkóztatót segítő programok kidolgozása	Diagnosztikus mérések eredményeinek vizsgálata	Kompetencia mérés eredményei

Továbbtanulás	Az érettségire adó középiskolákba való jelentkezés növelése	Szülők széleskörű tájékoztatása, Oktatási színvonal emelése	Igazgató, osztályfőnök, nevelőtestület	Tanév első féléve	Eddigi beiskolázási eredmények vizsgálata	Egyre többen jelentkeznek érettségire adó középiskolákba	Nyomon követés
Hátrányos helyzet megkülönböztetésének megakadályozása	Hátrányos megkülönböztetés megakadályozása	Osztályok szervezésénél a hátrányos megkülönböztetés nem érvényesülhet	Igazgató	Aug. 30. Folyamatos	Osztályok összetételének vizsgálata	Osztályok összetételének vizsgálata	Osztályok összetételének vizsgálata
Iskolai légkör javítása	A gyerekek jól érezzék magukat az iskolában, a szülők elégedettek legyenek	Szülők, tanulók széles körű tájékoztatása, változatos programok biztosítása	Tantestület	önértékelés	Irányított önértékelés eredményének vizsgálata	Éves munkatervben a tanulói, szülői igények figyelembevétele	Nyomon követés, fejlesztés

2.2.14. Egészségnevelési program

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a táplálkozás
 - az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre
 - a családi és kortárskapcsolatok,
 - a környezet védelme
 - az aktív életmód, a sport
 - a személyes higiénia
 - az elsősegély-nyújtás alapismeretei
 - a szexuális fejlődés területén.
- Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozásnak a feladata.
- Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják: a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:
 - testnevelés órák
 - játékos foglalkozások
 - az iskolai sportkör foglalkozásai
 -
 -

- minden pénteken közös túra

- a helyi tantervben szereplő környezetismeret, természetismeret, biológia, testnevelés tantárgyak tananyagai
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó **projektnap** (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
 - szakkörök
 - minden félévben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra szervezése
 - minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az ötödik-nyolcadik évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan
- az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele
 - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük)
 - az első-nyolcadik évfolyamon egy-egy egészségneveléssel kapcsolatos tanóra a következő tematika alapján:

Évfolyam	Téma
1-2.	Egészséges életmód (fogápolás, táplálkozás, környezet)
3.	Egészséges életmód program (tanév folyamán heti rendszerességgel)
4-5.	Egészséges táplálkozás
6.	Felvilágosítás védőoltásokról Dohányzás megelőzés
7.	Pubertáskori változások A-ha felvilágosító program Lányok: A menstruáció
8.	Szerelem, szex, barátság A szexuálisbetegségek

2.2.15. Környezetnevelési program

A **Montessori** pedagógia központi eleme a „**kozmosz nevelés**”. A kozmosz nevelés meghatározza az iskolai oktatás-nevelés egészét, de leginkább a környezetnevelési programban nyilvánul meg. A kozmosz nevelés elve: megtanulni az összefüggések felfedezését és megértését, illetve a felelősségteljes cselekvést.

- Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:
 - a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása

- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával , a földi rendszer egységével , környezetszennyezés formáival és hatásaival , a környezetvédelem lehetőségeivel , lakóhelyünk természeti értékeivel , lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan
- A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozásnak a feladata.
- Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
 - a Helyi tantervben szereplő Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Kémia, Földrajz tantárgyak tananyagai
 - az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
 - a környezeti nevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
 - tanév folyamán osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére
 - évente legalább egy környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó projekt nap (téma nap) szervezése a „Föld és Víz világnapja” alkalmából játékos vetélkedővel, akadályversennyel az alsó és a felső tagozatos tanulók számára
 - minden tanévben egy alkalommal „környezetvédelmi őrjárat” szervezése a településen és havonta az iskola környékén
 - a tanévben kétszer szelektív hulladékgyűjtés megszervezése az iskolában
 - „iskola-kert” program – iskolánkban saját kertünkben zöldségek, virágok, fűszernövények
 - Montessori-farm program : saját kis farm állatokkal, a gyerekek szervezeten segítik a gondozásukat
 - rendszeres túrák, séták (közelben erdők, arborétum, stb.)

2.2.16. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Alapelvei:

- Helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése.
- Minden tanuló számára a legoptimálisabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása.
- A figyelem, akarat fejlesztése, irányítása.
- A tanulók természetes érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, elmélyítése, az egyéni érdeklődés és az egyéni képességek kibontakoztatása.
- Az önművelési igény felkeltése.
- A hátránnyal induló tanulók következetes fejlesztése, felzárkóztatása.
- A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése.

- Segédkönyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának megismertetése, segítségnyújtó szerepének, hasznosságának felismertetése.
- Önképzésre nevelés.
- Önálló gyűjtőmunka végzése.
- Csoportos feladat elvégzése a tanítási időn kívül.
- Önellenzésre, önértékelésre nevelés.
- A tantárgyokhoz kötődő, differenciált képességfejlesztést szolgáló feladatok.

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek

- A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.
- Az első-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére - a szokásos (egyik órától a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.
- A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egyegy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

Házi feladatok kiadásának szempontjai:

- illeszkedjen a NAT 2020 által megadott életkori szakaszoláshoz, illetve a pedagógiai feladatokhoz
- figyelembe kell venni:
 - o a tanulók napi és heti terhelését,
 - o az egyes diákok képességeit, adottságait,
 - o az életkori sajátosságokat,
 - o az értelmi fejlettséget,
 - o a fejlődés ütemét,
 - o házi feladat előkészítettségét
- Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai
- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- Hétfégre és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik tanórától a másikra.

2.2.17. A csoportbontások,- összehívások és egyéb foglalkozások szervezésének módjai

Tanórák csoportbontásban A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény által megállapított minimális létszámhatárok alapján a fenntartó összehívott évfolyam kijelölését engedélyezheti. Ebben az esetben az intézmény a törvényben előírt órakeretet nem túllépve az osztályok fő elméleti tantárgyainak (matematika, magyar nyelv és irodalom, környezetismeret) oktatása esetében csoportbontást alkalmaz.

Egyéb foglalkozásokra vonatkozó csoportbontások Az egyéb foglalkozások esetén a foglalkozás jellegének és pedagógiai tartalmának megfelelő képességalapú differenciált csoportbontást alkalmazunk, a szubjektív és objektív lehetőségekhez mérten

Csoportok/osztályok összehívása Iskolánkban a egyes osztályok létszámának alsó határa nincs meghatározva, így akár 1-2 tanuló is alkothat egy osztályt. Így szükséges lehet az egyes tanórákon az osztályok összehívása.

Ilyenkor a pedagógus feladata, az összevont tanórák jellegének és pedagógiai tartalmának megfelelő, képességalapú differenciált tanítás.

2.2.18. Montessori rendezvények, hagyományok

Intézményünk fiatal intézmény, így a hagyományok kialakítása, megteremtése a fő feladataink egyike.

Ünnepeink az évkör ünnepei köré szerveződnek.

A nemzeti ünnepek és iskolai megemlékezések: október 6., október 23., március 15.

Évszakokhoz fűződő családi programok:

- őszi ünnepkör: szüret, tök-nap, Márton nap
- téli ünnepkör: advent, Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang
- tavaszi ünnepkör: Húsvét, Pünkösd-majális
- nyárköszöntő: iskolai túra az arborétum, falumúzeum érintésével

Tanévhez kapcsolódó ünnepélyek: évnyitó, évzáró ünnepély

Montessori, szakmai napok: augusztus 31(szeptember első hete); március 1. (nyílt nap)

2.2.19. Felhasznált szakirodalom

Barbara Stein : A Montessori általános iskola elméletben és gyakorlatban, Vekerdy Tamás, Saxum, 2012.

Magyar Montessori Bibliográfia

Montessori, Maria : 1930. Módszerem kézikönyve. Budapest. A "Kisdednevelés" kiadása. (60 p.)

Montessori. Maria 1932: Előadásai az új nevelésről. Budapest. A "Kisdednevelés" kiadása (56 p.)

Maria Montessori :1995. A gyermek felfedezése. (304 p.) Az előszót és a lábjegyzeteket írta: Méhes Vera. Herder Kiadó Budapest.

Kurucz, Rózsa dr 1995. .Montessori-pedagógia , Módus Kiadó.Veszprém. (174 p.)

Montessori, Maria: Az új nevelő feladata In: Kisdednevelés. 1932. (96-104) Fordította: Burchard-Bélaváry Erzsébet.

Méhes B., Vera: Maria Montessori pedagógiai rendszeréről. In: Fejlesztő Pedagógia 1993/94. (16-20 p.)

3. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA ÉS HELYI TANTERVE

A zene olyan módon érinthet bennünket, ahogy arra semmi más nem képes. Nem adhatunk jobb ajándékot a gyerekeknek, mint hogy kinyitjuk számukra az ajtót.”- vallotta Maria Montessori. E gondolat jegyében 2020 szeptemberétől újabb ajtót nyitunk meg intézményünk gyermekeink előtt: a szervezett zenetanulás ajtaját, amelyen át egy emberi értékekben gazdag, csodálatos világ tárulhat elénk. Zenetermet rendeztünk be a számukra, Montessori pedagógiájának megfelelő „előkészített környezetet”, ahol a világtól kicsit elvonulva, a hangok, a szövegek, a hangszerek világa teremt mesei hangulatot.

A Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda többcélú intézmény, alapellátási feladatainak bővítésével igyekszik az intézményi nevelő-oktató munkát színvonalosabbá, teljesebbé tenni. A 2020/2021-es tanévtől zeneművészeti ágon, alapfokú művészeti iskolát is működtetünk. A zeneművészeti ág felmenő rendszerben bővül, újabb zenei tanszakok bevonásával, az igények függvényében.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja: követelményei és tantervi programja

A pedagógiai program jogszabályi alapjai

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról
- 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevetéséről és alkalmazásáról
- 277/1997. (XII. 22.) kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógusszakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az intézmény szakmai alapdokumentuma
- Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata
- Az intézmény Házirendje

Az iskola rövid története, hagyományai, eredményei

Az intézményt 2014-ben alapította a Bandi Cica Játékpedagógiai Alapítvány, Bandi Cica Montessori Óvoda néven, egy (20 fős) óvodai csoporttal indult. 2017-ben általános iskolával bővítette alapfeladatainak körét, ekkor lett az intézmény neve Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola és Óvoda. Az 1. és 5. osztállyal induló intézmény felmenő rendszerben, 2020. szeptemberéig teremtette meg az 1-8. osztály működésének feltételeit. 2020. szeptemberétől alapfokú művészeti iskolával kerül kiegészítésre a feladatkör, az intézmény új neve Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda.

Az intézmény speciális jellege az óvodában, általános iskolában és az alapfokú művészeti iskolában egyaránt megjelenő Montessori pedagógiai módszer.

Az iskola jogi státusza - Az intézmény adatai

Az iskola neve: Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda

Oktatási azonosítója: 202870

Az iskola székhelye és feladatellátási helyszíne: 8900 Zalaegerszeg, Homoktövis utca 21/A.

Az intézmény típusa: Óvoda, általános iskola és alapfokú művészeti iskola zeneművészeti ágban

Az iskola fenntartója és működtetője: Bandi Cica Játékpedagógiai Alapítvány

Fenntartó székhelye: 8900 Zalaegerszeg, Zrínyi Miklós út 59.

Az intézmény jogállása: Önálló jogi személyiséggel rendelkező, többcélú intézmény

3.1. Az alapfokú művészeti iskola nevelési programja

3.1.1. Alapfokú művészeti iskolai nevelés célrendszere, funkciói

- A különböző művészeti ágak iránt érdeklődő tanulók számára biztosítsa készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását, az adott művészeti ágon belül az alapfokú művészeti iskolák közötti átjárhatóságot.
- Olyan fejlesztő pedagógiát képviseljen, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.
- A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájáruljon az integrált nevelés-oktatás megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciaterület fejlesztéséhez, melyeket a személyiségformálás eszközeként kezel. A követelményeket a gyermekek életkori fejlődési jellemzőihez igazítsa.

3.1.2. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

- Elősegíti a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást.
- Hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.
- Magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét.
- A Montessori pedagógia jegyében biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. Élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezésformákat, amelyek a különböző művészeti ágakban ötvöződnek.

- Feltárja a művészet megőrkítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.
- Megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.
- Az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.
- A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozókat segíti abban, hogy megtalálják, megőrizték és fejlesszék identitásukat, vállalják önmagukat, megmutassák a kisebbség értékeit, erősítsék a közösséghez való kötődésüket.

3.1.3. Célrendszere és funkciói

- A Montessori pedagógia jegyében zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességének fejlesztésére, és biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
- A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
- Alakítja az esztétikai érzékenységet – nyitottság, igényesség, fogékonyság.
- Lehetőséget ad a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.
- Megismerteti a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait.
- Felkészít az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására. □ Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

3.1.4. Az iskolában folyó általános nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai, eszközei

Pedagógiai alapelvek

- A Montessori szellemiségű alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képesség- és készségfejlesztésen, tehetséggondozáson van. A **Montessori pedagógia jegyében** a művészeti iskola gyakorlat-orientált, élményszerű tanulást kínál, zenei fejlesztőeszközök segítségével, Montessori-eszköztár biztosításával.
- A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a tanuló egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van. A tanár igazgató, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében. A Montessori pedagógia mint alternatív pedagógiai irányzat a gyermek személyiségének tiszteletben tartását preferálja.
- Alkotó pedagógiai klíma megvalósítására törekszenek, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.
- Minden tanulónak biztosított az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetősége.

- Kiemelten kezelik a tehetségek fejlesztését, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás, becsvágy) biztosítanak.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítik a megfelelő továbbtanulási irány, illetve életpálya kiválasztását. Alapvető értéknek tekintik a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetük megismerésének és megóvásának igényét, valamint más művészeti ágak, kultúrák, szokások megismertetését.

Pedagógiai célok

- Értékközvetítés, személyiségformálás a zene eszközeivel.
- A Montessori pedagógia jegyében tapasztalati tanulás-tanítás.
- Baráti kapcsolatok építése (szeretet, elfogadás, biztonság, megbecsülés, önbecsülés, mely alapvető szükségletei az embernek és az ember önmegvalósításának).
- Zenei képesség- és készségfejlesztés (értelmi, érzelmi, esztétikai).
- Önismeret, akaraterő fejlesztése.
- Együttműködési készség, kommunikációs képesség, segítőkészség, szolidaritásérzés, empátia fejlesztése.
- Egyénre szóló fejlesztéssel történő oktatás.
- Reális önértékelési képesség fejlesztése, önmaga elfogadása, egészséges önbizalom.
- A teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az esetleges kudarcot elviselő képességének fejlesztése.
- Önálló, önirányító önfejlesztés képességének fejlesztés (önálló gyakorlás).
- Az önkifejezés lehetőségének biztosítása (hangversenyeken való közreműködés).
- A problémák iránti érzékenység kialakítása, fejlesztése.
- Az oktatás tartalmi és módszertani közelítése a mindennapi élethez.
- A társművészetek befogadására, a különböző kultúrák értékei iránti nyitottságra nevelés. □ Esztétikai nevelés, ízlésformálás.
- A másság elfogadására való nevelés.
- A különböző képességű, fejlettségű, szocializáltságú tanulók felkészítése a további művészeti tevékenységre.

A nevelő-oktató munka feladata

- Az egyéni képességekhez igazodó oktatás, személyre szóló fejlesztés, az egyéni képességek kibontakoztatásának biztosítása, a Montessori eszköztár segítségével.
- Felelősségtudat, érzelemvilág, a kitartás képességének, fejlesztése.
- A tanuló érdeklődésére, a tanár és a pedagógus közös tevékenységére, együttműködésére épülő oktatás megvalósítása.
- Problémamegoldásra, az összefüggések feltárására ösztönzés.
- A zene és a társművészetek élményszerű megismertetése.
- A tanuló verbális és nem verbális kifejező készségének gazdagítása.
- Alkotásra ösztönzés.

- A tehetségek felismerése, tehetséggondozás.
- Felkészítés szakirányú továbbtanulásra.
- A humánus magatartásminták, szokások erősítése, a jellem formálásával segíteni a tanulók személyiségének fejlődését.
- Az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igény képviselése.
- A saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránti fogékonyság. □ Az Európához való tartozás tudatának erősítése, a más kultúrák elfogadására való nyitottság fejlesztése.
- Folyamatos visszajelzést adni a tanulók tanulmányi előmeneteléről, szorgalmáról és magatartásáról.

3.1.5. Az iskolában folyó zenei nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai

A képzés nyújtson lehetőséget a zeneművészet területén

- A zenei alapok megismertetésére (ritmus, kottaolvasás). □ Egy hangszer ismeretének műkedvelő szinten való elsajátítására.
- Minél változatosabb zenei tevékenységformákban való részvételre (kamara, zenekar, kórus).
- Egyéni képességek megmutatása hangversenyeken.
- Az egyetemes zenetörténet, azon belül a magyar zenei múlt megismerésére.
- A magyar népzene, és más népek zenéinek megismerésére.
- A tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a zenei előadásokban is alkalmazni tudják.
- Minél több élő és rögzített hangverseny, opera előadás – köztük társaik által készített produkciók – megtekintésére.
- Az önkifejezésre az improvizációs technikák alkalmazására.
- A koncertszerű előadás, mint a művészi kommunikációs formának megtapasztalására.
- A közös alkotómunka adta örömteli együttlét, a tanulók egyénileg és csoportosan hangversenyeken, egyéb rendezvényeken történő bemutatkozására.
- A tehetséges tanulók részére a versenyzés lehetőségére, tehetségük kibontakoztatása érdekében.
- Az önértékelésre annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat a zenei tanulmányaik során hasznosítani is tudják.
- A Montessori pedagógia jegyében alakítsa ki a tanuló zene iránti fogékonyságát, mélyítse a motivációt.

Fejlesztési követelmények, feladatok az iskolánkban

- A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
- A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készségek, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása) – a Montessori eszközök napi használatával.
- A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

- A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.
- A zenei műszavak és jelentésük megismertetése. (Montessori fogalomkártyák)
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése. (Montessori kronológiák, zeneszerzők portfóliója)
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- Az értékes zene megszerettetése.
- A tanulók zenei ízlésének formálása.
- A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben. (koncert, hangverseny közös látogatása)
- Tehetséggondozás. A zenei pályát választó tanulók felkészítése a szakirányú továbbtanulásra.
- A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- A tanulók aktív társas muzsikálásra nevelése. (iskolai zenekar)
- Közreműködés a másik intézmények kulturális rendezvényein.
- Az amatőr zenekarokban, kamaragyűttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.
- Cserekapcsolatok létesítése hazai és – lehetőség szerint – külföldi zeneoktatási intézményekkel, zenei együttesekkel.

A nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai

- Játékközpontú cselekvésből az iskolai zenetanulási tevékenységbe való átmenet.
- Személyre szóló fejlesztő programok kidolgozása, alkalmazása a Montessori pedagógia jegyében.
- A zeneművészeti tevékenységgel magatartásformák kialakítása, erkölcsi, esztétikai érzék fejlesztése.
- A művészeti korok zenei stílusának megismertetése a zeneszerzők művein keresztül. □ Problémamegoldásra, az összefüggések feltárására ösztönző feladatokra épülő tananyagfeldolgozás.
- A céloknak és feladatoknak megfelelően kidolgozott pedagógiai módszerek (pl.: hangszerpedagógia, szolfézs-pedagógia) alkalmazása, illetve új módszerek kifejlesztése. Mindenekelőtt a Montessori pedagógia alkalmazása.
- Hatékony tanulási módok alkalmazása (kooperatív tanulás, játékos tanulás, cselekvő tanulás, kompetenciaalapú tanulás stb.).
- Gazdagítás, mélyítés, gyorsítás.
- Versenyeztetés.

- Zenei táborok, fesztiválok szervezése, azokon való részvétel, speciális fejlesztés.
- Hangverseny-, kiállítás-, és színházlátogatások szervezése, a látottak közös értékelése.
- Zenei előadásokon való részvétel, azok elemzése.
- A mérési-értékelési rendszer szerinti visszajelzés a tanulók teljesítéséről.

Eltérő hangsúlyok a különböző képzési szakaszokban:

	Előkészítő 1–2. és alapfok 1–6. évfolyamain	Továbbképző 7–10. évfolyamain
Célok	Képességek, készségek fejlesztése, kiemelten: <ul style="list-style-type: none"> - érzékelés; megfigyelés; - önismeret; - kifejezés; - problémamegoldás; - kommunikáció; - empátia; - koncentráció; - együttműködés közös játékokban, gyakorlatokban, produkcióban. 	Képességek, készségek fejlesztése, tehetséggondozás, kiemelten: <ul style="list-style-type: none"> - alkotás; - művészi kommunikáció; - egyéni feladatmegoldás; - együttműködés az alkotófolyamatban; - önértékelés.
	Köznapis és alapvető zenei kifejezésformák megtapasztaltatása.	A zenének, mint művészi kommunikációs formának a megtapasztaltatása.
	Indirekt ismeretközlés, képességfejlesztés.	A tudatosság kialakítása, fejlesztése valamennyi tevékenység során.
Feladatok	A zenei kommunikáció általános (köznapis) formáinak fejlesztése, gyakoroltatása.	Zenei, hangszertechnikai képzés.
	Alapvető, a befogadást elősegítő zenei, hangszerismeretek közvetítése.	Speciális, a zenei előadást, játékmódot elősegítő zenei ismeretek közvetítése.
Eszközök és eljárások	A zenei, hangszertechnikai ismereteket elősegítő módszerek alkalmazása.	A művészi előadásmódot, az önálló tanulást, önfejlesztést elősegítő módszer alkalmazása.
	Csoportos (kamarazene, zenekar) és egyéni tanulás (gyakorlás), feladatvégzés.	Kamarazenei, zenekari zenei tevékenységre koncentrált képzés, szólisztikus, művészi előadásmódot fejlesztő módszerek alkalmazása.
	A tanári irányítás túlsúlya.	Minél több önálló munka lehetősége.
	A tanulói munka folyamatos egyeztetése, tanári értékelése.	A tanuló önértékelésre ösztönzése.

A nevelő-oktató munka Montessori jellegű pedagógiai eszközei

A pedagógiai eszközök megválasztásának legfontosabb szempontjai

Minden tanuló számára, az életkori sajátosságok figyelembe vételével, képességének, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő zenei programok, tevékenységi formák biztosítása.

A tanulók nevelése a pedagógus személyes példamutatásával a toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására, az igényes, kitartó művészeti tevékenységre.

Az alkalmazott nevelési eszközök

A zenei tevékenység megszervezésének módjai: megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.

A magatartásra ható módszerek:

- Ösztönző módszerek: helyeslés, biztatás, elismerés, szereplési, bemutatkozási lehetőség, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás;
- Kényszerítő módszerek: felszólítás, a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények megszüntetése, ellenőrzés, figyelmeztetés.

A leggyakrabban alkalmazott nevelési módszerek:

- Nyelvi (verbális) eszközök: beszéd, beszélgetés, mely lehet szabad vagy irányított, spontán vagy tervezett, egyéni vagy csoportos.
- Nem nyelvi (non verbális) eszközök: mimika, szemmozgás, tekintet, testhelyzet, mozdulatok, gesztusok.

A Montessori pedagógia - kompetencia alapú képzés, oktatás

Alapelvei

A kompetenciaalapú pedagógiai kultúra jellemzői - alkotásra, érték közvetítésre, képességfejlesztésre készítő, cselekvésalapú pedagógia.

A kompetencia alapú pedagógiai programok alapelvei

- célkitűzései specifikusak,
- középpontban a tanulás,
- gyakorlatorientált,
- egyéni haladásra készítet,
- teljesítményre tervez,
- értékelése teljesítmény szempontú.

Kompetencia alapú tananyag

- korszerű pedagógiai kultúrára és tanulás szervezési eljárásokra épül,
- moduláris felépítésű,
- tanuló- és tevékenységközpontú,
- differenciált módszerek alkalmazására épülő,
- egyéni fejlesztésre is alkalmas Montessori eszközrendszer.

Nyolc kulcskompetencia

- anyanyelvi kommunikáció,
- idegen nyelvi kommunikáció,
- matematikai, természettudományi és technológiai kompetenciák,
- digitális kompetencia,
- a tanulás tanulása,

- □ személyközi és állampolgári kompetenciák, □
- vállalkozói kompetencia,
- kulturális kompetencia.

Kulturális kompetencia - A gondolatok, élmények és érzések különféle módon – többek között zene, tánc, irodalom, szobrászat és festészet – történő kreatív kifejezésének fontosságát foglalja magában a Montessori-féle kozmikus nevelés jegyében.

A Montessori alapfokú művészeti iskola fejlesztési feladatai

Fejlesszen, alkalmazzon olyan tananyagokat, Montessori eszközöket, pedagógiai koncepciót, tanulói és tanári segédanyagokat, értékelési eszközöket, pedagógus továbbképzési programot, amelyek – az esztétikai-művészeti kompetenciák intenzív fejlesztésével egy időben – hozzájárulnak a hatékony, önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztéséhez, a szociális és állampolgári kompetenciák erősítéséhez a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztése útján.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség – kulcskompetencia: Értő-érző befogadás – adekvát átélés – kreatív részvétel. Művészi önkifejezés. Műalkotások és előadások elemzése. Saját nézőpont összevetése mások véleményével. A kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

Személyiségfejlesztés

A művészet hatása a személyiségfejlesztésre

- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből vezetik le.
- A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét, biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a művészetekben megjelennek. A művészeti nevelés feltárja a művészet megőrkítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.
- A művészeti alkotómunka hatékony eszköze a személyiségfejlesztésnek: különösen a kamasz, majd ifjúkorba lépő fiatalok személyiségének kialakulásához, gazdagításához, énképének, önismeretének fejlesztéséhez, önmeghatározásához, érzelmi kifejezéséhez, gondolatai megfogalmazásához.
- A zeneoktatásban alkalmazható tevékenységformák a személyiségfejlődésben már 6 éves kortól folyamatosan nyújtanak közösségi élményt, adnak hiteles – az önértékelést segítő – visszajelzést az egyéni és csoportos művészeti munkában. Feladata a személyiség önfejlesztésének elősegítése, amelynek alapja a tanulók önismeretének gazdagítása, hogy képesek legyenek saját lehetőségeik és korlátaik felismerésére.
- A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti nevelési hatások – egymással szoros kölcsönhatásban – együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a legjelentősebb a nevelés-oktatás személyiségformáló hatása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok négy területe

- Az értelem kiművelése. (A zeneiskola kiemelt feladata)
- Segítő életmódra nevelés.
- Egészséges és kulturált életmódra nevelés.
- A szakmai képzés alapozása. (A zeneiskola kiemelt feladata)

Személyiségfejlesztés eredményei

- A személyiséget formálni csak az egész személyiségre hatni tudó zene (művészetek) jelenlétével lehet. A zene (művészetek) táplálják a tanulók kialakuló érzésvilágát, s egyfajta minőségre való igényességet alakítanak ki bennük. □ A zenei (művészeti) nevelés biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. A tanulók élményszerűen tapasztalják meg valamennyi zenei (művészeti) stílus és irányzat sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek valamennyi művészeti ágban ötvöződnek.
- A zenei (művészeti) neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden tanuló élje át a siker élményét, és ezzel fejlődjék önismerete, önbizalma.
- Az alapfokú zenei (művészeti) nevelés feltárja a tanulóknál a zene (művészet) megőrkítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.
- A zenei (művészeti) nevelés megalapozza a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét.
- A zeneoktatás által létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, magatartási szokásokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás, szereplés összetevői.
- A népzenei műveltség megismerése a mai kultúra számára fontos információkat hordoz. Kodály Zoltán egész pedagógiai rendszerét a magyar népzeneire alapozta.
- A zeneoktatás nevelő hatását lemérhető a közismereti tárgyak mindegyikével, a tanulók magatartásában, értelmi, etikai, esztétikai fejlődésében. A naponkénti gyakorlások, művek megtanulásának eredményeképpen fejlődik a memória, a dallamok és dalszövegek naponkénti memorizálása edzi a bevézés képességét. A népdalokon gyarapodott színes és gazdag szóincs, a tanulók fogalmazási és kifejezésbeli készségét fejleszti.
- A zeneiskolában tanuló diákok „szép” iránti elkötelezettsége, igényessége fokozatosan megnyilvánul a munkához való hozzáállásukban és a magatartásuk kulturáltságában is.

A személyiségfejlesztés eszközei

- Önismereti, együttműködési, kommunikációs képességeket fejlesztő gyakorlatok a tantárgyak tananyagába és követelményeibe beépítve, vagy tanórán kívüli gyakorlással.
- Produkciók létrehozása (vizsgák, versenyek, fesztiválok, iskolai ünnepek).
- A tanulói produkciókról, tanórai tevékenységekről DVD felvétel készítése, annak visszanezése, elemzése, értékelése az önértékelési képesség fejlesztésének érdekében.
- Hangversenyek, operaelőadások, egyéb kulturális rendezvények látogatása.
- Iskolai és iskolán kívüli kulturális rendezvényeken való közreműködésre motiválás (amennyiben a tevékenység hozzájárul a helyi tantervben megfogalmazott követelmények teljesítéséhez). Az iskolában oktató pedagógusok, művészek a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és differenciálását.

Közösségfejlesztés

Megvalósulása

- A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt a tananyagba beépítve, másrészt az oktatók, a művészek és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, illetve a tanulói közösségen keresztül érvényesül.
- A közösségben kialakuló értékrend, normák, szabályok, elvárások segítik az egyént a döntésekben, a felelősségvállalásban.

Kiemelt feladatok

- Az iskolai tanulói közösség egyéni arculatának kialakítása. A Montessori Általános Iskola és Óvoda speciális jellegének erősítése, köztudatba építése.
- A közösség hagyományainak megismertetése.
- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése, összehangolása.
- A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek kialakítása, folytonosságának elősegítése.

A fejlesztés eszközei

- Produkciók létrehozása, bemutatása. (Montessori Napok)
- A szűkebb és tágabb közösség ünnepeinek megtartása, ünnepteremtés.
- Iskolai hagyományok teremtése, megőrzése (diáknapi, fesztiválok, versenyek, alkotótáborok, névadóra emlékezés- Montessori napok).
- Tanórán kívüli foglalkozások biztosítása.
- A tanulók, illetve a tanulók és a pedagógusok közös problémamegoldó tevékenységén alapuló foglalkozások biztosítása.
- A közösség kialakítása, fejlesztése csak a tanulók aktív részvételével, közreműködésével valósítható meg.
- Az iskolai közösség és a tágabb társadalmi környezet közötti kapcsolat biztosítása.
- A csoportos foglalkozásokon (zenekar, kamarazene, kórus, elméleti foglalkozások) való részvétel. Ebből következően a tanulóknak számos alkalommal van lehetőségük közös produkciókkal közönség elé állni. Ezen alkalmakkor előtérbe kerül a tanulók egymásrautaltsága, a csoport sikere az egyéni produkciókon is múlik. Ez mindenképpen fokozza a közösségérzést, a közösségért való munkálkodást is.
- A tanulókkal tett kirándulások, más településeken való fellépések, baráti kapcsolatok kialakítása, mind-mind közösség- és személyiségfejlesztő hatással bírnak.

Tehetséggondozás

Montessori Alapfokú Művészeti Iskola alapvető funkciója

Fontos feladatunk a zenei a tehetségek felfedezése, gondozása, veleszületett vagy szerzett képességeik kibontakoztatása, továbbfejlesztése. Megtalálni számukra azt az „utat”, amelyen elmélyülten és eredményesen haladhatnak előre és az átlagosnál jobb teljesítményeket érhetnek el. Figyelembe kell venni, hogy a tehetséges tanulók mind a képességek, mind a viselkedés, mind a magatartás terén általában eltérnek az átlagtól.

A zeneileg tehetséges gyerekek nem egyformák. Legfontosabb személyiségjegyük az eredetiség. A kreatív gyermekekre általában magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer, nagyfokú autonómia, önbizalom, szabad kommunikációra törekvés, csökkentett mértékű alkalmazkodás, a korlátozás elleni védekezés, és gyakran a szociális korlátok áthágása jellemző. A tehetséggondozásban ezért nincs egy igazi út, amely minden gyermek számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy tehetséges gyerekkel vagy csoporttal foglalkozni csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni. Ezek:

- az érintett gyerek, gyerekek kora
- milyen szinten állnak, mit tudnak?
- milyen motivációk inspirálják, milyen a feladat iránti elkötelezettségük?

- mit tud a pedagógus szakmailag nyújtani?
- mennyiben lehet számítani a családi háttér támogatására?
- milyen feltételrendszer mellett dolgozik a pedagógus?
- mennyi időt és energiát tud és akar befektetni ebbe a munkába a pedagógus?
- milyen elismerés és kik részéről várható a nevelő extra teljesítményéért?

A művészi képességek (zene) rendszerint korán megmutatkoznak, de a motivációs akarati tényezőktől, a környezet serkentő-gátló hatásától is függ, hogy lesz-e belőlük művészi tehetség.

- A zenei alpműveltségre nevelés, valamint a tehetségek gondozása, a veleszületett vagy szerzett képességek továbbfejlesztése, megtalálni számukra azt az „utat”, amelyen szakmailag is elmélyülten és eredményesen haladhatnak, és az átlagosat túlhaladó teljesítményekre képesek.
- A zenei tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információközvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően.

A tehetség jellemzői

- Az átlagostól eltérő képességek, viselkedés, magatartás.
- Zenei megnyilatkozásban az eredetiség, a rendkívüli kreativitás, magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer.
- Nagyfokú autonómia, önbizalom, csökkentett mértékű alkalmazkodási képesség.
- A korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok áthágása.

A tehetséggondozás feltételei

- A tehetségek kutatása, felismerése
- Megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása (jó minőségű hangszerek).
- Napi kapcsolattartás az azonos tanulókat oktatók-nevelők között.
- Olyan nevelési-oktatási légkör biztosítása, amely leküzdi a kreativitással szembeni akadályokat (pl.: az elmagányosodás érzését, kortársak megvetését, hibáktól való szorongás érzését, stb.).
- Az anyagi háttér megteremtése, akár pályázatok útján, melyekkel elősegítik a tehetségek kibontakozásának megvalósulását.
- Tehetséges pedagógusok, akik nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.

A tehetséggondozás módszerei

- A módszereket befolyásoló tényezők:

Információszerzés a tehetséges tanulóról, vagy csoportról a megfelelő fejlesztési módszer kiválasztása érdekében.

- A megfelelő zenei képességek, adottságok megléte.
- A motivációs és akarati tényezők megfelelése.

- A környezet serkentő-gátló hatása.
- Az érintett tanuló életkora.
- A tanuló magával hozott ismerete.
- A tanuló családi háttere, támogatottsága.
- A pedagógus szakmai felkészültsége, pedagógusi képessége, tehetsége.
- A pedagógiai munkát segítő feltételrendszer megléte.
- A pedagógus idő és energia befektetése az oktató-nevelőmunkába.

A pedagógus elismerése a kiemelt teljesítményéért.

- A módszerek megválasztása:

A módszereket befolyásoló tényezők megismerése után a lehetséges módszerek megválasztása a tanuló(k) részére.

- Tehetséggondozó módszerek:

Évugratás, vagy léptetés: egy tanévben 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a tanuló.

Gazdagítás, dústítás: a tanévi anyagot az idő 2/3-a alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó 1/3-nyi időben a tanulók egyéni fejlesztő programokkal dolgoznak.

Tehetséggondozás: heti plusz egy óra időtartamban.

A zeneiskola vállalása a tehetséggondozás területén

- Az intézmény akkreditált tehetségpont kíván lenni
- Minden tanévben tehetséggondozó programot szervez. A tehetséges fiatalok pályakövetése, számukra hangversenyzési lehetőség biztosítása. Rendszeres versenyszervezés, versenyeztetés.
- Montessori elvű pedagógus továbbképzések szervezése.

A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák

- Versenyeken való részvétel (házi, városi, regionális, országos, nemzetközi).
- Külső rendezvényeken (más iskolai, városi, külföldi, testvérvárosi) való szereplés.
- Montessori-gálaesteken, tanévzárókon történő fellépések.
- Helyi kiállítás megnyitókön való szereplés.
- Zenei szakirányú táborokban való részvétel.

A pedagógus szerepe a tehetséggondozásban

A zenetanári munka professzionális szakma. Azt a pluszt, amitől sokan alkotó művészetnek is tekintik, a pedagógus személyisége adja hozzá. Felelőssége abban áll, hogy a reá bízott minden tanuló egyedi és megismételhetetlen. Ezért az e szakmát művelők személyisége, és az erkölcsi arculata oly mértékig feltétele a sikeres pályafutásnak, mint a szaktudásuk.

3.1.6. A nevelő – oktató munka személyi és tárgyi feltételei

3.1.6.1. Személyi feltételek

A Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda zeneművészeti oktatásához a jogszabályban meghatározott **személyi feltételek biztosítottak**.

A zeneművészeti iskola 2020 szeptemberétől az igények függvényében indítja el az oktatást, várhatóan zeneóvoda, előképző, magánének, illetve furulya /rézfúvósok/gordon hangszerek tanításával.

Pedagógusok iskolai végzettsége, szakképzettsége

Pedagógus	végzettsége	szakképesítése	tanított tantárgy	statusz	feladatkör
2 fő	ének-zene tanár	ének-zene	szolfézs tanítása furulya, gitár	részmunkaidő	
1 fő	Tanár-zenetanár Zongoratanár	zongora	korrepetíció zongora	teljes munkaidő	
2 fő	tanító / ének-zene	tanító	előképző szolfézs, énekkar	teljes munkaidő	

A pedagógusok szakképzettsége

- A nevelési-oktatási intézményben csak megfelelő szakirányú egyetemi, vagy főiskolai végzettséggel rendelkező pedagógusok oktathatnak.
- A zeneiskolában a nevelő – oktatói feladatokat kizárólag a törvényben meghatározott végzettséggel rendelkező pedagógusok látják el.

Az iskola irányítását végzők

- Főigazgató (óvoda, iskola, zeneiskola) 1 fő
- Általános főigazgató helyettes (óvoda, iskola) 1 fő
- Művészeti megbízott 1 fő

A pedagógiai munkát segítők köre

- Iskolatitkár 1 fő
- Takarító 1 fő

Érdekképviseltek

Diákönkormányzat (intézményi): 1 fő pedagógus, 2 fő diák

Szülői munkaközösség(intézményi): 4 fő

Pedagóguslétszám

- Főállású pedagógusok (intézményi) 9 fő (zeneiskola 1 fő)
- Részfoglalkozású, óraadó pedagógusok: 8 fő (zeneiskola 3 fő)

Pedagógus továbbképzés Intézményben a pedagógusok továbbképzése a 277/1997. (XII. 22.) a pedagógustovábbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról szóló törvényi szabályozás értelmében kerül megszervezésre.

- Az intézmény öt évre tervezett továbbképzési programmal rendelkezik, melyet tanévenként szükség szerint módosítanak.
- Minden tanévben beiskolázási terv készül, mely alapján a pedagógusok részt vehetnek a továbbképzéseken. (Elsősorban Montessori képzésen)
- A pedagógusok továbbképzésének célja:

A meglévő, korábban szerzett ismeretek további mélyítése.

- A Montessori pedagógiai elvek elsajátítása, képesség az intézményi Montessori eszköztár bővítésére.
- A pedagógiai program színvonalas végrehajtásához szükséges ismeretek megszerzése.
- Megfelelő szakemberek képzése a törvényes működés biztosításához (belső önértékelési program, szakmai ellenőrzés, pedagógus minősítés, gyakornoki szabályzat).
- A pedagógus életpálya modellnek megfelelő felkészültség.

3.1.6.2. Tárgyi feltételek

A nevelő-oktató munka tárgyi feltételei a helyiségek, azok berendezési tárgyai és a tanszakok speciális taneszközei, mindenben megfelelnek a jogszabályi előírásoknak.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét az alapfokú művészetoktatás tekintetében a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelésioktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 4. melléklete tartalmazza. Ennek, valamint a helyi tantervi program speciális szükségletei alapján a következők szükségesek az iskola eszköztárába.

Az intézmény épülete határozatlan időre biztosítja a nevelő-oktató munkát. Az épületben zeneterem kialakítására került sor 2020 júniusában.

Bútorzat: A tanszakok igényeihez alkalmazkodva minden helyiség megfelelő bútorzattal rendelkezik. (Eszközjegyzék szerint)

Eszközök: A tanszakok működésének alapvető hangszer, technikai és szemléltető eszközei biztosítottak, de folyamatos fejlesztésre szorulnak. (Eszközjegyzék szerint)

Könyvtárral az intézmény nem rendelkezik, de 100 egységnyi dokumentum rendelkezésre áll, amely a művészetoktatás feltételeihez igazodva rendelkezik a tanszakok igényének megfelelő kottákkal, könyvekkel, hang- és képfelvételekkel és tanári segédeszközökkel. A bővítés folyamatos.

Eszközjegyzék

A Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda (OM 202870) működéséhez a jogszabályban meghatározott **tárgyi feltételek biztosítottak**.

Az alapfokú művészetoktatási feladatok ellátása a többcélú intézmény épületében biztosított. A feladatok ellátásához szükséges, jogszabályban meghatározott helyiségek feletti rendelkezési jog a korábbi engedélyezés szerint legalább öt nevelési évre, tanítási évre biztosított. A helyiségek a feladatok ellátására alkalmasak.

A helyiségek kialakítása megtörtént. A hangszerek beszerzése a tanulói létszám növekedésével bővül.

Helyiségek

	Helyiségek	Mennyiségi mutató	MEGJEGYZÉSEK
1.	tanterem	székhelyen, 1 állandó zeneterem + 3 gyakorló terem + hangversenyterem	1 állandó zeneterem + osztályterem, délutáni használat + többcélúan felhasznált nagyterem
2.	intézményigazgatói, nevelőtestületi iroda	intézmény székhelyén 1	
3.	szertár, raktár (hangszertár, jelmeztár)	intézményben 1	A hangszerfajtáknak, jelmezeknek, díszleteknek, színpadi kellékeknek. A művészeti könyvek, segédkönyvek, kották, hanglemezek és egyéb hangzó anyagok tárolására.
4.	aula (előtér, várakozó)	intézményben 1	porta, várakozóhelyiség és a ruhatár funkcióját is betöltheti
5.	személyzeti, tanulói WC helyiség	intézményben, zeneiskola szintjén nemenként 1	létszám figyelembevételével

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

	A	B	C
	Bútorzat és berendezés	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	tanterem, zenerem <i>(csoportos együttes, próbájához)</i> tanszaki órákhoz, énekkar	15 tanuló részére asztal/pad, szék, tábla, csoportos foglalkozáshoz szőnyeg tároló szekrények, számítógép internet hozzáféréssel	(előírás szerint 100 tanulóként min. 2 terem)

2.	gyakorló termek <i>(egyéni és kiscsoportos órákhoz)</i>	3 terem, mindegyikben 2-5 fő részére, hangszeres gyakorlásához: tanulói asztal, szék, tábla, szőnyeg, számítógép internettel, szőnyeg, tároló szekrény	(előírás szerint 100 tanulónként min. 4 terem)
3.	hangversenyterem	intézményben 1, a hangverseny idejére kb. 40 szék, színpad, csatlakozó teremmel	nagyterem (többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított terem)

Taneszközök

1.	tanterem,tanszaki zeneteremben <i>(csoportos órákhoz, együttes, próbájához, énekkar)</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ elektromos zongora/szintetizátor; zongoraszék, zsámoly ✓ ötvonalas tábla, mágneses tábla ✓ kottatartó állvány 2 db ✓ metronóm 1 db ✓ CD lejátszó 1 (hordozható) db ✓ álló tükör 1 db ✓ tanított hangszer, tanulói használatra ✓ tanított hangszer, tanári használatra 1-1 db ✓ Hangfelvevő eszköz 1 db ✓ párologtató 1db 	az adott hangszert tanulók 30%-ának megfelelő számban iskolánként
2.	gyakorló termekben <i>(egyéni és kiscsoportos órákhoz)</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ szék, asztal, tábla, hangszertároló szekrény 	
3.	hangversenyteremben <i>(csatlakozó helyiséggel)</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ székek, kb. 40 db ✓ énekkari dobogó ✓ alapvető színpadi világítástechnikai és akusztikai berendezések (mikrofon, erősítő, hangfal, reflektor) ✓ hangológép 	

Montessori taneszközök

1.	óvodásoknak	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zenei játszószőnyeg ✓ bábok, szituációs képek ✓ csengettyűk 	
----	-------------	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ csipeszes zenei játékok ✓ zenei kirakók, puzzle ✓ szolmizáció-bábok 	
2.	kisiskolásoknak (alsó tagozat)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ritmuskártyák ✓ ritmuspálcák ✓ szólamkártyák ✓ előjegyzések kártyája ✓ fogalmak kártyája ✓ kronológiai szőnyeg ✓ dallamvonalak és szólamok kártyái ✓ hangszerek kártyája ✓ hangjegy kártyák sorozata ✓ billentyűsor szőnyeg 	
3.	felső tagozat, fiatalok 22 éves korig	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ritmuskártyák ✓ ritmuspálcák ✓ szólamkártyák ✓ előjegyzések kártyája ✓ fogalmak kártyája ✓ kronológiai szőnyeg ✓ dallamvonalak és szólamok kártyái ✓ hangszerek kártyája ✓ hangjegy kártyák sorozata ✓ billentyűsor szőnyeg 	

3.1.7. Pedagógusok iskolai feladatai

Neveléssel – oktatással kapcsolatos feladatok

Órarendszerinti zenei nevelés-oktatás.

- A zenei művészeti nevelés mellett az általános művészeti nevelés.
- Az egyéni és csoportos tantervek, tematikus tervek, óratervek elkészítése tanévenként.
- Tanulók felkészítése zenei közreműködésekre, szereplésre, versenyekre.
- Tanulók kísérése a rendezvényekre, felügyelet a rendezvényeken.
- Adminisztratív feladatok ellátása, napra készen.

- Felkészülés a tanórákra.
- Tehetséggondozás.
- Továbbképzések keretében fejleszti tudását, bővíti ismereteit.

Az iskola működésével kapcsolatos feladatok □

- Részt vesz az iskolai értekezleteken és az iskolai programok szervezésében.
- Ötleteivel, javaslataival segíti, fejleszti az iskolában folyó nevelő-oktató munkát, az iskola működését.
- Pályázatok írásában, pályázati projektek megvalósításában közreműködik.
- Megismeri az iskola működését szabályozó törvényeket, rendeleteket, belső szabályzatokat.
- Aktívan közreműködik az iskola belső szabályzatainak módosításában, fejlesztésében.
- Részt vesz a belső önértékelési feladatokban.
- Ügyel az iskolai rendre, fegyelemre, a törvényes működésre. □ Magatartásával példát mutat a tanulóknak iskolán kívül is.

Az iskola partnereivel kapcsolatos feladatok

Partnerek meghatározása

Tanulók, Szülők, Pedagógusok, Más közoktatási intézmények pedagógusai, A fenntartó képviselői, Egyéb szakmai szervezetek

A partnerekkel kapcsolatos feladatok

- A pedagógus, napi kapcsolatot tart a tanulókkal, szülőkkel, közvetlen munkatársaival.
- Szükség esetén tájékoztatást kér és tájékoztatást ad a tanuló közismereti iskolájában tanító pedagógusoknak a tanuló munkájáról, a tanuló nevelésével-oktatásával kapcsolatos feladatokról.
- A fenntartó képviselőivel az iskola igazgatóján keresztül, illetve utasításainak alapján tart kapcsolatot.

Tanszakigazgatók (munkaközösség igazgató) feladata

Tanszakigazgató

Az azonos jellegű tantárgyakat tanító pedagógusok tanszakokba (munkaközösség) tömörülnek. A tanszakokat tanszakigazgatók irányítják. (Tanszakokat igény szerint, felmenő rendszerben alakítunk.)

Feladata

- Összefogja, szervezi a tanszak munkáját.
- Tanéves munkatervet, tanév végén beszámolót készít a tanszak munkájáról.
- Képviseli a tanszakot az iskolavezetésben.
- Részt vesz az iskola irányításának munkájában, az önértékelésében.
- Havonta legalább egy alkalommal tanszaki értekezletet tart, melyről jegyzőkönyvet készít.
- A tanév félévi és év végi tanulmányi eredményét átlagolja, a hiányzását összesíti.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a többi tanszakigazgatóval, egyeztetik a programokat, működési terveket.
- Ellenőrzési program alapján ellenőrzi, elemzi a tartalmi munkát, mely kiinduló pontja lehet a következő tanév tervezésének.
- Ellátja és ellenőrzi a tanszak adminisztrációs feladatainak végrehajtását.
- Segíti a gyakornok pedagógus képzését, beilleszkedését az iskolai munkába, az intézményi feladatok megismerésében.

Osztályfőnök feladata

Osztályfőnök : □ Alapfokú művészeti iskolában önálló tanulócsoporthigazgatói feladatot lát el (szolféztanárok, zenekarigazgatók, kórusigazgatók, kamaracsoport-igazgatók)

Feladata

- A rábízott csoportok munkáját irányítja, teljes felelősséggel tartozik azokért.
- Részt vesz az intézményvezetés munkájában.
- Összehangolja munkáját a többi osztályfőnökkel és a tanszakigazgatókkal.
- Aktívan részt vesz a tehetséggondozásban, a tanulók nevelésében, versenyeken, táborozásokon, egyéb diákrendezvényeken.
- Elkészíti a csoportok éves működésének tervét, valamint megtervezi a költségvetését. Pénzügyi feltételek megléte esetén – intézményigazgatói engedéllyel – beszerzi az együttesek működéséhez nélkülözhetetlen eszközöket (kotta, mappák, hangszerek, fellépő ruhák, prospektusok, szóróanyagok, stb.).
- A pedagógusok és a diákok közreműködésével gondoskodik a művészi feladatok igényes és zökkenőmentes ellátásáról, dokumentálja azokat.
- A csoportok előmeneteléről tanév végén írásos szakmai, statisztikai beszámolót készít az intézmény igazgatóje részére.
- Az együttesek egészét érintő programok szervezésében és megvalósításában aktívan és teljes felelősséggel vesz részt.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a szülőkkel, a szülői munkaközösséggel.
- A tanulók tanulmányi előmenetelét, hiányzásait nyomon követi, a naplót folyamatosan ellenőrzi, illetve havonta összesíti.
- Félévente egyszer – az éves munkatervben meghatározott időpontban – szülői értekezletet tart.

A pedagógusok kapcsolattartásának formái, és továbbfejlesztésének lehetőségei

A tanulókkal kapcsolatos feladatok, a Diákönkormányzat

- A tanulók érdekeit az iskolában működő Diákönkormányzat képviseli és védi.
- Diákönkormányzat működésének segítése, fejlesztése.
- Évente egy alkalommal diákközyűlés szervezése az aktuális feladatról.
- A tanulók bevonása az iskolai rendezvények szervezésébe.
- A tanulók véleményének kikérése az őket érintő döntések előtt.
- A tanulói véleménynyilvánítás változatos lehetőségeinek megteremtése (fórumok, stb.).
- Szaktanári, tanulói, szülői közös tevékenységet igénylő feladatok, programok, szervezése (bemutatók, nyílt napok, táborok, tanulmányi kirándulások).

A szülőkkel kapcsolatos feladatok □ A tanulókkal kapcsolatos kérdésekben a szülők érdekeit képviseli és védi a Szülői Munkaközösség.

- A szülői munkaközösség létrehozásának elősegítése.
- A szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása.
- Éves munkaterv szerint legalább egy szülői értekezlet, valamint rendszeres találkozókat biztosítása a pedagógusokkal. Az ezen felül szervezett alkalmakról az érintetteket külön tájékoztatni kell írásban, értesítőben, telefonon, interneten.
- A szülői véleménynyilvánítás változatos lehetőségeinek megteremtése (fórumok, kérdőívek, interjúk).
- Tájékoztatás az iskola hosszabb távú célkitűzéseiről, pedagógiai programjáról, illetve éves programjáról.

- A szülők meghívása a nyílt napokra, vizsgákra, bemutatókra, iskolai rendezvényekre, tanulmányi kirándulásokra. □ A szülők bevonása az iskolai rendezvények szervezésébe.

A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái □ Diákönkormányzat működése, melynek munkáját a diákönkormányzatot segítő pedagógus segíti, koordinálja.

- A diákönkormányzat a szervezeti és működési szabályzata szerint végzi munkáját.
- Diákforumok szervezésének biztosítása.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézményvezetéssel, nevelőtestületével.
- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról: □ az iskola székhelyén és telephelyén tanító zenepedagógus, a diákönkormányzatot segítő zenepedagógus és a főtárgyi szaktanár folyamatosan tájékoztatja;
 - □ az iskola intézményigazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint kérésre a diákönkormányzat igazgatóságának ülésén tájékoztatást tart;
 - □ a diákönkormányzat igazgatója a diákönkormányzat igazgatóságát és a tanulókat szükség szerint a faliújságon, interneten keresztül tájékoztatja;
 - □ a tanulók egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják a szülőket (szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban);
 - □ a diákönkormányzat tagjai részt vesznek azoknál a nevelőtestületi értekezleteken, melyeken az őket érintő kérdésekben születik döntés.

Szülők és pedagógusok együttműködésének formái □

- Szülői munkaközösség működtetése, működése:

A szülői munkaközösség munkáját a szervezeti és működési szabályzata szerint végzi. Az iskolavezetés közvetlen kapcsolatot – a szülők által választott – szülői munkaközösséggel tart. A szülői munkaközösség a szülők és tanulók érdekeit képviseli az iskolavezetés felé. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, nevelőtestületével.

- Szülői értekező:

Minden tanév kezdetekor az intézményigazgató tanévnyitó szülői értekezőt tart. Elsősorban növendékhangversenyekhez kapcsolódóan, valamint a kiemelt rendezvények – külföldi utak, zenei táborok, versenyek – esetén, és szükség szerint kerül összehívásra, melynek keretében összegzést ad a tanulók előmeneteléről, és kijelöli a további nevelési és oktatási célokat.

- A szülők tájékoztatása:

Az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról. Az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól. A helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról. Saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról, a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról. A növendékek és együttesek (kamaracsoportok, zenekarok, kórus) céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.

- A szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetésére felé:

Gyakorisága: folyamatos, tanáronként és iskolai szinten. Szükség esetén rendkívüli szülői értekező összehívása (külföldi utazás, rendezvények, stb.). A szülői értekezőken az iskola részéről részt vesznek a tanszak tanárai, tanszakigazgatók, az intézményigazgató vagy helyettesei.

- Fogadóóra:

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egyegy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, stb.).

- Nyílt tanítási napok:

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő–oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák folyamatát, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről. Nyílt tanítási nap valamennyi növendékhangverseny hangversenytermi főpróbája. A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

- Írásbeli tájékoztató:

Feladata a szülők tájékoztatása a gyermekeik tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai programokról. Eszköze a tájékoztató füzet, a postával kézbesített levél, a faliújság, elektronikus levél, az iskola honlapja.

- Iskolai hangversenyek, rendezvények.
- Versenyekre, fellépésekre való szülői kíséret, alkalmi beszélgetések.

Együttműködés fejlesztése: Az egészséges pedagógus-diák és pedagógus-szülő kapcsolatot a diákönkormányzat és a szülői szervezet aktív működése jelenti. Elsődleges cél ösztönözni az ilyen irányú – az iskolai demokratizmus kiterjedését jelentő – kezdeményezéseket.

- Szülők és diákok rendszeres tájékoztatása az intézménnyel kapcsolatos eseményekről, fejlesztésekről, átalakításokról, eredményekről. Véleményük rendszeres kikérése, melyeket a megfelelő fórumokon elmondhatnak.
- Működésüket, munkájukat tanterem és eszközök biztosításával is támogatjuk.

3.1.8. Esélyegyenlőségi program

Fenntartói rendelkezések

Az intézmény nem rendelkezik önálló esélyegyenlőségi programmal, mert a fenntartó gyakorolja és szabályozza a kapcsolódó jogokat és az általa készített dokumentum kiterjed valamennyi intézmény valamennyi alkalmazottjára.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az alapfokú művészeti iskola önkéntes, egyéni motivációt kívánó nevelési-oktatói formája eleve kiszűri, vagy sokszor el sem juttatja a zenetanuláshoz azokat a gyermekeket akik beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdenek. Ugyanakkor mással nem pótolható lehetőség adódik – szintén a sajátos, egyénre szabott nevelési-oktatói forma miatt – arra, hogy az SNI-s és hátrányos helyzetű tanulók fejlesztő segítséget kapjanak. Erre a feladatra a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás során van lehetőség.

A szuverén alkotói magatartásból, személyiségjegyekből adódó problémákat kezelni lehet az alapfokú művészetoktatásban is.

Tanulási kudarc a képzés tematikája alapján nem jellemző. Azonban azt fontos kiemelni, hogy az alapfokú művészetoktatásban résztvevő gyerekek sokkal jobban teljesítenek a közismereti iskolákban, mint a művészeti tanulmányuk megkezdése előtt. A jelenség hátterében a művészetek érzelmi és értelmi intelligenciára való hatása áll. A művészettel foglalkozó gyerekek gyakran találhatnak arra alkalmat, hogy feszültségeiket „kivetítsék, kialakítsák, kimuzsikálják” magukból. Ezáltal eredményesebb tanulásra lesznek képesek, valamint a tanulási kudarcok kezeléséhez is segítséget kapnak a művésztől.

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése

A hátrányos helyzet leküzdését segítő tényezők □ Család: az iskola nélkülözhetetlen partnere. Az iskola és a család között a legfontosabb kapocs a gyermek. Az ő fejlődése, érdekei határozzák meg az együttműködés formáit és tartalmát. A család, amikor a zeneiskolát választja, megtiszteli a bizalmával. Ennek kell megfelelni magabiztos szaktudással, korrekt, kulturált és toleráns magatartással bizonyítva, hogy a tanárok személyisége számukra a lehető legjobb választás volt.

- Személyes kapcsolat, családi légkör: pedagógussal, tanuló társakkal, szakmai csoportokkal. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében többször előfordulnak a deviáns viselkedési formák. Családias légkörrel, beszélgetéssel, kiemelkedő feladatokkal történő megbízással ezek a helyzetek kezelhetőek. Feladatmegoldásaikban még jobban kell ügyelni a fokozatosság elvére.
- Tananyag, hangszerek biztosítása: A szociális hátrányok enyhítésében nagy szerepe van annak a lehetőségnek, hogy jó minőségű hangszerek, kották biztosítva vannak az oktatáshoz.
- A közösség hátránykompenzációs hatása: Minden tanuló részt vehet a zenekarok, kamaracsoportjok és kórus munkájában. A közös művészi munka és élmény is segít leküzdni a tanulók közti esélyegyenlőségi különbségeket.
- Anyagi támogatás: A művészeti nevelés-oktatás térítésköteles oktatási forma. A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekek részére lehetőség van a térítési díj csökkentésére, illetve a mentesség biztosítására. A törvény és a fenntartói rendelkezés lehetővé teszi, hogy kérvény benyújtásával, a szociális helyzetet igazoló dokumentumok csatolásával, különböző fokozatú kedvezményt kapjanak a térítési díjből. Az ideiglenes nehézségekkel küszködő családoknak lehetőségük van a részletfizetésre.

Az iskola fenntartójának, a Bandi Cica Játékpedagógiai Alapítványnak – egyik célja a hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók támogatása, hogy képességeiket kibontakoztathassák.

3.1.9. Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok

A feladatokat meghatározó tényezők

□ A tanulók elsősorban a saját iskolánkból, de más, a legkülönbélebb közismereti iskolákból érkeznek. (Nagyobb részét általános és középiskolából.) Ezekben az intézményekben kötelező az ifjúságvédelmi felelős alkalmazása, míg az ilyen szakember alkalmazását a törvény nem teszi kötelezővé a művészeti iskolákban.

Az ifjúságvédelmi feladatokat ellátása

- A feladatok illeszkednek a közismereti iskolák rendjéhez.
- Probléma, konfliktus megjelenése esetén először a nevelőtestületen belül kell megoldani a problémát.
- A probléma feltárásába és az útkeresésben a szülők bevonása elkerülhetetlen.

- Folyamatos a kapcsolat a tanuló közismereti iskolájával. (osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős, igazgatók).
- Szükség esetén a probléma megoldásában a Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a Gyámhatóság is bevonásra kerül.
- Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat az intézményigazgató szervezi és irányítja a tanszakigazgatók, osztályfőnökök, valamint a diákönkormányzatot segítő pedagógus bevonásával.

3.1.10. Környezeti nevelési és egészségnevelési program

Környezeti nevelés

Helyzetkép

- Külső környezet: Az intézmény Zalaegerszeg külső városrészében található. Nagy udvarral rendelkezik, mely alkalmas kulturális programok szervezésére is. Ezt a lehetőséget a diákönkormányzat ki is használja rendezvényein. Az udvarban meglévő környezeti értékek – fák, bokrok, tankert – megóvása, illetve ezek pótlása kiemelt feladat.
- Az intézmény könnyen elérhető, nagy parkolóval rendelkezik.
- Belső környezet: Az épület és környezetének tisztasága elsődleges szempont, mivel a művészeti neveléshez az esztétikai nevelés is hozzátartozik.
- Folyamatos felújítások: évente-kétévente a folyosókat, a tantermeket festjük. A meghibásodásokat javítjuk. Az elhasználódott bútorok cseréje folyamatos. Fontos az ízléses, egyszerű, de egészséges környezetet kialakítása.
- Cél, hogy a tanulók mindig tiszta, rendez, balesetmentes környezetben tanulhassanak.
- Az intézmény épülete otthont ad a 2 csoportos óvodának, az 1-8. osztályoknak és a zeneiskolának is.

Környezetvédelmi elvárások és megvalósulásuk

- Egészséges, esztétikus környezet biztosítása az itt tanuló diákoknak és az itt dolgozóknak.
- A tantermek esztétikusabbá, hangulatosabbá tétele.
- A termek állagmegóvása
- Energiatakarékos magatartáskövetés (árammal, fűtéssel).

Humán erőforrás szerepe a környezetvédelemben: Az intézményben dolgozó pedagógusok példamutatása adja elsősorban a környezeti nevelés hitelességét.

3.1.11. Az iskola ellenőrzési rendszere

Az intézmény pedagógiai munkájának ellenőrzése

Célja

- A végzett munka értékelése, a nevelés-oktatás eredményességének megítélése, a működés jogszerűségének vizsgálata és biztosítása.

- A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az iskola intézményigazgatója a felelős.

Ellenőrzési terv

Az iskola ellenőrzési terve szerint történik az ellenőrzés a működés különböző szintjein. □ Az ellenőrzés lebonyolításának legfontosabb szabálya a tervszerűség.

Az ellenőrzési tervet az iskola Szervezeti és működési szabályzata tartalmazza

- □ az ellenőrizendő területek, szaktárgyak, szervezeti egységek,
- □ az ellenőrzés célja (témaellenőrzés, célellenőrzés, utóellenőrzés),
- □ az ellenőrzés jellege,
- □ az ellenőrzés formája,
- □ az ellenőrzést végző személy, személyek megjelölése,
- □ az ellenőrizendő időszak megjelölése (kezdő és befejező időpont),
- □ a programot, tervet kiadó igazgató aláírása.

Az ellenőrzés szerepe

A belső ellenőrzési rendszer átfogja az iskolai nevelő-oktató munka egészét, az intézmény egész tevékenységét.

Biztosítja az ellenőrzés során felmerülő hibák, helytelen intézkedések kellő időben történő feltárását, fokozza a munka hatékonyságát.

Az iskola belső ellenőrzésének követelményei

- Segítse elő a nevelés-oktatás hatékonyságának javulását.
- A tantervi követelményeknek megfelelően kérje számon az eredményeket a pedagógusoktól.
- Segítse elő a szakmai, gazdálkodási és egyéb feladatok legészszerűbb, leggazdaságosabb ellátását, továbbá a belső rendet, a tulajdon védelmét.
- Támogassa a helyi kezdeményezéseket, ugyanakkor kellő időben jelezzen az intézmény működése során felmerülő megalapozatlan, helytelen intézkedésekre, hibákra.
- Az ellenőrzés tartsa tiszteletben a nevelők módszertani önállóságát, ezáltal az elért eredmények tükrében értékelje tevékenységüket.

Az ellenőrzés szintjei

- Igazgatói (intézményigazgató, intézményigazgató helyettes).
- Tanszakigazgatói (munkaközösség-igazgatói).
- Osztályfőnöki.
- Kijelölt pedagógusok egy-egy feladatnál.

Az ellenőrzést végzőknek jelentési és beszámolási kötelezettségük van az intézményigazgató és az intézményigazgató helyettesek felé.

Az ellenőrzés jellege

- időszakos,
- állandó,

- kiemelt,
- speciális,
- bejelentett, bejelentés nélküli, alkalmoszerű.

Az ellenőrzés formái

Az ellenőrzés formáinak megválasztás függ az ellenőrzés területétől és az ellenőrzés céljától. Az ellenőrzés tapasztalatairól a pedagógus teljesítményértékelésekor készül feljegyzés, illetve egy-egy szélesebb körű vizsgálat alkalmával: tanítási óra, tanórán kívüli tevékenység, beszámoltatás, kiállítások, előadások, hangversenyek, írásos dokumentumok vizsgálata, eredményvizsgálatok, felmérések, helyszíni ellenőrzések.

Szakmai tevékenységgel összefüggő ellenőrzési feladatok

Nevelő-oktató munka ellenőrzése: óralátogatás, hangverseny látogatás.

Működéssel kapcsolatos ellenőrzési feladatok

- Az intézmény működtetésével kapcsolatos feladatok teljesítésének folyamatos ellenőrzése.
- Folyamatos kapcsolattartás a fenntartóval.

3.1.12. Az intézményben folyó pedagógiai munka értékelése, mérése

Értékelés

Célja Az értékelés alapját az ellenőrzés során szerzett tapasztalat jelenti, a végzett munka eredményeinek (jó és fejleszthető) számbavételével.

- Minden tanuló egyéni értékelést kap.
- Az értékelés célja a jobbítás és az ezzel kapcsolatos újabb feladatok meghatározása.

Általános értékelési formák

- Beszámolók (nevelőtestületnek, fenntartónak).
- Egyéni vagy tanszaki megbeszélések.
- Minősítések, teljesítményértékelés (dolgozói).
- Különböző jellegű értekezletek (osztályozó, év végi, félévi, nevelési).

Az értékelés gyakorisága

- Szóbeli: folyamatosan a tanév során.
- Írásbeli: havonta, félévkor, tanév végén.

A mérés

Pedagógus teljesítményének mérése A belső önértékelés keretén belül történik meg a pedagógusok értékelése, melyet a belső önértékelési program és terv alapján, a belső önértékelési csoport szervez meg, és minden pedagógus részt vesz benne.

Mérés eszközei:

- Tehetséggondozás: A tehetséges tanulókkal való eredményes foglalkozás is a mérés egyik szempontja.
- Versenyeredmények: A pedagógus munkájának kézzelfogható eredménye, ha a tanítványa eredményesen vesz részt a megyei, regionális, országos, és nemzetközi versenyeken.
- A tanulók közreműködése zenekarokban, hangversenyeken, különböző rendezvényeken. A tanulók gyakori szereplése a pedagógus aktivitásának mérőeszköze.
- A pedagógus tanítványainak vizsgaeredménye, továbbá a tanév végi osztályátlaga, a tanéves hiányzások mennyisége is méri a pedagógus munkáját.
- Pedagógus nevelésen-oktatáson kívüli tevékenysége: önképzés, művészeti, társadalmi, szaktudományos tevékenység.

3.1.13. A tanulói jogviszony, a tanulói jogviszony létesítése

Feltételei

- A tanulói jogviszony a zeneiskolával a beiratkozással jön létre.
- A tanuló az intézménybe tanulmányainak megkezdése előtt iratkozik be, majd minden tanév megkezdése előtt megerősíti – jelentkezési lappal – tanulmányainak további folytatását.

Az iskolával, első alkalommal tanulói jogviszonyt létesítő gyermekekre vonatkozó szabályok

- 6. életévét betöltött gyermek létesíthet a zeneiskolával tanulói jogviszonyt.
- A felvételi (alkalmassági vizsga) meghallgatáson nyújtott teljesítmény: zenei hallás, ritmusérzék vizsgálata.
- Beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása (kiskorú tanuló esetén szülői aláírással).

Beiratkozás

Az iskolával, első alkalommal tanulói jogviszonyt létesítő gyermekekre vonatkozó szabályok:

- Sikeres alkalmassági vizsga.
- A tanuló adatait tartalmazó beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása.
- A bizonyítvány és az iskolai értesítő könyv nyomtatványok kifizetése.

Az iskolával már tanulói jogviszonyban álló tanulóakra vonatkozó szabályok:

- Érvényes bizonyítvány.
- A tanuló adatait tartalmazó beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása.
- Az iskolai értesítő könyv nyomtatvány kifizetése.

Beiratkozási rend

A beiratkozás időpontja a helyi médiákban és az iskola honlapján kerül kihirdetésre. Minden év májusban és június hónap közepén, két napon kerül megszervezésre a beiratkozás. Pótbeiratkozási lehetőség minden év szeptember 1-jén.

A beiratkozás helyszíne a zeneiskola. A beiratkozás menete: A beiratkozó tanuló (kiskorú esetén a gondviselője) kitölti a beiratkozási lapot és nyilatkozatot. A beiratkozást végző pedagógusok felvezetik a tanuló adatait – az erre a célra rendszeresített – beiratkozási nyomtatványra. Az adatok a tanuló érvényes bizonyítványa,

és személyes okmányai alapján kerülnek megállapításra. A beíratást végző pedagógus bevételezi a – következő tanévben használatos – zeneiskolai értesítő könyv árát, kezdő tanuló esetén a bizonyítványkönyv árát is.

Felvétel az iskola évfolyamaira

Feltételek

Az előképző 1. évfolyamára azok a tanulók jelentkezhetnek, akik a jelentkezés évében betöltik 6. életévüket, továbbá sikeres alkalmassági vizsgát tettek.

Az alapfok 1. évfolyamára azok jelentkezhetnek, akik sikeresen elvégezték az előképző évfolyamokat.

A továbbképző évfolyamokra azok jelentkezhetnek, akik az alapfok teljesítése után sikeres művészeti alapvizsgát tettek. A tanulók felvételéről az intézményigazgató dönt.

Átvétel másik alapfokú művészeti iskolából

- Érvényes, alapfokú művészeti iskola által kiállított bizonyítvány megléte szükséges.
- A tanuló a bizonyítványába bejegyzett, elvégzett évfolyamai alapján kerül besorolásra a megfelelő évfolyamba, illetve csoportba.
- Ha a kötelezően, illetve a szabadon választott tantárgya változik, a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie, az iskola helyi tantervében, az adott évfolyamokra meghatározott követelmények alapján.
- A jelentkező tanulót felvételi bizottság hallgatja meg, osztályzattal értékeli, amely alapján javaslatot tesz a tanuló felvételére, vagy felvételi kérelmének elutasítására, illetve a tanuló évfolyamba sorolására.
- A tanuló a beiratkozás rendjében meghatározottak alapján létesíthet tanulói jogviszonyt az iskolával.
- Az átvétel tényét a tanuló törzslapján és bizonyítványában fel kell tüntetni. A tanulók felvételéről az intézményigazgató dönt.

Soron kívüli magasabb évfolyamba lépés feltételei Ha a tanuló az iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie.

- Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt az iskola helyi tantervében, az adott évfolyamra meghatározott követelmények figyelembevételével, majd javaslatot tesz az intézményigazgatónak a tanuló évfolyamba sorolását illetően.
- A meghallgatás és a különbözeti vizsga feladatait tanévenként, a tanszakigazgatók a szaktanárokkal egyetértésben állítják össze, a következő típusok szerint: zenei hallás, ritmusérzék, dallamfelismerés, memória fejlettség, hangszeres alkalmasság, hangszerismeret, készségek, képességek.
- A hangszeres felvételi alkalmával az előző pontban meghatározottak mellett: A választott, vagy javasolt hangszerhez tartozó fizikális, manuális készségek vizsgálata. A tanulók soron kívüli magasabb évfolyamra történő felvételéről az intézményigazgató dönt.

Főtantárgy váltás (másik hangszerre való áttérés)

- Szülői írásbeli kérésre, a tanuló – alkalmassági vizsgálata után – a következő tanévtől kezdhet másik hangszeren tanulni. Tanév közben nem lehetséges hangszerelváltás.
- A tanulók más hangszerre való átvételéről az intézményigazgató dönt.

Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei

Tanév teljesítése: A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

- Ha tanév végén a tanuló teljesítményére elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet, vagy évfolyamot ismételt.

- A tanuló kérelmezheti, hogy több évfolyam tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget osztályozó vizsga letételével.
- Az iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamra az léphet, aki – a jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.
- Az iskola magasabb évfolyamára lépés egyik alapfeltétele a foglalkozások rendszeres látogatása. Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása a tanítási órák egyharmadát meghaladja, a tanuló nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. A tanulók mulasztásainak igazolásával kapcsolatos szabályozásokat az iskola szervezeti és működési szabályzata és házirendje tartalmazza.
- A tanuló egy tantárgyból egy alkalommal térítési díj megfizetésével ismételhet egy évfolyamot. Azonos évfolyam másodszori megismétlése csak térítési díj fizetéssel lehetséges.
- Egyéb esetekben az idevonatkozó hatályos jogszabályok az irányadóak.

3.1.14. Az iskolai beszámoltatás, a számonkérés rendje

Házi feladat

Hangszeres, magánének foglalkozások (egyéni oktatás)

- A tanulók házi feladata gyakorlati feladat, rendszeres otthoni gyakorlás.
- A tanuló képességeinek, szorgalmának, valamint a helyi tantervben meghatározottak figyelembe vételével határozza meg a pedagógus a tanuló otthoni feladatát.
- A tanórán végzett feladatok, valamint a házi feladat az üzenő füzetbe kerül bejegyzésre.

Hangszeres csoportos foglalkozások (kórus, kamarazenekar, zenekar)

- A csoportos hangszeres, énekes foglalkozások tanórai anyagát a foglalkozásigazgató pedagógus határozza meg, a tanéves tanterv alapján.
- A tanuló házi feladata a saját szólamának otthoni gyakorlása, hogy a legjobb tudásának megfelelően, és felkészülten közreműködjön a zenei/ének együttesben, ezzel is elősegítve a zenei együttes sikeres munkáját, fellépéseit.

Elméleti csoportos foglalkozások (szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom)

- Az elméleti tantárgyak tananyaga a tanéves tantervben kerül meghatározásra, a tanítási órákon kerül feldolgozásra.
- A feladatok meghatározásánál figyelembe veszik a pedagógiai program ide vonatkozó előírásait, a tanulók évfolyamát, az évfolyam követelményeit, valamint a tanulócsoporthoz tartozó képességeit.
- A házi feladat a tanórán végzett tananyag otthoni feldolgozása.
- A házi feladat írásbeli és szóbeli feladatokból áll. Mennyisége a tanulók korosztályához, valamint a feldolgozandó tananyag mennyiségéhez igazodik.

Beszámoltatás, számonkérés

Egyéni tanítási órán történő számonkérés

A tanuló az otthoni gyakorlás eredményét a tanórán bemutatja a pedagógusnak, melyet a pedagógus értékeli, és további aprólékos munkával dolgozzák ki a zeneműveket, hogy azok a tanuló legjobb tudása és képessége szerint szólaljanak meg.

Csoportos foglalkozásokon történő számonkérés □ A tanulók közösen és egyenként is bemutatják az otthoni munkájuk eredményét. Az egyéni felmondásokat a pedagógus érdemjeggyel és szövegesen is értékelheti.

Az írásbeli feladatokat a pedagógus ellenőrzi, és értékeli szóban vagy érdemjeggyel.

Dolgozatírás □ A csoportos elméleti foglalkozásokon a tanulók témazáró dolgozat írásával adnak számot az elsajátított ismeretekről, melyet a pedagógus osztályzattal értékeli.

Növendékhangverseny

Az egyéni és csoportos hangszeres és magánének foglalkozások eredményét a tanulók növendékhangversenyek alkalmával mutathatják be, melyet a pedagógusok szóban értékelnek.

Vizsga

Egy tanítási évben végzett tanulmányok eredményéről tanévzáró vizsgán adnak számot a tanulók, az egyéni és csoportos foglalkozások anyagából.

Az elméleti tantárgyakból a tanulók szóbeli és írásbeli vizsgát is tesznek.

Az egyéni és csoportos hangszeres tantárgyakból a tanulók gyakorlati vizsgát tesznek. □ Az egyéni hangszeres, és a csoportos elméleti vizsgát érdemjeggyel értékelik a pedagógusok, mely beszámít a tanuló tanév végi tanulmányi eredményébe.

A hangszeres és énekes csoportos tantárgyakból a tanulók gyakorlati vizsgát tesznek, melyet szövegesen és érdemjeggyel értékelnek a pedagógusok.

Vizsga rendszer

Alkalmassági vizsga, felvételi meghallgatás

Az iskolába jelentkezőt felvételi bizottság hallgatja meg, amely javaslatot tesz a gyermek felvételére, vagy felvételi kérelmének elutasítására, illetve a tanuló csoportba sorolására.

Ha a tanuló az iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különбөzeti vizsga alapján dönt, az iskola helyi tantervében, az adott évfolyamra meghatározott követelmények figyelembevételével, majd javaslatot készít az intézményigazgatónak a tanuló évfolyam- és csoportbesorolását illetően.

A meghallgatás és a különбөzeti vizsga feladatait tanévenként a tanszakigazgatók a szaktanárokkal egyeztetve állítják össze a következő típusok szerint: zenei hallás, ritmusérzék, dallamfelismerés, memória fejlettség, hangszeres alkalmasság, hangszerismerete, készségek, képességek. A tanulók felvételéről az intézményigazgató dönt.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A tanévenkénti egy beszámoltatás szabálya □

Jogszabályi háttér: A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről; a 27/1998. MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményeiről és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról □

Vizsga szabályai: Valamennyi tantárgyból, minden évfolyamon kötelező tanévenként egy vizsgát tenni. Kérésre több évfolyamból összevont vizsga tehető. A vizsga anyaga a pedagógiai program tantárgyi követelményénél meghatározott követelményszintje szerint. A tanszak tanárai egyenként, illetve tanuló csoportonként hallgatják meg a diákokat. A vizsgán hallottakat érdemjeggyel értékelik.

A vizsga dokumentációja: meghallgatási lapok, vizsga jegyzőkönyv, osztályzási lapok.

Vizsga követelmények: A követelményeket – tantárgyanként meghatározva – a helyi tanterv tartalmazza.

A beszámoltatás (vizsga) formái

Tantárgyi vizsgák: Minden tanév május hónap végén és június hónap első hetében tanév végi vizsgákra kerül sor. A tanévenkénti tantárgyi vizsgákat a törvényi előírásnak megfelelően szervezzük.

Hangszeres és magánének vizsgák: Minden tanév végén kerülnek megszervezésre. A vizsga anyagát a pedagógiai programban tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza. A vizsga zártkörű, az adott tanszak tanárai hallgatják meg a tanulókat, a beosztás szerint.

Szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom vizsgák: Minden tanév január hónapban kerülnek megszervezésre. A vizsga anyagát a pedagógiai programban tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza. A vizsga zártkörű, az adott tanszak tanárai hallgatják meg a tanulókat, a beosztás szerint.

Kamarazene, kórus, zenekari vizsga: A zenei együttesek tanéves munkájukról, a tanév végén, önálló hangverseny keretében adnak számot.

Tehetséggondozás („B” tagozat):

A kiemelt képzésben részesülő tanulók tanévenként két alkalommal adnak számot tudásukról, hangverseny keretében, nyilvánosan adnak elő egy zenei etűdöt és egy előadási darabot, kotta nélkül. Tanév végén még egy zártkörű meghallgatáson is részt vesznek, ahol egy skálát, egy etűdöt és egy előadási darabot adnak elő.

A vizsga anyagát a pedagógiai programban, a tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza.

Művészeti alapvizsga, művészeti záróvizsga

- Általános szabályozás:

- A művészeti alap- és záróvizsga letétele nem kötelező.
- A művészeti alapvizsga letétele az alapfokú évfolyamok sikeres elvégzését igazolja.
- A művészeti tanulmányok továbbképző évfolyamainak megkezdése csak a művészeti alapvizsga sikeres letétele után lehetséges.
- A művészeti záróvizsga az alapfokú művészeti iskolában folytatott tanulmányok sikeres befejezését jelenti.

- A vizsgára bocsájtás feltételei:

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak a tanuló csak azt választhatja, amelyet legalább százharmincnyolc órában tanult, valamint a választott tantárgyból az évfolyamokra előírt követelményeknek eleget tett.

- A művészeti alapvizsga és záróvizsga tantárgyai:

- főtárgy: hangszer, magánének
- szolfézs; zeneelmélet; zeneirodalom-zenetörténet

Az alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai, meghatározásának módja:

Az alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészeti nevelés követelményei és tantervi programja, valamint a pedagógiai program tantárgyanként meghatározottak figyelembevételével kerül meghatározásra.

Az alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kerül számonkérésre.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján az intézmény oly módon állítja össze, hogy azokból mérhető és elbírállható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, a tanulóknak – a szaktanár által megadott kötelező elemek felhasználásával összeállított – begyakorolt gyakorlatsort kell önállóan, csoportos formában bemutatniuk.

□ Vizsga anyaga: A pedagógiai programban, tantárgyanként meghatározottak szerint

- Vizsgabizottság:

A vizsgázókat vizsgabizottság hallgatja meg és értékeli.

Elnöke: az intézmény intézményigazgatóje, vagy intézményigazgató-helyettese.

Tagjai: 2 fő, akiket az intézmény intézményigazgatóje jelöl ki.

Kérdező tanár: a tanuló felkészítő tanára.

- A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése:

A vizsgabizottság a vizsgatantárgyaknál meghatározott értékelési szempontsor alapján minősíti a tanuló teljesítményét.

A tanuló teljesítményét az alapvizsgán és a záróvizsgán, vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzata a döntő. Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

- Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Vizsgahangverseny □ Minden tanulónak a főtárgyából tanévenként egy alkalommal növendékhangversenyen, szólóban, vagy kamaracsoportban nyilvános hangversenyen kell közreműködniük.

Egyéb, az intézményre vonatkozó szabályozások

- Félévkor és tanév végén tanáronként osztályzati lap készül, mely a tanulók eredményeit tartalmazza összesítve. Az osztályzati lapon – a tanuló által választott – minden tantárgy eredményének, a tanórákról való hiányzás számának szerepelnie kell. A végén osztályonkénti és összesített tanári átlagot kell számolni.
- A vizsgák követelményeit és módját a tantervi előírások és a pedagógiai program alapján az adott tanszakok döntenek el, szabályozása a tanszaki éves munkatervbe, és az intézmény helyi tantervében is rögzítésre kerül.
- A vizsgákról a tanszakigazgatóknak jegyzőkönyvet kell készíteni, mely tartalmazza a vizsga időpontját, a jelenlévő pedagógusok nevét, a résztvevők számát, a kiemelkedő és gyengén teljesítő tanulók nevét, az igazoltan és igazolatlanul távolmaradók felsorolását, valamint a

tehetséggondozásra („B” tagozat) javasolt, és a tehetséggondozásról visszaminősített („A” tagozat) tanulók nevét. Továbbá az egyéb említésre méltó eseményeket.

- A tanuló a tanévben tartott óraszám 1/3-án mulaszt, nem osztályozható, tanulmányait a következő tanévben a megkezdett árfolyamban folytathatja.
- A tanszakigazgatók meghallgatják az adott tanszak valamennyi növendékhangversenyét és vizsgáit, s a tanév szakmai tapasztalatait írásban értékelik. Az iskola intézményigazgatója a tanév végén összesített jelentést készít a tanév eseményeiről, figyelembe véve a tanszakok és az intézmény egészének szakmai eredményeit.

3.1.15. A képzés kimenetele

Tanulmányi vizsgák

Vizsga tanévenként

- A tanulók minden tanév végén vizsga keretében adnak számot tudásukról, melynek követelmény szintje az adott tantárgy, adott évfolyam követelmény szintjének felel meg.

Művészeti alapvizsga

- Az alapfokú évfolyamok befejeztével tehető le, mely feltétel a továbbképző évfolyamokba lépéshez.
- Követelményszint: az alapfok utolsó évfolyama szerint.
- Követelményei tantárgyanként kerültek meghatározásra a helyi tantervben.
- Művészeti alapvizsgát a másik művészeti iskolából átvett tanulóknak kell megtenniük első alkalommal, a továbbhaladás feltételeként.

Művészeti záróvizsga

- A továbbképző évfolyamok befejeztével tehető le.
- Követelményszint: a továbbképző utolsó évfolyama szerint.
- Követelményei tantárgyanként kerültek meghatározásra a helyi tantervben.
- Művészeti záróvizsgát a másik művészeti iskolából átvett tanulók tehetik le első alkalommal a zeneiskola befejezéseként.

Tanulmányi versenyeken való részvétel

Versenyeztetés célja

- A pedagógia nevelő-oktató munka eredményének bemutatása.
- A tanuló tehetségének, képességének bemutatása, kibontakoztatása.
- Az azonos tantárgyat tanuló, és azonos korosztályú tanulók képességeinek összehasonlítása.

Versenyeztetés feladata

- Szakmai fórum a pedagógusok és tanulók részére.
- Tanulási, továbbképzési lehetőség a pedagógusok és tanulók részére.

Tanulmányi versenyek szintjei

- Helyi szintű tanulmányi versenyek

- Megyei szintű tanulmányi versenyek
- Regionális szintű tanulmányi versenyek
- Országos szintű tanulmányi versenyek
- Nemzetközi versenyek

Az iskola által rendezett tanulmányi versenyek

- Montessori Zenei Napok

Versenyegek, melyen iskolánk tanulói részt vesznek

- Minisztérium által meghirdetett és támogatott országos tanulmányi versenyek Az iskola által rendezett tanulmányi versenyek
- Zala megyében rendezett tanulmányi versenyek

A tanulmányi versenyek támogatottsága

- A Minisztérium által meghirdetett és támogatott tanulmányi versenyeken a tanulók és pedagógusok részvételét az intézmény finanszírozza..
- A Minisztérium által meghirdetett és támogatott tanulmányi versenyek szervezését az Oktatási Hivatal irányítja, fogja össze és finanszírozza.
- Az iskola által szervezett tanulmányi versenyek önerőből, pályázati keretből, alapítványi, és szülői támogatásból valósulnak meg.
- A más intézmények által szervezett versenyeken való részvétel alapítványi, illetve szülői támogatással valósulhat meg.

A tanulók zenei produkciói, közreműködései

Zenei fellépések fórumai

- Zeneiskolai rendezvények
- Növendékhangversenyek
- Iskolai ünnepi megemlékezések
- Közismereti iskolai ünnepi rendezvények
- Osztályünnepségek
- Iskolai megemlékezések, Városi, országos, nemzetközi rendezvények

3.1.16. Költségtérítéssel képzés a művészetoktatásban

Térítési díj

Térítési díj fizetési kötelezettség A zeneiskolával tanulói jogviszonyt létesített tanulónak a művészeti képzésért térítési díjat kell fizetni.

Az iskola fenntartója határozza meg a tanévenkénti térítési díj mértékét.

Félévenként kell megfizetni a térítési díjat, a tanuló tanulmányi eredményének megfelelően.

Tandíj

Tandíj fizetési kötelezettség

A tandíj mértéke

Az iskola fenntartója határozza meg a tanévenkénti tandíj mértékét.

Félévenként kell megfizetni a tandíjat, a tanuló tanulmányi eredményének megfelelően.

A térítési díj és a tandíj fizetéséről, a kedvezményekről az intézmény Térítési díj fizetési Szabályzata ad részletes tájékoztatást!

Hangszerkölcsonzés

- Az intézmény tulajdonát képező hangszereket a zeneiskolával tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók használhatják.
- A hangszer átvételéről kötelezvényt kell aláírni a tanulónak, illetve a gondviselőnek.
- A tanuló, illetve gondviselője a kölcsönzött hangszerért teljes felelőséggel tartozik.
- A hangszerek természetes használatából eredő sérüléseket az iskola javíttatja.
- A nem természetes használatból eredő sérülések javítási költségét a tanuló, illetve gondviselője köteles kifizetni.
- Az elveszett hangszert a tanulónak, illetve gondviselőjének kell pótolni, az elveszethez hasonló szintű hangszerrel, vagy a mindenkori beszerzési értéket kell megfizetnie.

3.2. Az alapfokú művészeti iskola helyi tanterve

3.2.1. A választott kerettanterv és a Montessori pedagógia

Az iskola a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról

- 1. számú melléklet, II. rész A) Klasszikus zene fejezet (akik a 2011/2012. tanév előtt létesítettek tanulói jogviszonyt az iskolával)
- 2. számú melléklet II. rész, A) Klasszikus zene fejezet (akik a 2011/2012. tanévben és azután létesítettek tanulói jogviszonyt az iskolával)

3.2.2. Az alkalmazható kották (könyvek), egyéb taneszközök

Törvényi szabályozás

A 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelettel kiadott tantervi előírások tartalmazzák az alapfokú művészeti iskolákban javasolt kották és segédeszközök jegyzékét, valamint tanszakokra lebontva a tantervi előírásokat és a követelményszintet. Intézményünk helyi tanterve ezekre az előírások épül.

Kotta, tankönyv választás szabályai

Szakmai szempontok A zenei anyag maximálisan segítse a tanuló hangszerjátékának fejlődését.

Igényes tankönyv és kottaanyag álljon a tanulók rendelkezésére, a magas tudásszint elérésének biztosítása érdekében.

A játszott zenei anyagnak tartalmaznia kell a gyermek korához igazodó, és a már meglévő tudásszintjére épülő technikai, előadásbeli és stílári elemeket.

- Az évfolyamokra meghatározott követelményszinthez alkalmazkodjon a választott anyag. □ Pedagógusaink rendelkeznek saját kottatárral is, ebből is választanak tanítványaik számára tananyagokat.
- A kották és tankönyvek elérhető áron beszerezhetőek legyenek.

Az iskolavezetés feladata □ Az oktatásban, képzésben használatos kották, tankönyvek, munkafüzetek kiválasztásakor az évenként megjelenő hivatalos tankönyvjegyzék jelenti az alapot.

- Kottatárunkat folyamatosan bővül az újonnan megjelenő kiadványokkal, melyek szintén bekerülnek az oktatott anyagok közé.
- A tanszakok az éves program összeállításakor részletesen megvitatják a javasolt irodalom jegyzéket. Az általános és konkrét pedagógiai célok megvalósítása érdekében a hangszeres tanulóknál egyéni tananyag kerül megállapításra (részletesen a főtárgyi naplóban olvasható), s ehhez kerül kiválasztásra a kottaanyag.
- A csoportos óránál a csoport számára legmegfelelőbb tananyagot (kotta, segédeszközök) az adott évfolyam szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tanára határozza meg a pedagógiai program alapján. A konkrét tananyag a csoportos órák naplóiban kerül rögzítésre.
- A kamaracsoportoknál, zenekaroknál, kórusnál, az együttesek szakmai képességeinek és személyi feltételeinek megfelelő kottaanyagot használják, figyelembe véve a tanterv szakmai és zenei javaslatait is, valamint a pedagógiai programot.
- Elsősorban az iskola könyvtárában megtalálható kottaanyagot – mely egyezik a tantervi előírásokban felsoroltakkal – használják pedagógusaink.
- Az iskola által használt kották, tankönyvek, segédletek jegyzékét és azok árait –a jogszabályi előírásoknak megfelelően – az érdekeltek tudomására kell hozni.
- A nehéz anyagi körülmények között élő és hátrányos helyzetű tanulók részére a könyvtári kották használatát lehetővé kell tenni.
- Szorgalmazták az eredeti kották használatát, szorítsák vissza a kottamásolást a jogdíjak védelme érdekében.

3.2.3. Hangszerek

Szakmai szempontok

- A tanuló érdeklődésének és igényének megfelelő hangszeres tudást kapjon.
- A megfelelő méretű hangszert adják a pedagógusok a tanulók kezébe (hegedű, gordonka, stb.).
- A hangszer kiegészítőket (húr, nád, stb.) biztosítsák a tanulók részére, térítés ellenében.

Az iskolavezetés feladata

- A tanulmányok idejére – a törvényi előírásoknak megfelelő mértékben – az iskola biztosítsa a megfelelő minőségű hangszert.
- Gondoskodjanak a hangszerek tanévenkénti javíttatásáról, karbantartásáról.
- A lehetőségekhez mérten, a meglévő hangszerállományt bővítsék, illetve cseréljék jó minőségű hangszerekre.

- Szakmai tanácsokkal segítsék a szülőket, amennyiben gyermekük részére hangszer szeretnének vásárolni.

3.2.4. Pedagógus választás szabályai

Egyéni oktatás

- A zenei alapfokú művészeti iskolában többnyire egyéni oktatás folyik. Ezzel lehetővé válik, hogy az azonos tantárgyat tanító pedagógusok közül kiválassza a tanuló, illetve gondviselője, azt a pedagógust, akitől tanulni szeretne. Ilyen tantárgyak a zongora, fuvola, klarinét, rézfúvó, hegedű, gordonka.
- Amelyik hangszer csak egy tanár oktat az iskolában, ott pedagógus kiválasztására nincs lehetőség.

Csoportos oktatás

- A szolfézs tantárgyat több pedagógus tanítja az iskolában. Egy-egy évfolyamot több pedagógus is tanít. Ezek főleg az előképző, első, második, harmadik és negyedik évfolyamok. A szolfézsórák időpontjai tanév elején kialakított órarendben kerülnek meghatározásra, igazodva a tanulók életkorához, iskolai elfoglaltságához, a szülői igényekhez. Általában azokat a szolfézs csoportokat választják a tanulók, amelyek igazodnak a hangszeres órák időpontjához.
- Lehetőséget biztosítunk tanév közben is csoportváltásra, az adott évfolyamon belül, más pedagógushoz, illetve azonos pedagógushoz, csak más időpontban.

Helyi szabályozás

- A tanuló, kiskorú tanuló esetén a gondviselője, írásban kérvényezi az iskola igazgatójától a tanárváltást, megfelelően indokolva.
- Az intézményigazgató, a tanszakigazgatóval és pedagógusokkal felméri a lehetőségeket a tanárváltás érdekében.
- Az intézményigazgató dönt a tanárváltásról.
- Az intézményigazgatói döntésről a kérvényező írásban kap értesítést.

3.2.5. A tanuló tanulmányi munkájának értékelése

Az értékelés szempontjai □

A tanulók értékelésének alapja a folyamatos teljesítmény, figyelembe véve a tanuló fejlődési ütemét.

- Az iskolában szummatív értékelés folyik.
- Az értékeléskor a tanuló előmenetele, a képességeihez mért fejlődése a szempont.
- Értékelési időpontok: havonta, félévkor, tanév évgén. A pedagógus a tanítási órákon is értékelheti a tanulókat.

Az értékelés formái

Szöveges értékelés

- Az előképző évfolyamokon alkalmazott értékelés (kiselőképző, előképző, hangszeres előképző)
- A zeneterápia foglalkozásban részesülő tanulók értékelése

□ Évközi értékelés: kifejtett szöveges (szóbeli, esetenként írásos) formában történik. □

A tanulók félévi és év végi teljesítményének minősítésére az alábbi három fokozatot alkalmazzuk

Kiválóan megfelelt:	annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kimagaslóan teljesítette, rendszeresen részt vett a foglalkozásokon, szorgalmával, felkészültségével segítette a tanulótársai munkáját is.
Jól megfelelt:	annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kiemelkedően teljesítette.
Megfelelt:	annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi minimumkövetelményeket teljesítette.
Nem felelt meg:	annak a tanulónak a teljesítménye, aki a tantárgy adott évfolyamra előírt minimumkövetelményeit nem teljesítette.

Értékelés érdemjeggyel

- 1-10. évfolyamon a hangszeres és magánének főtárgy, szolfézs, zeneelmélet főtárgy, kötelező tantárgy, választható tantárgy értékelése érdemjeggyel történik.
- A pedagógus rendszeresen, illetve havonta érdemjeggyel értékeli a tanuló előmenetelét. Az érdemjeggyel történő értékelés mellett a tanár a tanév során folyamatosan alkalmazza a kifejtett szóbeli, esetenként írásbeli értékelési formát is.
- Egy tantárgy követelményeire épülő év végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár egy érdemjeggyel értékeli.
- Félévkor és év végén a tanuló teljesítményét főtárgyból és szolfézs – zeneelmélet tantárgyból a tanár osztályzattal minősíti. A félévi osztályzatokat az év közben szerzett érdemjegyek alapján, az év végi osztályzatokat az évközi érdemjegyek és a vizsga érdemjegye(i) alapján kell megállapítani.

A félévi és az év végi osztályzattal történő minősítést kifejtett szóbeli értékelés kíséri. □ Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: napló, tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv, jegyzőkönyv (vizsgák, osztályozói értekezletek).

Az itt nem szabályozott kérdésekben az egyéb, idevonatkozó jogszabályok a meghatározók.

Az egyes tanulók osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és az osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

A tanuló teljesítményének értékelésére, minősítésére alkalmazható érdemjegyek:

- (5) jeles
- (4) jó
- (3) közepes
- (2) elégséges
- (1) elégtelen

A választható csoportos és egyéni tantárgyak értékelése Egyéb választható tantárgyak: zenekar, kórus, kamarazene, zeneirodalom, kötelezőzongora, hangképzés.

Értékelésük félévkor és tanév végén szöveges értékeléssel történik, mely a tanulmányi átlagba nem számít be.

Az értékelés fokozatai: Kiválóan megfelelt; Jól megfelelt; Megfelelt; Nem felelt meg

A magasabb évfolyamokba lépés feltétele az értékelés alapján

Az év végi tanulmányi eredmény minimum értéke a felsőbb évfolyamba lépéshez Előképző évfolyamokból: legalább megfelelt értékelés 1-10. évfolyamokból:

Főtárgy: legalább (2) elégséges értékelés

Szolfézs, zeneelmélet: legalább (2) elégséges értékelés

Zenekar, kamarazene, zenetörténet, kötelezőzongora, hangképzés: legalább megfelelt értékelés

A szorgalom értékelése

Az értékelés szempontjai

- A tanuló foglalkozásokon való aktivitása, feladatvégzésének pontossága, kötelességtudata, képességeihez mért teljesítményének szintje, egyenletessége, alapján történik.
- A tanuló szorgalmát félévkor és év végén egy osztályzattal kell minősíteni.
- Az értékelését és minősítését félévkor és tanév végén a főtárgy tanár – a csoportban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.
- A szorgalom osztályzattal történő minősítését kifejtett szóbeli értékelés kíséri.
- Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: napló, tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv.

Az értékelés fokozatai

- (5) példás annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon folyamatosan aktívan közreműködik, felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzi, a feladatok végzésében önálló, a képességeihez mérten a legmagasabb teljesítményt nyújtja, teljesítménye egyenletes, önművelése rendszeres.
- (4) jó annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon aktívan közreműködik, de aktivitása nem folyamatos, rendszeresen készül, de nem pontos és alapos, a csoportmunkában és az önálló munkában tehetségéhez mérten igyekszik részt venni.
- (3) változó annak a tanulónak a szorgalma, akinek a foglalkozásokon aktivitása egyenetlen, a tanórákra való felkészülése rendszertelen, feladatait váltakozó érdeklődéssel végzi, önművelése rendszertelen, képességei alatt teljesít.
- (2) hanyag annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon nem mutat semmilyen aktivitást, feladatait nem végzi el, érdektelenség, közöny jellemzi.

A tanulók jutalmazása

Tanulmányi eredményért

Tanév végi jutalmazás:

Intézményigazgatói dicséret ; Szaktanári dicséret

Verseny eredményért

Versenyek zárásakor, illetve tanév végén: oklevél , érem , tárgyjutalom , vásárlási utalvány

A legeredményesebb tanulók jutalmazás : Montessori-plakett

3.2.6. A Montessori Művészeti Iskola zeneművészeti képzési rendje

3.2.6.1. Tanszakok és tantárgyak, óratervek

(A Montessori Művészeti Iskola teljes tanszak és tantárgy kínálata, amely felmenő rendszerben, az igényekhez ütemezve kerül bevezetésre. A 2020/2021-es tanévben a kiemelt hangszeres tantárgyak indítása tervezett.)

Fafűvós tanszak tantárgyai: **furulya**, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott

Rézfűvós tanszak tantárgyai: **trombita**, kürt, harsona, tenorkürt, baritonkürt, eufónium, tuba

Akkordikus tanszak tantárgyai: cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő

Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora, csembaló, orgona, szintetizátor - keyboard

Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, brácsa, **gordonka**, nagybőgő

Vokális tanszak tantárgya: **magánének**

Zeneismeret tanszak tantárgyai: **szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet**, egyházzene, improvizáció

Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, **zenekar, kórus**

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” tagozat

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Óratervek

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy								2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona– tenorkürt–baritonkürt, tuba, cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka,

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok									
	Előképző	Alapfok				Továbbképző				
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8	
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2					
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, csembaló, orgona

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámait figyelembevétele mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene) valamint más művészeti ág

(képző– és iparművészeti, táncművészeti, szín– és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2–8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy. Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2–8 fő)

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1.–2. és 1.évfolyam 5 perc

2–3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” tagozat

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, csembaló főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott szaxofon, trombita, kürt, harsona–tenorkürt–baritonkürt, tuba, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, harmonika, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, orgona, csembaló,

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+5 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni) Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos) Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3–4. évfolyam 20 perc 5. évfolyamtól 25 perc Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” tagozat

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet–zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy.

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció valamint népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(2–4)	(2–4)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A zenetörténet–zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje: szolfézs kötelező: (2)+ 4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előképző évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák időtartama Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő
Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrekpetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1.-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B” tagozat

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama Főtárgy: csoportos 2x45 perc Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2–8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

3.2.6.2. A Montessori jellegű zeneoktatás és eszköztára

A Maria Montessori által kidolgozott pedagógiai módszer a gyermek testi, szellemi és érzelmi fejlesztését komplex egységként kezeli. Ennek egyik legfontosabb alapja az „előkészített környezet”.

A zalaegerszegi Montessori intézményben, ahogy az óvodai csoportszobákban és iskolai osztályterekben, úgy az újonnan kialakított zeneteremben is biztosítjuk az „előkészített környezetet”. A zenetanulás is tapasztalati úton, hangszerekkel és egyéb zenei fejlesztő eszközökkel történik.

Eszközárunkban megtalálhatóak a Montessori csengettyűk, dallamcsövek, ritmushangszerek, hangjátékok, hangtálapok. A polcokon kis tárolókban képességfejlesztő kártyák és egyéb játékok sorakoznak, pl.

- ritmuskártyák
- ritmuspálcák
- szólamkártyák
- előjegyzések kártyája
- fogalmak kártyája
- kronológiai szőnyeg
- dallamvonalak és szólamok kártyái
- hangszerek kártyája
- hangjegy kártyák sorozata
- billentyűsor szőnyeg, stb.

Az előkészített környezet alatt azonban nem csak a tárgyakra (pl. zeneoktatásnál hangszerek és különböző cd-k, fejlesztő eszközök) kell gondolni. Az előkészített környezet része maga a pedagógus is. Az ő nyugodt, nyitott, hozzáállása alapvető feltétel. A pedagógus egyéni fejlesztés során bármikor elénekelhet egy dalt, vagy segítheti a gyerekeket ritmikus tapssal, mondókéval. (Ez természetesen nem csak a zenei nevelés része.) Montessori szerint nagyon fontos a zenei oktatást a mozgással kombinálni, hiszen a zene alapvetően mozgásra sarkall.

A Montessori szellemiségű zenei oktatás egyik gyakori feladat a „Séta a vonalon”. Ezt a feladatot mindig halk zene kíséri. A pedagógus egy kör alakú vonalat húz a szőnyegen fonal segítségével (padlón ragasztószalaggal), ezen a vonalon sétálnak a gyerekek. Ezzel a gyakorlattal fejlődik a gyermek koncentrációja és egyensúlya, megtanulja irányítani saját testét, ütemesen járni, összhangban mozgatni kezeit és lábait. Ahogy fejlődik a gyermek, a gyakorlatot lehet nehezíteni: egy pohár vízzel a kézben vagy egy fejtetőn egyensúlyozott babzsákkal. A gyakorlat közbeni változatos zene segít a gyerekeknek abban, hogy sokféle zenei ritmust fel tudjon ismerni. A „Séta a vonalon” feladat megalapozza a további zenei fejlesztést. A feladat a legkisebb gyermekek zenei oktatásának alapja, de a nagyobbaknál, kellő mértékű nehézségi fokban is sikerrel alkalmazható.

A Montessori zenei nevelésben nagyon fontos, hogy biztosítsuk a gyerekek számára a szellemi fejlődésükhöz elengedhetetlen nyugalmat. A családi légkörben biztonságban érzik magukat. A kialakított zeneterem meghitt, barátságos. A Montessori módszer minden eszközzel ösztönzi a gyermek természetes intelligenciáját, és harmonikus kibontakozásra bírja egyéniségét - a gyerekek egy életre szóló ajándékot kapnak, megtanulják a gyakorlatban, hogy a tanulás (így a zenei tanulás is) nem más, mint örömet és élvezetet találni kíváncsiságuk kielégítésében.

Zenei koncepciók a Montessori intézményi nevelésben: Kodály Zoltán, Kokas Klára és Maria Montessori nézetei alapján:

„Kokas Klára az alább olvasható képzelt beszélgetésben Montessori azon pedagógiai elveiről mesél, amelyet közösnek tart nevelői felfogásukban, hiszen ő is úgy tanít, nevel, hogy reagál a megfigyelt, felfedezett mozzanatokra és abból lendíti a másikat az önálló alkotásra, a továbblépésre, az elmélyült kimunkálásra. Kokas Klára is stimulálja, csiszolja az érzékszerveket, bár célzottan és didaktikusan alig használ hangszereket nevezhető instrumentumokat vagy más tárgyakat. Munkájának eszköze, egyben „anyaga” is – a képzelet. Ehhez alapeszközei a test és a belőle származó énekhang, a csendbe beköszönő zenei hang és dallamok, valamint az ezekből kibomló szabad mozdulat és mozgássorok. A mondatokból kiolvashatók **Montessori és Kokas közös nevelési céljai, elveik: a tanulási helyzet megteremtése és megfigyelése a legfontosabb feladat, nem előre eldöntött a megoldás megtalálása, nem cél a kiválasztott tananyag reprodukáltatása; a mozgás, a manipulálás a kisgyermeknél a legfontosabb fejlesztő eszköz; cél az önindított tevékenység, az önkiszolgálási képesség megszerzése, az esztétikai érzék alakítása; támogatott a saját tempóban való haladás.** Az aktivitás játék és örömforrás is egyben, éppen ezért nincs szükség fegyelmezésre, büntetésre, direkt jutalmazásra sem. Kokas a **legizgalmasabb, közös pontnak a csendjátékot, a csöndgyakorlatokat tartja**, amely a koncentrációra, a figyelem összpontosítására, a teljes figyelemre tanítja a gyermeket, felnőttest egyaránt. Kokas Klára megtalálja a találkozási pontot **Montessori és Kodály felfogásában** is: az anyanyelv és dallam természetes egységét alkalmazó dalkincs használata 2 kicsiny korban a legjobb, és a muzsikálás végcélja nem az esztétizáló zeneoktatás, hanem a teljes emberré nevelés. Kodály (és Kokas) szerint is ennek leghatékonyabb eszközei az értékes üzenetű, jó zene és ének.”

(Forrás: <https://www.parlando.hu/2014/2014-5/Deszpot7.pdf>, „Fülünkbe cseng...” sorozat dr. Kokas Klára kevéssé ismert írásaiból VII. Bűvös Mikroszkóp – Maria Montessori és a zenefigyelem Szerkesztő: Dr. Deszpot Gabriella*)

3.2.7. Az intézmény kulturális és ünnepi rendezvényei

Az iskola hagyományainak ápolása, jó hírnevének megőrzése, öregbítése az iskolaközösség minden tagjának joga és kötelessége. A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatokat, továbbá az ünnepélyekre, megemlékezésekre, rendezvényekre vonatkozó időpontokat, valamint a szervezési felelősöket a nevelőtestület az éves munkatervben határozza meg.

Iskolaszintű versenyek, rendezvények

- Növendékhangversenyek, félévente - Tanszaki hangversenyek, félévente

Szervezeti hagyományaink:

A zeneiskolába történő felvételi jelentkezések előtt május elején tájékoztató értekezletet szervezünk az érdeklődő szülőknek, diákoknak.

Az érdeklődő partnereink számára „Nyílt nap” alkalmából is lehetőséget adunk a zeneórák megtekintésére.

A tanév folyamán szülői értekezlet és fogadóóra is lehetőséget ad a pedagógusok és a szülők találkozására.

Záró rendelkezések

A pedagógiai program érvényességi ideje 4 tanév, 2020/2021. tanévtől kezdődően a 2020. évi Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók felmenő rendszerben történő bevezetésével. A **110/2012. (VI.4.) Korm. Rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról** szerint.

A 2020NAT szabályozása szerinti felülvizsgálat 2020. szeptember 1-jétől hatályos. Bevezetése felmenő rendszerben történik.

A Pedagógiai Program átdolgozása a nevelőtestület bevonásával 2024. január 8-ig megtörtént, 2024. január 10-én az intézményvezető jóváhagyta, a nevelőtestület elfogadta, a fenntartó engedélyezte; az új átdolgozás 2024. január 10-től hatályos.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
- A 2028. -a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítani kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.
-

A pedagógiai program módosítása

- A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az iskola igazgatója
 - a nevelőtestület bármely tagja
 - a szülői munkaközösség
 - az iskola fenntartója
- A tanulók a pedagógiai program módosítását a diákönkormányzati képviselői útján a Szülői Munkaközösségnek javasolhatják.
- A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni a Szülői Munkaközösség véleményét.
- A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
- A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
- A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
- A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg: az iskola fenntartójánál, az iskola nevelőiszobájában, honlapon.

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot és annak Helyi tantervét a Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda Szülői szervezete (közösség) 2024. év január 10. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szülői szervezet (közösség) véleményezési jogát a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta. A Pedagógiai Programot és annak Helyi tantervét véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

Kelt: Zalaegerszeg, 2024. év január 10.

.....
szülői szervezet (közösség) képviselője

A Pedagógiai Programot és annak Helyi tantervét a Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda diákönkormányzata 2024. év január 10. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a diákönkormányzat véleményezési jogát a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta. A Pedagógiai Programot és annak Helyi tantervét véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

Kelt: Zalaegerszeg, 2024. év január 10.

.....
DÖK-segítő pedagógus

A Pedagógiai Programot és annak Helyi tantervét a Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda Fenntartója (Bandi Cica Játépedagógiai Alapítvány) 2024. év január 10. tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a fenntartó az intézmény Pedagógiai Programjával és annak Helyi tantervével egyetért, elfogadja, a jogszabályi előírásokon felül rá háruló többletkötelezettségeket vállalja.

Kelt: Zalaegerszeg, 2024. év január 10.

.....
a Fenntartó képviselője

A Pedagógiai Programot és annak Helyi tantervét a Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda Nevelőtestülete 2024. év január 10. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a Nevelőtestület véleményezési jogát a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta, a program átdolgozása a Nevelőtestület bevonásával történt. A Pedagógiai Programot és annak Helyi tantervét a Nevelőtestület egyhangúlag elfogadta.

A Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját és annak Helyi tantervét a mai napon jóváhagyom.

A Pedagógiai Program és annak Helyi tanterve a jelenlegi átdolgozásban **2024. január 10. napján hatályba lép.**

Kelt: Zalaegerszeg, 2024. év január 10.

.....
főigazgató

